

การบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ปริญญาบัตร
ของ
อรรถ บุญช่วย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา
มีนาคม 2542
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญาบัตรฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชมพันธุ์ ฤกษ์ธร ณ ออยุธยา)

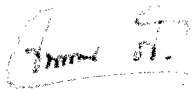
..... กรรมการ

(ดร.จารุวรรณ สุกุลคุ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชมพันธุ์ ฤกษ์ธร ณ ออยุธยา)

..... กรรมการ

(ดร.จารุวรรณ สุกุลคุ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนานรงค์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ดร.สุวพร ตั้งสมรพงษ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาบัตรฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ 12 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2542

ปริญญาบัตรฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก มหาวิทยาลัยรามคำแหง และด้วย
พระเมตตาบารมีแห่งองค์พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ปริญญาบัตรฉบับนี้จึงสำเร็จลุล่วงลงด้วยดี
ผู้วิจัยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นอย่างสูง

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.ชมพันธุ์ ฤกษ์ ฤณ อยุธา ประธานคณะกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์ ดร.จารุวรรณ สกฤต กรรมการ ควบคุมปริญญาานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำตลอดจนให้ข้อคิดในการทำวิจัย รวมทั้งแก้ไขข้อบกพร่อง ต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนานรงค์ และดร.สุพร ตั้งสมรพงษ์ กรรมการสอบเพิ่มเติม ซึ่งกรุณาให้คำแนะนำเพิ่มพูนความรู้เพื่อให้ ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์นพคุณ คุณาชีวะ รองอธิการบดีฝ่ายสวัสดิการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ให้กำลังใจและสนับสนุนผู้วิจัยให้ได้มีโอกาสศึกษาต่อจนจบการศึกษา ดังกล่าว

ขอกราบขอบพระคุณบุคลากรมหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ และ ขอบขอบคุณนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ได้ให้ความกรุณาตอบแบบสอบถามให้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่จิตรา เจริญลาภ ที่ให้กำลังใจและช่วยสนับสนุนค่าใช้จ่าย ในการทำวิจัย และขอขอบคุณทุกท่านที่ไม่สามารถกล่าวนามได้ทั้งหมดที่มีส่วนช่วยเหลือในการ สนับสนุน และให้กำลังใจในการทำปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จ

คุณประโยชน์ใด ๆ หากจะพึงมีจากปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณ บิดามารดา และเป็นสิ่งระลึกถึงพระคุณของครู อาจารย์ ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ซึ่งถือเป็นพื้นฐานอันสำคัญยิ่งที่ทำให้ผู้วิจัยสามารถบรรลุจุดหมายได้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและบารมีของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ช่วยปกป้องคุ้มครองผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือให้ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จทุกประการ

อรทัย บุญช่วย

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
	ความสำคัญของการวิจัย	5
	ขอบเขตของการวิจัย	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
	สมมติฐานการวิจัย	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	การบริหารวิชาการ	9
	การบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง	14
	กิจกรรมการบริหารวิชาการ	18
	หลักสูตร	18
	การจัดการเรียนการสอน	24
	การวัดและประเมินผล	26
	การบริการวิชาการ	31
	การพัฒนาอาจารย์	34
3	วิธีดำเนินการวิจัย	41
	การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	41
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	43
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
	การจัดกระทำข้อมูล	47
	การวิเคราะห์ข้อมูล	47
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	48

บทที่	หน้า
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	50
เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	93
ความมุ่งหมายของการวิจัย	93
วิธีดำเนินการวิจัย	93
การวิเคราะห์ข้อมูล	94
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	95
อภิปรายผล	98
ข้อเสนอแนะ	105
บรรณานุกรม	108
ภาคผนวก	117
ภาคผนวก ก	118
หนังสือแนะนำและแบบสอบถาม	119
ภาคผนวก ข	138
รายชื่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม	139
ประวัติย่อของผู้วิจัย	140

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ	41
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร จำแนกตามคณะต่าง ๆ	42
3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ จำแนกตามคณะต่าง ๆ	42
4 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา จำแนกตามคณะต่าง ๆ	43
5 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไป ได้รับคืนและมีความสมบูรณ์ จำแนกตามตัวแปร	46
6 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาที่ได้รับคืน จำแนกตามคณะ	47
7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและ อาจารย์ ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในแต่ละด้าน และโดยรวมทั้ง 5 ด้าน	52
8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและ อาจารย์ ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านหลักสูตร เป็นรายข้อ	53
9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและ อาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการจัด การเรียนการสอน เป็นรายข้อ	55
10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและ อาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการวัด และประเมินผล เป็นรายข้อ	57
11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและ อาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการ บริการวิชาการ เป็นรายข้อ	58

12	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการพัฒนาอาจารย์ เป็นรายข้อ	60
13	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในแต่ละด้านและโดยรวม ทั้ง 4 ด้าน	62
14	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านหลักสูตร เป็นรายข้อ	63
15	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการจัดการเรียนการสอน เป็นรายข้อ	65
16	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการวัดและประเมินผล เป็นรายข้อ	67
17	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการบริการวิชาการ เป็นรายข้อ	69
18	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในแต่ละด้านและโดยรวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามสถานภาพ	71
19	เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำแนกตามคณะ เป็นรายด้าน	72
20	การเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านหลักสูตร จำแนกตามคณะ	73

21 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อสภาพการบริหาร วิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนก ตามคณะ	74
22 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหาร วิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการวัดและประเมินผล จำแนก ตามคณะ	75
23 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อสภาพการบริหาร วิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการบริการวิชาการ จำแนกตามคณะ ...	76
24 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหาร วิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการพัฒนาอาจารย์ จำแนกตามคณะ ..	77
25 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อสภาพการบริหาร วิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามคณะ	78
26 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำแนกตามคณะ เป็นรายด้าน	79
27 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อสภาพการบริหาร วิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนก ตามคณะ	80
28 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อสภาพการบริหาร วิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการวัดและประเมินผล จำแนก ตามคณะ	81
29 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อสภาพการบริหาร วิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการบริการวิชาการ จำแนก ตามคณะ	82
30 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการบริการ วิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามคณะ	83

31	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อสภาพ การบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จากแบบสอบถามปลายเปิด	84
32	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการ ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จากแบบสอบถามปลายเปิด	89

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการมหาวิทยาลัยรามคำแหง	16
2 โครงสร้างการบริหารงานภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหง	17
3 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์	20

ภูมิหลัง

การศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นการศึกษาในระดับสูงที่มุ่งพัฒนาคนเพื่อเข้าสู่วิชาชีพต่าง ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาประเทศที่สำคัญรวมทั้งการมุ่งเน้นที่จะพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ให้เกิดขึ้น อันจะเป็นการเพิ่มพูนขีดความสามารถทางวิชาการระดับสูงในสาขาวิชาการต่าง ๆ เพื่อเป็นเครื่องมือและฐานกำลังอำนาจทางความรู้ ความคิดและเทคโนโลยีระดับสูงให้กับประเทศต่อไป (วันชัย ศิริชนะ. 2540 : 3)

การจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเป็นการศึกษาในระบบที่ต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยี ผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการบริหารการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์นั้น ผู้บริหารมหาวิทยาลัย จึงเป็นบุคคลที่สำคัญในการกำหนดทิศทางและดำเนินการตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย ซึ่งได้แก่ การสอน การวิจัย การบริการวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องมีสมรรถภาพและศักยภาพทางการบริหารงาน เพื่อให้ภารกิจในหน้าที่รับผิดชอบมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากที่สุด (สากุล จรรย์วิทยานนท์. 2540 : 15) ในการบริหารงานของมหาวิทยาลัย พจน์ สะเพียรชัย (2532 : 3) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมุ่งเน้นที่วิชาการ เพราะมหาวิทยาลัยเป็นศูนย์รวมทางวิชาการของชุมชน การบริหารงานทุกอย่างควรมุ่งหมายเพื่อนำไปสู่คุณภาพ ประสิทธิภาพและความเป็นเลิศทางวิชาการ อุดลย์ วิริยะเวชกุล (2538 : 12) ได้กล่าวถึงหน้าที่หลักของมหาวิทยาลัยทุกแห่งว่ามีหน้าที่ด้านวิชาการอันหมายถึง การเรียน การสอน การวิจัยและอื่น ๆ ที่เป็นวิชาการ ส่วนไพฑูรย์ สิ้นลารัตน์ (2525 : 131) ได้กล่าวเน้นถึงความสำคัญของวิชาการว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของการบริหารทุกอย่างในสถาบันอุดมศึกษาและเป็นที่ยอมรับว่างานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญสูงสุด (ระวีวรรณ ชินะตระกูล. 2533 : 14) ดังนั้นการบริหารวิชาการจึงเป็นงานหลักของการบริหารการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ไม่ว่าจะเป็นสถาบันอุดมศึกษาประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย งานด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล (ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535 : 15)

ในการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้า จำเป็นต้องมีระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ คุณภาพของการศึกษาระดับอุดมศึกษาจะดีหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล คุณภาพของอาจารย์และการบริการวิชาการ จะเห็นได้ว่าการบริหารวิชาการเป็นงานสำคัญ เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารและอาจารย์ที่ต้องร่วมมือกันปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ มีความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้การจัดการศึกษาสำเร็จลุล่วงได้ดีมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มีการเรียนการสอนและวิจัยแบบตลาดวิชา ผู้ศึกษาสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียนที่มหาวิทยาลัยจัดให้ก็ได้ มหาวิทยาลัยมีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นนิติบุคคล มีฐานะเป็นกรม ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2514 (ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 88 ตอนที่ 24 วันที่ 2 มีนาคม 2514) มีสภามหาวิทยาลัยเป็นองค์กรสูงสุด มีอำนาจและหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยมีอธิการบดีเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด มีหน่วยงานที่จัดตั้งอย่างถูกต้องตามระเบียบราชการคือ ระดับคณะ 8 คณะ ได้แก่ คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์และคณะวิศวกรรมศาสตร์ ทั้ง 8 คณะ มีภาควิชา 47 ภาควิชา ระดับสำนัก 5 สำนัก ได้แก่ สำนักงานอธิการบดี สำนักพิมพ์ สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล สำนักหอสมุดกลางและสำนักเทคโนโลยีการศึกษา ระดับสถาบัน 2 สถาบัน ได้แก่ สถาบันคอมพิวเตอร์ สถาบันวิจัยและพัฒนา และมีบัณฑิตวิทยาลัยซึ่งมีฐานะเทียบเท่าคณะรับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนการสอน ในด้านวิชาการและอื่น ๆ ในระดับปริญญาโทของแต่ละคณะ 23 สาขาวิชา (มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2540 ก : 1)

เมื่อพิจารณาสภาพการบริหารและการจัดการทางด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในระยะเวลา 26 ปี คือตั้งแต่ พ.ศ. 2514 จนถึง พ.ศ. 2540 ที่ผ่านมา พบว่ามหาวิทยาลัยรามคำแหงได้พัฒนาวิชาการอย่างต่อเนื่อง และได้กระจายโอกาสทางการศึกษาไปส่วนภูมิภาค โดยเปิดสาขาวิทยบริการในจังหวัดที่มีความพร้อม นักศึกษาในส่วนภูมิภาคสามารถเข้าฟังการบรรยายในชั้นเรียนทางไกลผ่านสัญญาณดาวเทียมโดยระบบสื่อสารสองทาง (Two Ways Communication) และมหาวิทยาลัยได้เปิดสอนระดับปริญญาโทในส่วนภูมิภาค เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นในระดับปริญญาโท จะเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีภาระงานมากมาย อีกทั้งมีนักศึกษาจำนวนมาก มหาวิทยาลัย

ต้องประสบปัญหาหลายด้าน ทำให้การบริหารงานของมหาวิทยาลัยรามคำแหงไม่บรรลุตาม วัตถุประสงค์ที่วางไว้ คือ ในด้านหลักสูตรสาขาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง แม้จะได้มีการ ปรับปรุงเป็นระยะ ๆ ก็ตาม แต่ขณะนี้พบว่า มีบางสาขายังใช้หลักสูตรที่ปรับปรุงมาเกิน 5 ปี อาทิ คณะมนุษยศาสตร์ ใช้หลักสูตรปรับปรุงปี 2531 คณะศึกษาศาสตร์และคณะวิทยาศาสตร์ บาง หลักสูตรใช้หลักสูตรปรับปรุงปี 2531 และปี 2533 ในเรื่องหลักสูตรนั้น เฉลิมเผ่า อจละนันท์ (2539 : 19) ได้เสนอแนะว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหง ควรมุ่งพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรเก่าให้มีความยืดหยุ่น มีความหลากหลายและทันสมัยให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี รวมทั้งให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน วันชัย ศิริชนะ (2540 : 10) ให้ความเห็นว่าหลักสูตรควรมีการทบทวนติดตามผลการดำเนินการเป็น ระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ โดยทั่วไปควรมีการประเมินทุก 5 ปีเป็นอย่างน้อย ควรประเมินทั้งในด้าน ความเหมาะสม ความทันสมัย วิธีการบริหาร การใช้ทรัพยากรรวมทั้งคุณภาพและความพึงพอใจ ของผู้ใช้บัณฑิตด้วย จากการศึกษาของเดือนใจ เกตุษา (2534 : 8) เรื่องปัญหาการประเมินและ พัฒนาหลักสูตรของคณะศึกษาศาสตร์ พบว่า ขาดงบประมาณและบุคลากรที่ใช้ในการประเมินและ พัฒนาหลักสูตร อาจารย์ไม่มีเวลาในการประเมินหลักสูตร และทุกภาควิชาในคณะศึกษาศาสตร์ ได้ทำการประเมินและพัฒนาหลักสูตรแต่ระบุรูปแบบของการประเมินไม่ได้ เพราะใช้การประเมิน แบบไม่เป็นระบบ

ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปัจจุบันมหาวิทยาลัย รามคำแหงมีนักศึกษารวมทั้งสิ้น 314,240 คน เป็นนักศึกษาปริญญาตรี 311,424 คน ระดับ ประกาศนียบัตรบัณฑิต 67 คน ระดับปริญญาโท 2,749 คน (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2540 : 14) เนื่องจากมีนักศึกษาจำนวนมาก ทำให้สถานที่เรียนไม่เพียงพอ (สุมาลี ชาญกาญจน์, 2530 : 33) มหาวิทยาลัยจึงจัดให้มีการบรรยายสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทั้งหมดรับฟังคำบรรยายจาก อาจารย์ผู้สอนโดยใช้ห้องเรียนขนาดใหญ่ผ่านโทรทัศน์วงจรปิด (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2540 ข : 9) ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 ทางมหาวิทยาลัยจัดการบรรยายในชั้นเรียนที่มหาวิทยาลัย รามคำแหง (รวม 1) จำนวนห้องเรียนที่มหาวิทยาลัยจัดให้มีจำนวนมาก มหาวิทยาลัยจัดให้ เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษาในแต่ละกระบวนวิชา ปัญหาที่พบคือ ในแต่ละห้องเรียนขาดแคลน อุปกรณ์และสื่อการสอนทำให้อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่สอนโดยการบรรยาย อาจารย์บางท่านสอน ตามตำรา จากการศึกษาของสุมาลี ชาญกาญจน์ (2530 : 33) พบว่าอาจารย์ที่สอนบางกระบวน วิชาบรรยายไม่ชัดเจน สอนตามตำรา ตำราเรียนเนื้อหาไม่ทันสมัยและตำราเรียนของมหาวิทยาลัย รามคำแหงหลายกระบวนวิชาไม่ได้แก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนาอย่างเต็มรูปแบบ ตำราได้มีการ

ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพียงบางส่วนเท่านั้นเนื้อหายังคงเดิม (จฑา เทียนไทย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อรทัย บุญช่วย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2541)

ด้านการวัดและประเมินผลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในแต่ละภาคเรียนนั้น มหาวิทยาลัยใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินผลคือข้อสอบ ข้อสอบที่ใช้คือข้อสอบแบบปรนัย อัตนัยและข้อสอบปรนัยผสมอัตนัย ในการตัดสินระดับคะแนนของอาจารย์ผู้สอน มหาวิทยาลัยไม่ได้กำหนดวิธีการให้ระดับคะแนนของนักศึกษา ดังนั้น ในการตัดสินระดับคะแนนของอาจารย์ในแต่ละคณะจึงแตกต่างกัน (โกสินทร์ ดีแสนและเบญจกุล สยังกุล. 2534 : 63) และจากการศึกษาของบุบผา การีเวท (2529 : 131) ในด้านการวัดและประเมินผลของมหาวิทยาลัย พบว่า การประกาศผลการสอบในแต่ละภาคเรียนล่าช้า เนื่องจากภาระงานของอาจารย์มีมาก

ปัญหาด้านการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานที่ศูนย์บริการวิชาการในส่วนภูมิภาค พบว่า การบริหารและการประสานงานด้านข้อมูลจากมหาวิทยาลัยล่าช้า ตำราและอุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอ การบรรยายสรุปทางวิทยุกระจายเสียงพบว่า คลื่นเสียงฟังไม่ชัดเจน เนื้อหาวิชาและเวลาในการบรรยายไม่เหมาะสม ระยะเวลาในการบรรยายสรุปน้อยมาก (สมชาย น้อยจ๋า. 2527 : 112)

ปัญหาอีกด้านหนึ่ง คือภาระงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีหลายประการ คือ งานสอน ระดับปริญญาตรีในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ระดับปริญญาโทภาคปกติและภาคพิเศษ ในส่วนกลางและปริญญาโทในส่วนภูมิภาค นอกจากนี้อาจารย์มีหน้าที่ในการคุมสอบทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคอีกด้วย การสอบของมหาวิทยาลัยมีหลายครั้งในหนึ่งปีการศึกษา นับตั้งแต่ปีการศึกษา 2532 เป็นต้นมา มหาวิทยาลัยได้จัดให้มีการสอบภาคฤดูร้อนเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีการสอบซ่อมปีการศึกษาละ 2 ครั้ง รวมแล้วปีการศึกษาหนึ่ง ๆ มีการสอบ 5 ครั้ง ภาระงานดังกล่าวทำให้อาจารย์ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะพัฒนางานด้านวิชาการ เช่น การปรับปรุงพัฒนา ตำรา สื่อการสอนและทำการวิจัย ซึ่งเป็นภารกิจหนึ่งที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา และในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2535 - 2540) พบว่า จำนวนอาจารย์ทำการวิจัยเพียง 77 โครงการ เท่านั้น (สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อรทัย บุญช่วย ผู้สัมภาษณ์, ที่สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2540)

จากสภาพปัญหาในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น เมื่อนำมาพิจารณาทางด้านการบริหาร การศึกษาแล้ว จะเห็นได้ว่ามีความเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นอย่างมาก จึงเป็นเหตุจูงใจให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาสภาพการบริหารวิชาการ

ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการและการพัฒนาอาจารย์ ผลการวิจัยครั้งนี้จะนำเสนอผู้บริหารมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนา การบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ การพัฒนาอาจารย์ และโดยรวมทั้ง 5 ด้าน
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ และโดยรวมทั้ง 4 ด้าน
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ การพัฒนาอาจารย์ และโดยรวมทั้ง 5 ด้าน
4. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่สังกัดคณะต่างกันที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ การพัฒนาอาจารย์ และโดยรวมทั้ง 5 ด้าน
5. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกันที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการและโดยรวมทั้ง 4 ด้าน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางแก่ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยรามคำแหง สำหรับวางแผนในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ และการพัฒนาอาจารย์

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของประชากร แบ่งเป็น ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ และการพัฒนาอาจารย์ และความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริการวิชาการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริการวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติงานหรือการดำเนินการในการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ การจัดโครงสร้าง การแบ่งส่วนราชการ ขั้นตอนในการปฏิบัติงาน การควบคุมติดตามผลการประเมิน การรายงานผลการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการแก่สังคม

1.1 ด้านหลักสูตร หมายถึง การบริหารและการดำเนินงานที่เกี่ยวกับหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรและการประเมินหลักสูตร

1.2 การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินงานในการจัดการเรียนการสอน การจัดอาจารย์เข้าสอน การจัดบริการสื่อการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้

1.3 การวัดและประเมินผล หมายถึง การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน การนำหลักเกณฑ์ไปใช้ การวิเคราะห์ผล การจัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการสอบ การส่งเสริมให้อาจารย์มีความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผล

การจัดตารางสอบ การจัดห้องสอบ การจัดระเบียบในการสอบ การตรวจสอบการให้ระดับคะแนนของอาจารย์ การส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์วิเคราะห์และปรับปรุงข้อทดสอบ และการแจ้งผลการสอบให้นักศึกษาทราบ

1.4 การบริการวิชาการ หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการให้บริการวิชาการแก่สังคม เพื่อให้ผลงานวิชาการของมหาวิทยาลัยแพร่ไปสู่ประชาชนได้อย่างกว้างขวาง และการบริการวิชาการที่ให้นักศึกษาของมหาวิทยาลัยในด้านต่าง ๆ

1.5 การพัฒนาอาจารย์ หมายถึง การดำเนินการจัดกิจกรรมที่ช่วยอาจารย์ในการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน เพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการผู้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ ในมหาวิทยาลัยให้สูงขึ้นด้วยการลาศึกษาต่อทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ การฝึกอบรม การดูงาน การเข้าร่วมการประชุมและสัมมนาทางวิชาการ และการทำผลงานทางวิชาการ

2. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี รองคณบดี คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย และหัวหน้าภาควิชา

3. อาจารย์ หมายถึง ข้าราชการในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งทำหน้าที่สอน วิจัย และให้บริการวิชาการแก่ชุมชน ได้แก่ ตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์

4. นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีในชั้นปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ใน 7 คณะ ได้แก่ คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์

5. มหาวิทยาลัยรามคำแหง หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม มีระบบการเรียนการสอนแบบตลาดวิชา รับนักศึกษาโดยไม่จำกัดจำนวน ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2514

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหาร และอาจารย์ มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ การพัฒนาอาจารย์ และโดยรวมทั้ง 5 ด้านแตกต่างกัน

2. อาจารย์ที่สังกัดคณะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ การพัฒนาอาจารย์ และโดยรวมทั้ง 5 ด้านแตกต่างกัน

3. นักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ และโดยรวมทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยได้ศึกษาจากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. การบริหารวิชาการ
2. การบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง
3. กิจกรรมการบริหารวิชาการ
 - 3.1 หลักสูตร
 - 3.2 การจัดการเรียนการสอน
 - 3.3 การวัดและประเมินผล
 - 3.4 การบริการวิชาการ
 - 3.5 การพัฒนาอาจารย์

1. การบริหารวิชาการ

การบริหารวิชาการเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยตรง เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผลการศึกษาที่มีคุณภาพในที่สุด ดังนั้นไม่ว่ากิจกรรมใดที่สัมพันธ์กับการเรียนการสอน และทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพถือว่างานเหล่านั้นเป็นงานในขอบเขตหน้าที่ของผู้บริหารในด้านวิชาการทั้งสิ้น (กิตติมา ปรีดีติติก. 2532 : 57) งานวิชาการเป็นหัวใจของสถาบันการศึกษาทุกระดับไม่ว่าจะเป็นมหาวิทยาลัย วิทยาลัย หรือโรงเรียน การที่จะดูว่าสถาบันใดมีมาตรฐานก็มักเอาผลงานทางวิชาการเป็นสำคัญ งานวิชาการจะสัมฤทธิ์ผลเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหารว่าจะเอาจริงเอาจังกับการบริหารงานวิชาการเพียงใดและบุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการมากน้อยแค่ไหน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารในการเตรียมการเพื่อให้เกิดบุคลากรในสถานศึกษาเกิดความพร้อมอย่างทั่วถึงก่อน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง และเพื่อให้การบริหารวิชาการในสถานศึกษาได้บรรลุวัตถุประสงค์ (อำภา บุญช่วย. 2537 : 1)

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารวิชาการ ว่าหมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด (ภิญโญ สาคร. 2526 : 324 ; พวงรัตน์ วิเวกานนท์. 2526 : 14 ;

กฤษณ์ ศรีสุภา. 2527 : 17) เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน เซอร์จิอิวานนีและคนอื่น ๆ (Sergiovanni and others. 1987 : 267-268) กล่าวว่า การบริหารวิชาการจะเกี่ยวข้องกับการตั้งปรัชญาการศึกษา เพื่อให้เป็นแนวทางดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ จัดทำโครงการศึกษาต่าง ๆ และการประเมินผลการเรียนการสอน และปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 16) ให้ความหมายของการบริหารวิชาการไว้ว่า การบริหารวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาโดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จในความสามารถของผู้บริหาร

การบริหารวิชาการถ้ามองในด้านกระบวนการดำเนินงานแล้ว หมายถึงกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตาม จุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน การบริหารวิชาการ ได้แก่ งานควบคุมดูแล หลักสูตรและการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดทำรายเรียน การจัดชั้นเรียน การจัดหาอาจารย์เข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรมผู้สอน การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่วิชาการ การวัดผลการศึกษา การศึกษาวิจัย การประเมินมาตรฐานสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพ และประสิทธิภาพของสถานศึกษา

จะเห็นได้ว่างานวิชาการเป็นงานสำคัญและครอบคลุมงานต่าง ๆ กว้างขวางมาก สถาบันอุดมศึกษาจะเจริญหรือเสื่อมลงขึ้นอยู่กับการบริหารวิชาการทั้งสิ้น เพราะงานวิชาการมีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างผู้เรียนให้เป็นคนมีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรมและคุณสมบัติเฉพาะ ดังนั้น การบริหารวิชาการให้ประสบผลสำเร็จและเกิดผลดีแก่ผู้เรียน เป็นเรื่อง que ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องวางแผนทางปฏิบัติให้ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อพัฒนาสถานศึกษาของตนไปสู่ความเป็นเลิศนั่นเอง

หลักการและกระบวนการบริหารวิชาการ

เนื่องจากงานด้านวิชาการมีงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมากมาย การบริหารงานแต่ละอย่างจึงมีเทคนิคและหลักการที่แตกต่างกันไปในรายละเอียดของงาน แต่หลักการที่สำคัญร่วมกันที่ควรนำไปปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการตามที่ กิติมา ปรีดีติลล (2532 : 48-49) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. จัดทำแผนงานวิชาการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือนโยบายหลัก
2. การบริหารงานวิชาการมุ่งความร่วมมือกันทำงาน
3. ควรจะกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติ
4. ควรส่งเสริมผู้ร่วมงานให้ปรับปรุงตนเองด้านวิชาการ

5. ริเริ่มสร้างสรรค์ในการปรับปรุงงานวิชาการ
6. ผู้บริหารควรใช้เทคนิคการส่งเสริมคนอื่น ๆ มากกว่าการสอนคนอื่น
7. มีการให้ขวัญกำลังใจในการทำงาน
8. ควรมีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการ
9. ให้ผู้สอนเข้าใจวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของการสอนทุกวิชาที่รับผิดชอบ
10. ติดตามและประเมินผลงาน

ฟรานซิส (Francis. 1978 : 1192) ได้เสนอหลักการบริหารวิชาการไว้ 2 ประการคือ

1. หลักแห่งประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นโดยไม่เพิ่มการลงทุน นั่นคือนักศึกษามีคุณภาพสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตรโดยไม่ล่าช้าออกจากชั้นเรียนเกินเวลาและช้ากว่ากำหนด

2. หลักแห่งประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ผลผลิตได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ นั่นคือนักศึกษามีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ ทักษะและเจตคติ

กระบวนการบริหารวิชาการที่ กิติมา ปรีดีดีลิก (2532 : 50-51) ได้ทำการศึกษาไว้สรุปได้เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นวางแผนก่อนการดำเนินงาน ผู้บริหารการศึกษาจำเป็นต้องกำหนดนโยบายและวางแผนงานด้านวิชาการ เกี่ยวกับการทำแผนงานวิชาการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การจัดสภาพงานวิชาการและวิธีการทำงาน จัดอาจารย์เข้าสอน จัดโครงการสอน จัดตารางสอน จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน การลงทะเบียนเรียน การปฐมนิเทศนักศึกษา เพื่อให้งานดำเนินไปตามเป้าหมายและขั้นตอนของแผนที่วางไว้ โดยให้คณาจารย์มีส่วนร่วมในการวางแผนด้วย

2. ขั้นดำเนินงาน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ผู้บริหารจะต้องจัดและดำเนินงาน รวมทั้งควบคุมดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ได้แก่

2.1 งานการสอนตามหลักสูตร โดยการดูแลให้การสอนเป็นไปตามโครงการสอนในแต่ละวิชา เป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติการสอน

2.2 งานเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางด้านวิชาการ เช่น การจัดโครงการสอนซ่อมเสริม มีการจัดชมรมต่างๆ การจัดแนะแนวการศึกษาและการให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหาต่างๆ จัดให้มีห้องสมุดเป็นแหล่งค้นคว้า

2.3 งานเกี่ยวกับการบริการ ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมให้มีการให้บริการเกี่ยวกับสื่อการสอน เพื่อช่วยเหลืออาจารย์ในด้านการสอนและอุปกรณ์ต่างๆ การจัดรวบรวมเอกสาร

การสอน รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น อาคารสถานที่ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

3. ขั้นส่งเสริมและติดตามผลในด้านวิชาการ เพื่อให้ได้มาตรฐานของงานวิชาการ ผู้บริหารควรมีการส่งเสริม สนับสนุน ควบคุม ปรับปรุง พัฒนาและประเมินผลงานด้านวิชาการ ดังนี้

3.1 สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานทางวิชาการ กำหนดจุดมุ่งหมายและนโยบายที่เหมาะสมกับสถานศึกษา สร้างความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของผู้เรียนกับจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา จัดหน่วยงานให้สามารถดำเนินงานตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ สรรหาคัดเลือกบุคลากรที่มีความรับผิดชอบทางวิชาการ จัดสรรเวลาและสถานที่ให้แก่กิจกรรมการเรียนการสอน จัดสรรวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ติดต่อสื่อสาร สร้างสัมพันธภาพกับชุมชนเพื่อทราบความต้องการของชุมชนและจัดวางเป้าหมายได้ถูกต้อง นอกจากนี้ยังต้องมีการรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วย

3.2 ส่งเสริมงานวิชาการและจัดบรรยากาศทางวิชาการ ผู้บริหารควรสนับสนุนที่จะให้การปฏิบัติงานด้านวิชาการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กิจกรรมที่ควรจัดเพื่อสนองและเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ได้แก่

3.2.1 จัดตั้งคณะทำงานทางวิชาการ อาจเป็นคณาจารย์ที่สอนวิชาเดียวกัน

3.2.2 ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชุมนุม ชมรมหรือสมาคมทางวิชาการเพื่อปรึกษาและเผยแพร่งานวิชาการให้กว้างขวางขึ้น

3.2.3 ส่งเสริมให้มีการจัดทำหนังสือวารสารเผยแพร่ หรือมีการประชุมสัมมนา ค้นคว้าวิจัยอยู่เสมอ

3.2.4 ส่งเสริมให้ผู้สอนมีความรู้และวุฒิสูงขึ้น โดยให้โอกาสในการศึกษาต่อหรือเข้ารับการอบรมเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ และเพื่อจะได้นำความรู้ไปเผยแพร่แก่ผู้เรียน

3.2.5 การเรียนในห้องเรียน ควรจัดให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของสถานศึกษา เช่น การแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามความสามารถ ตามความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือแบ่งแบบคณะ การจัดอาจารย์เข้าสอนควรคำนึงถึงความสามารถ ความถนัดและวุฒิของผู้สอน รวมทั้งวิธีการที่มีส่วนส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ เช่น จัดอาจารย์ที่ปรึกษา จัดอาจารย์ประจำวิชา หรือจัดอาจารย์สอนเป็นทีม นอกจากนี้ในการส่งเสริมและควบคุมงานวิชาการ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็นหรือริเริ่มสิ่งใหม่ ควรจะได้กระจายอำนาจและความรับผิดชอบ

ไปให้ทุกคน ถึงแม้ผู้บริหารจะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถทำงานโดยลำพังได้ ดังนั้น จึงควรให้ผู้ร่วมงานมีอิสระเสรีทางความคิดและการเรียนการสอนซึ่งเรียกว่าเสรีภาพทางวิชาการ ผู้บริหารควรกระทำอย่างยิ่งในการให้เสรีภาพทางวิชาการแก่ผู้ร่วมงานโดยเฉพาะอาจารย์-ผู้สอน

ขอบข่ายของการบริหารวิชาการ

การบริหารวิชาการมีขอบข่ายกว้างขวาง ครอบคลุมภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา กิจกรรมที่จัดว่าเป็นงานวิชาการของสถาบันอุดมศึกษานั้น มีนักการศึกษาหลายคนได้เสนอไว้แตกต่างกันในรายละเอียด เช่น กิติมา ปรีดีติติก (2532 : 58) ได้กล่าวถึงขอบข่ายงานด้านวิชาการไว้ 6 ประการใหญ่ ๆ คือ แผนปฏิบัติงานด้านวิชาการ หลักสูตรและการสอน การจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล สอดคล้องกับแคมป์เบลล์และคนอื่น ๆ (ปรีชา บุญคมรัตน์. 2532 : 19 ; อ้างอิงมาจาก Campbell and others. 1972 : 173) ที่กล่าวถึง ขอบข่ายของการบริหารวิชาการว่า เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินงาน และการประเมินผลโปรแกรมการศึกษาในด้านการวางจุดมุ่งหมายเฉพาะของสถานศึกษา การวางโครงการของการเรียนการสอน หลักสูตรและการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การจัดและการเลือกสื่อการเรียนและอุปกรณ์การสอน การประเมินผลการสอน นอกจากนี้ นิพนธ์ กิณางค์ (2523 : 67-74) กล่าวว่า หน้าที่ของสถานศึกษา คือ การให้ความรู้ทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นสำคัญ แต่การที่สถานศึกษาจะสามารถทำหน้าที่นี้สมบูรณก็ต่อ เมื่อผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับงานวิชาการ และเข้าใจขอบเขตของงานนี้เป็นอย่างดี งานที่เกี่ยวข้องกันกับงานวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ งานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน งานปรับปรุงการเรียนการสอน งานด้านการวัดและประเมินผลการเรียน

นอกจากนี้จากการศึกษางานวิจัยพบว่า กิจกรรมของการบริหารวิชาการนั้นประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้ มั่นชนา เหมชะญาติ (2533 : บทคัดย่อ) ศึกษาการจัดงานด้านวิชาการของฝ่ายวิชาการวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ในด้านการจัดงานเกี่ยวกับแผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ การจัดงานเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน การจัดงานเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนและการจัดงานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ทิพย์วรรณ อากาศวิภาต (2538 : บทคัดย่อ) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลในด้านการจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษาและการวัดและประเมินผล สมคิด ศิลป์ประกอบ (2538 : บทคัดย่อ) ศึกษาการบริหารวิชาการของวิทยาลัยครูในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาอาจารย์ การพัฒนาบุคลากรและการบริการห้องสมุดและเทคโนโลยี และพงษ์ศักดิ์ อธิศิริเวทย์

(2538 : 4) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยเทคนิคในด้านงานหลักสูตรและการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล และงานห้องสมุด

จากลักษณะดังกล่าว เมื่อพิจารณาแล้วผู้วิจัยเห็นว่าการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ควรครอบคลุมกิจกรรมในด้านต่าง ๆ คือ ด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ และการพัฒนาอาจารย์

จะเห็นได้ว่างานวิชาการเป็นงานสำคัญและครอบคลุมงานต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง เพราะงานวิชาการ มีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพ มีความรู้และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนั้นการบริหารวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ จะส่งผลต่อการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพต่อไป

2. การบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

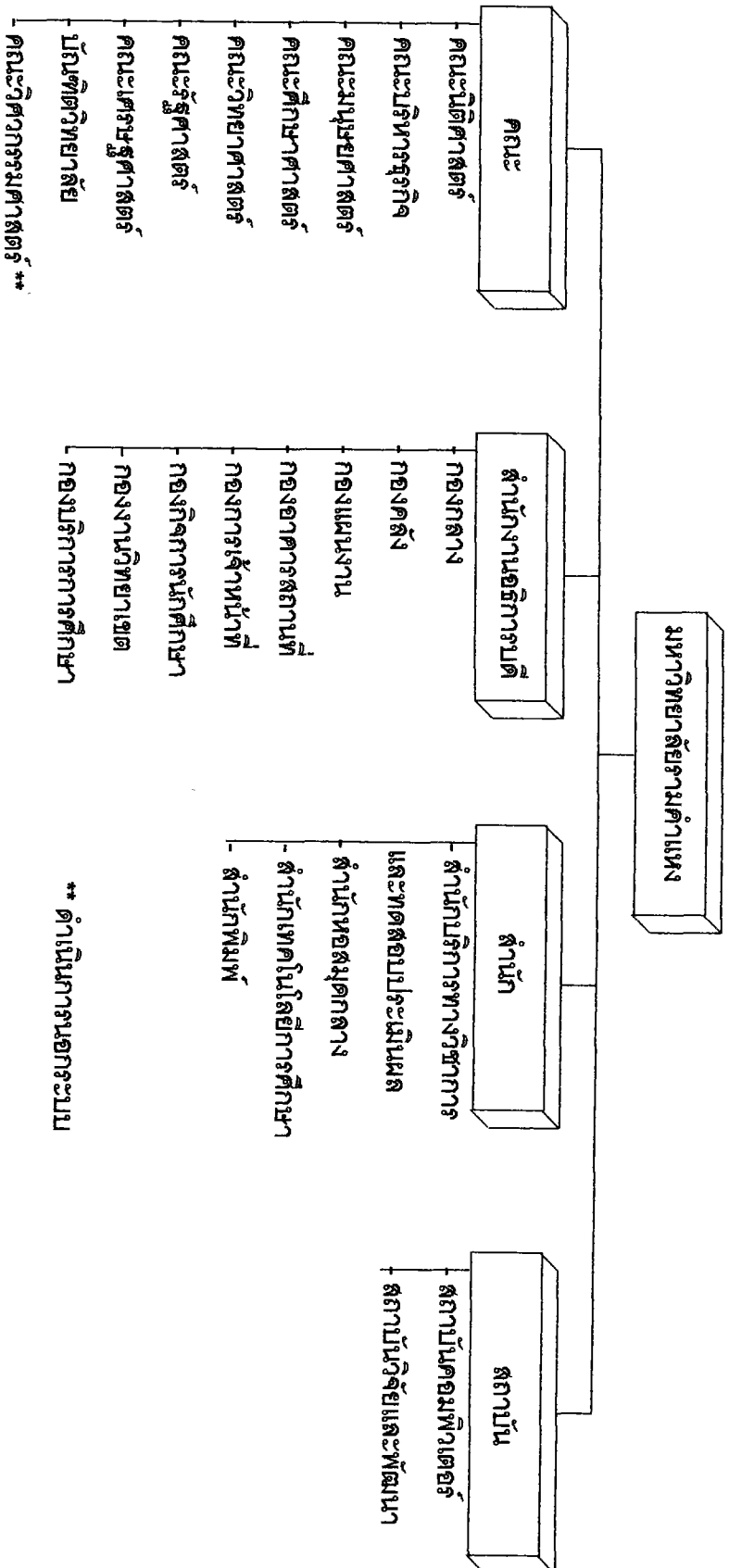
มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นตลาดวิชา มีคุณสมบัติหรือลักษณะพิเศษคือเป็นทั้งมหาวิทยาลัยปิดและมหาวิทยาลัยเปิด นักศึกษาจะมาเรียนหรือไม่มาขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชา มหาวิทยาลัยรามคำแหงขยายโอกาสทางการศึกษาโดยจัดทำปริญญาโทคู่ขนาน ซึ่งเป็นการสื่อสารสองทาง มีการโต้ตอบกันระหว่างผู้รับและผู้ส่งที่อยู่ห่างไกลกัน โดยใช้โทรทัศน์ วิทยุ การสื่อสารของดาวเทียมไทยคม มหาวิทยาลัยรามคำแหงจะเป็นแม่ข่ายและจัดให้มีศูนย์รับสัญญาณตามสถานที่ต่าง ๆ ปรัชญาของมหาวิทยาลัยรามคำแหงคือ มุ่งเน้นผลิตคนเข้าทำงานเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมและประเทศชาติ (มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2538 : 2) การที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นสถานศึกษาแบบตลาดวิชารับนักศึกษาไม่จำกัดจำนวน จึงทำให้มีนักศึกษาเป็นจำนวนมาก ดังนั้นการบริหารงานด้านต่าง ๆ จึงต้องกระจายอำนาจไปตามคณะ สำนัก สถาบัน โดยกระจายความรับผิดชอบงานด้านต่าง ๆ

ในการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง อธิการบดีได้มอบอำนาจให้รองอธิการบดีมีอำนาจในการสั่งอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี ดังคำสั่งมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ 609/2539 ลงวันที่ 22 เมษายน 2539 เรื่อง มอบอำนาจให้รองอธิการบดีปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี โดยให้รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย มีอำนาจในการสั่งการอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการในสายงาน ดังต่อไปนี้

กองบริการการศึกษา การบริหารงานบุคคลเฉพาะการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการ การกำหนดตำแหน่งผู้ชำนาญการ ผู้เชี่ยวชาญ และการลาศึกษาต่อ งานวิชาการ งานพัฒนาบุคลากร การศึกษาต่อเนื่อง การสัมมนา การประชุมทางวิชาการและการจัดทำวารสารทางวิชาการ

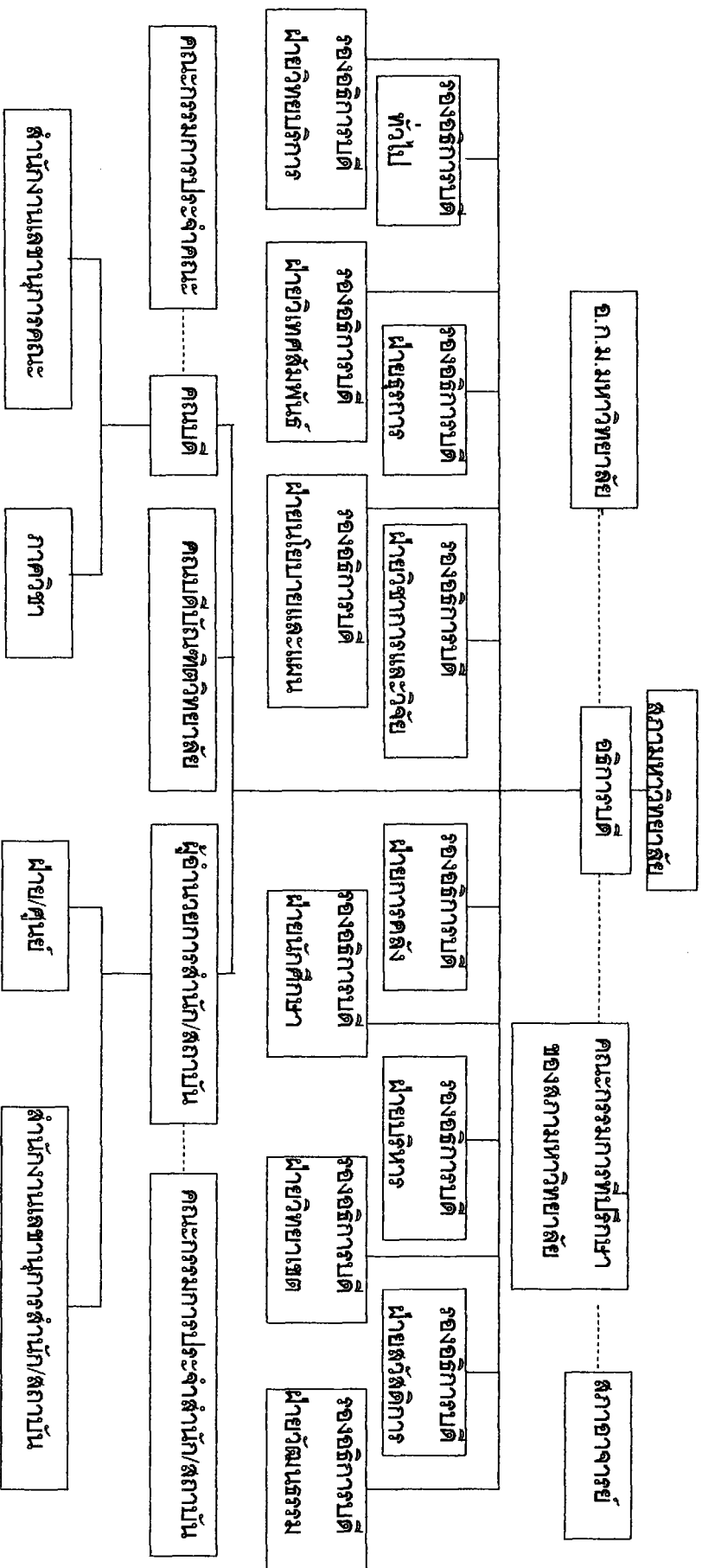
จะเห็นได้ว่ารองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยทั้งหมด เพื่อนำเสนอผู้บังคับบัญชาระดับสูงขึ้นไปตามลำดับ คือ อธิการบดี อนุกรรมการที่ปรึกษาของมหาวิทยาลัย คณะกรรมการที่ปรึกษาของสภามหาวิทยาลัย และเสนอสภามหาวิทยาลัย ดังภาพประกอบ 1 และภาพประกอบ 2

โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการมหาวิทยาลัยรามคำแหง

** ดำเนินการนอกระบบ

โครงสร้างการบริหารงานภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ภาพประกอบ 2 โครงสร้างการบริหารงานภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหง (มหาวิทยาลัยรามคำแหง : 2538 : 17)

3. กิจกรรมการบริหารวิชาการ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในลักษณะงาน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ และการพัฒนาอาจารย์ ดังนี้

3.1 หลักสูตร

พงษ์ศักดิ์ อธิศิริเวทย์ (2538 : 22) ได้กล่าวว่า หลักสูตรเป็นองค์ประกอบของการศึกษาที่ทำหน้าที่กำหนดลักษณะของเป้าหมาย โดยเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะต่างๆ ที่จำเป็นที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุถึงความต้องการของปรัชญาการศึกษา กล่าวคือ เมื่อปรัชญาการศึกษา กำหนดความมุ่งหวังที่จะให้ผู้เรียนเป็นบุคคลเช่นไรแล้ว หลักสูตรจะกำหนดเป็นรายละเอียดต่อไปว่าการที่ผู้เรียนจะเป็นไปตามความมุ่งหวังนั้นได้ ผู้เรียนจะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติเช่นไร ต้องมีความสามารถและต้องรอบรู้ในสิ่งใดบ้าง เช่นถ้าตั้งปรัชญาการศึกษาว่า การศึกษาคือชีวิต คือมุ่งหวังให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำหรับการดำเนินชีวิตในสังคมต่อไป โดยจะมีความสามารถอะไร มีทักษะแบบไหน เรียนรู้อะไร ดังนั้นส่วนประกอบหลักที่เป็นพื้นฐานสำคัญของหลักสูตรจึงมี 2 ส่วน คือ

1. จุดมุ่งหมาย เป็นส่วนกำหนดคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่พึงปรารถนาที่จะให้เกิดแก่ผู้เรียน หรือเป็นการกำหนดพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ต้องการปลูกฝังให้แก่ผู้เรียน เช่น ความคิด ความเข้าใจ ความมีเหตุผล วิจรรณญาณ ทศนคติที่ดี เป็นต้น

2. เนื้อหา เป็นส่วนที่กำหนดสาระหรือรายละเอียดของประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อใช้เป็นสิ่งเร้าหรือเครื่องมือชักนำให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ และใช้ประโยชน์ในชีวิตภายภาคหน้าสืบต่อไป

ไพศาล หวังพานิช (2535 : 2-3) กล่าวว่า หลักสูตรที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติ ย่อมต้องสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาที่ยึดถือเสมอ ทั้งนี้ก็เพราะทั้งปรัชญาการศึกษาและหลักสูตรล้วนแต่เป็นเป้าหมายของการศึกษาทั้งสิ้น เพียงแต่ว่าปรัชญาการศึกษาเป็นเป้าหมายที่เป็นความมุ่งหวังหรือความปรารถนาจะให้เกิดขึ้น ส่วนหลักสูตรเป็นเป้าหมายในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุถึงความมุ่งหวังนั้น เมื่อปรัชญาการศึกษาเปลี่ยนไปหลักสูตรก็ต้องเปลี่ยนตาม เพื่อกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนขึ้นใหม่ให้สอดคล้องกับความคิดใหม่ที่ยึดถืออยู่นั้น รำรง บัวศรี (2533 : 9) ได้ย้ำว่าหัวใจของการศึกษาคือ หลักสูตร ถ้าปราศจากหลักสูตรเสียแล้ว การจัดการศึกษาย่อมดำเนินไปไม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับชมพวันธุ์ ญุฑธรรณ อยุธยา (2530 : 13) ที่กล่าวว่าหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา การจัดการศึกษาจะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับหลักสูตร ซึ่ง

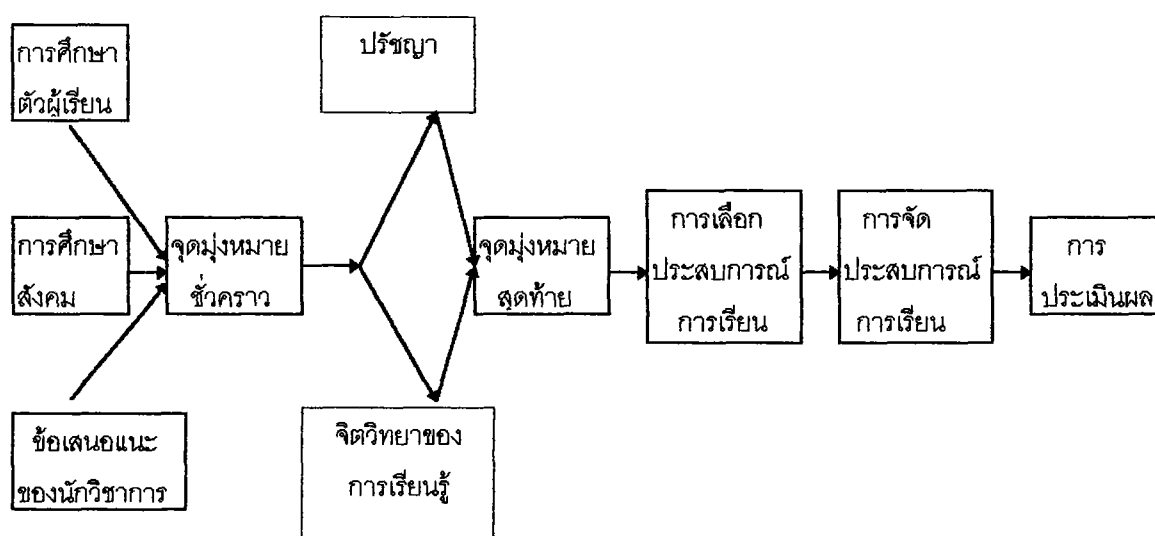
เปรียบเสมือนเครื่องชี้แนะแนวทางโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จำเป็นต้องเน้นทั้งในด้านความรู้ทางวิชาการและการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับการพัฒนาสังคมและประเทศชาติเนื่องจากสภาพสังคมและวิทยาการต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา หลักสูตรการศึกษาทุกหลักสูตรจึงไม่สามารถที่จะใช้ได้ถาวรตลอดไป จำเป็นต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้มีความทันสมัย เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ ดังคำกล่าวที่ว่า “ไม่มีหลักสูตรการศึกษาใดที่เหมาะสมและใช้ได้ตลอดไปกับสังคมทุกสังคม” หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ “หลักสูตรหนึ่งย่อมเหมาะสมกับสังคมหนึ่งในช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น” (ประพิมพ์พรรณ ไชคสุวัฒน์กุลและคณะ. 2534 : 88) หลักสูตรที่ดีควรเป็นหลักสูตรที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีทัศนคติที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ดังนั้นหลักสูตรที่ใช้ในสถาบันอุดมศึกษาเมื่อได้ใช้ครบวงจรของหลักสูตรแล้วควรจะได้มีการประเมินเพื่อสำรวจข้อดีและข้อบกพร่อง ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ในการใช้หลักสูตรนั้นให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม (ชมพันธุ์ ญูชร ณ อยุรยา. 2540 : 44)

การพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือการจัดหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่เลย การพัฒนาหลักสูตรจะรวมไปถึงการผลิตเอกสารต่าง ๆ สำหรับผู้เรียนด้วย (Saylor and Alexander. 1973 : 7) และการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) เป็นกระบวนการเช่นเดียวกับการสร้างหลักสูตรและมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับการสร้างหลักสูตร ในสถานการณ์จริงการพัฒนาหลักสูตรกับการสร้างหลักสูตรเป็นกระบวนการดำเนินไปพร้อม ๆ กัน (ชมพันธุ์ ญูชร ณ อยุรยา. 2530 : 29) ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรสามารถทำได้ 2 ลักษณะด้วยกัน คือปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นหรือสร้างหลักสูตรขึ้นใหม่ เมื่อมีการพัฒนาหลักสูตรแล้วขั้นต่อไปคือ การนำหลักสูตรไปใช้ในสถาบันอุดมศึกษา และเมื่อใช้ไปได้ระยะหนึ่งก็จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขต่อไปอีก เป็นวัฏจักรไปเรื่อย ๆ ในการพัฒนาหลักสูตรมีนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

ไทเลอร์ (Tyler. 1970 : 4-128) ได้เสนอขั้นตอนที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรคือการกำหนดจุดมุ่งหมายทางการศึกษา จุดมุ่งหมายเหล่านี้ควรจะระบุทั้งพฤติกรรมของผู้เรียนและเนื้อหา จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้นั้นจะเป็นเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรที่ไทเลอร์เสนอนั้น เป็นกระบวนการที่ เรียกว่า “วิธีการ-จุดมุ่งหมาย” (Means-end Process) นั่นคือ ทุกขั้นตอนของการจัดการศึกษา เป็นแนวทางหรือ

วิธีการ (Means) ที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทางของการศึกษาหรือจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ นั่นเอง สำหรับการเลือกจุดมุ่งหมายของการศึกษานั้น ไทเลอร์ได้เสนอไว้ว่าควรที่จะเลือกมาจากแหล่งต่าง ๆ 3 แหล่งด้วยกันคือ จากการศึกษาตัวผู้เรียนเอง จากการศึกษาสังคมนอกสถานศึกษา และข้อเสนอแนะของนักวิชาการ เมื่อได้จุดมุ่งหมายทางการศึกษา ซึ่งอาจมีจำนวนมากมากเกินไปที่จะบรรจุในหลักสูตรได้ทั้งหมด นักพัฒนาหลักสูตรจำเป็นจะต้องเลือกจุดมุ่งหมายเฉพาะที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับผู้เรียน โดยใช้หลักปรัชญาและจิตวิทยาเป็นเครื่องช่วยในการกลั่นกรองจุดมุ่งหมายเหล่านั้น ต่อจากนั้นจึงถึงขั้นการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการประเมินผล ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ (ชมพันธ์ ฤกษ์ชร ณ อยุรยา. 2540 : 9)

ทาบ (Taba. 1962 : 12) ได้เสนอขั้นตอนในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพไว้ 7 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์ความต้องการ ตั้งวัตถุประสงค์ เลือกเนื้อหาวิชา รวบรวมเนื้อหาให้เป็นระบบ เลือกประสบการณ์การเรียนรู้ จัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ ตั้งเกณฑ์การประเมินผล จะประเมินผลอะไรและวิธีใด

จากการศึกษาของ จูไรร์ตัน สมสุข (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรปริญญาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สายวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ โปรแกรมวิทยาศาสตร์การกีฬา (การฝึกและการจัดการกีฬา) พุทธศักราช 2535 ของวิทยาลัยพลศึกษา ผลการวิจัยพบว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้มีขอบข่ายกว้างขวางมากมายและคาดหวังสูงเกินไป เป็น

การยากที่จะหาแนวทางให้บรรลุผลได้ มัณฑนา เหมชะญาติ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดการด้านวิชาการของฝ่ายวิชาการวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรคือ อาจารย์มีจำนวนจำกัดทำให้ต้องรับภาระด้านการสอนมาก และทัศนีย์ ศิริวัฒน์ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการวิจัยพบว่าบางวิชาในหลักสูตรมหาวิทยาลัยรามคำแหงไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา หลักสูตรเป็นตัวกำหนดทิศทาง วัตถุประสงค์ของหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดแนวทางให้ผู้สอนได้ดำเนินการเพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ

การบริหารหลักสูตร

การบริหารวิชาการในสถานศึกษา ประกอบด้วยงานหลายอย่าง สิ่งสำคัญของงานด้านวิชาการ คือ หลักสูตรเป็นตัวกำกับงานของวิชาการ แม้ว่าหลักสูตรปัจจุบันจะใช้หลักสูตรระดับชาติที่เป็นแบบเดียวกันก็ตาม แต่ความสามารถในการนำหลักสูตรไปใช้ในแต่ละสถานศึกษาจะแตกต่างกันไป การจัดโปรแกรมการศึกษาของแต่ละสถานศึกษาขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างของสถานศึกษานั้น เช่น บุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ แม้กระทั่งผู้เรียนก็มีส่วนที่จะทำให้การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดโปรแกรมการศึกษาเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ผู้บริหารและบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาต้องรู้จักและเข้าใจการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ความรับผิดชอบของผู้บริหาร มีตั้งแต่การสนับสนุน ส่งเสริมและการกำกับดูแลในด้านหลักสูตร การสนับสนุนในด้านบุคลากร งบประมาณ อุปกรณ์ ส่วนในด้านการดูแล ก็คือ การมุ่งพัฒนาคุณภาพของงานเป็นสำคัญ ดุษฎี พงศ์ศาสตร์ (2535 : 41-42) มีความเห็นว่า หลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารในสถาบันอุดมศึกษา เพราะงานวิชาการเป็นงานหลักของสถาบันอุดมศึกษา ผู้บริหารต้องใช้หลักสูตรเป็นตัวกำหนดนโยบาย ทิศทาง ตลอดทั้งแนวปฏิบัติงานด้านวิชาการและต้องสามารถบริหารหลักสูตรให้เข้ากับสภาพแวดล้อม เช่น บุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียน รวมทั้งให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนได้อย่างดีด้วย ดังนั้น การทำความเข้าใจกับหลักสูตรอย่างกระจ่างชัดแจ้ง จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ ผู้บริหารพึงกระทำเพื่อจะได้ไม่เดินหลงทาง

การบริหารหลักสูตร หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมที่บุคคลร่วมมือกันดำเนินการโดยมีเครื่องมือ คือ หลักสูตร ซึ่งเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษาในอันที่จะเตรียมผู้เรียนให้เกิดความรู้ ทักษะ ทัศนคติและประสบการณ์ที่ดีในการดำเนินและดำรงชีวิตในสังคมของตนได้

อย่างถูกต้องและเป็นสมาชิกที่มีประสิทธิภาพ (นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. 2525 : 159) สันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 197) มีความเห็นว่า การบริหารหลักสูตรเป็นการบริหารงานทางด้านวิชาการ หรือการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งเปรียบเสมือนการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง กับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพที่สุด

ขอบเขตการบริหารหลักสูตร

การบริหารหลักสูตร มีขอบเขตที่จะต้องดำเนินงานในด้านต่าง ๆ หลายด้านด้วยกัน มีนักการศึกษาและนักพัฒนาหลักสูตรหลายคนได้เสนอไว้แตกต่างกัน ในรายละเอียด เช่น วิชัย วงษ์ใหญ่ (2526 : 195-202) ให้ความเห็นว่า การวางแผนการใช้หลักสูตรให้บรรลุเป้าหมาย ต้องดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. การเตรียมวางแผนงานเพื่อการใช้หลักสูตรใหม่ ประกอบด้วย การวิเคราะห์หลักสูตร การนำหลักสูตรมาปรับ การจัดหาวัสดุประกอบหลักสูตร การจัดเตรียมงบประมาณ การเตรียมบุคลากร
2. การจัดเตรียมอบรมผู้สอนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ ประกอบด้วย การอบรมเชิงปฏิบัติการ การวิเคราะห์ปัญหาของหลักสูตร การสร้างโครงการสอน ประมวลการสอน การเลือกและจัด ประสพการณ์การเรียนรู้
3. การจัดอาจารย์เข้าสอน ต้องสอนโดยยึดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นหลัก และจัด ประสพการณ์ให้ครบถ้วนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นสำคัญ
4. การจัดตารางสอน ต้องคำนึงถึงการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ระดับความยากง่าย ช่วงการ เรียนรู้ต้องเหมาะสมกับผู้เรียน รวมทั้งการใช้ห้องเรียน
5. การจัดบริการวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน ประกอบด้วย การจัดทำแผน การสอน เอกสารและสื่อการสอน
6. การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร ใช้หลักการประชาสัมพันธ์แก่ผู้เรียน ผู้สอน และ ผู้บริหาร โดยใช้สื่อต่าง ๆ เช่น วิทยู โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น
7. การจัดสภาพแวดล้อมและการเลือกโครงการกิจกรรมเสริมหลักสูตร ประกอบด้วย การ จัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เช่น การจัดสภาพห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาอื่น ๆ ด้วย การจัดสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน เช่น การฝึกงานใน สถานประกอบการ เป็นต้น
8. การประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร ประเมินตามจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรที่วางไว้อย่างชัดเจน

สังกัด อุทยานันท์ (2532 : 262-269) กล่าวถึง ขอบเขตการบริหารหลักสูตรไว้ 3 ประการ คือ ประการที่ 1 งานบริหารและบริการหลักสูตร ซึ่งจะเกี่ยวกับงานเตรียมบุคลากร การจัดทำอาจารย์เข้าทำการสอนตามหลักสูตร การบริหารและบริการวัสดุหลักสูตร การบริหารหลักสูตรภายในสถานศึกษา ประการที่ 2 งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร ประกอบด้วย การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น จัดทำแผนการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประการที่ 3 งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย การติดตามผลการใช้หลักสูตร การนิเทศการศึกษาและการตั้งศูนย์บริการเพื่อสนับสนุนการใช้หลักสูตร

บทบาทของผู้บริหารในด้านหลักสูตร

ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำการใช้หลักสูตร จำเป็นต้องมีบทบาทและหน้าที่ในการใช้หลักสูตร ดังที่ ดุษฎี พงศ์ศาสตร์ (2535 : 43) กล่าวไว้ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร ผู้บริหารจะต้องสนใจทำความเข้าใจหลักสูตรโดยละเอียดถี่ถ้วน กระจ่างชัดทุกแง่ทุกมุมจนมีความสามารถดังนี้
 - 1.1 แลออกมาเป็นแนวปฏิบัติได้
 - 1.2 กำหนดผู้รับผิดชอบได้
 - 1.3 ชี้แจงแนะนำผู้สอนได้
2. ชักนำและวางมาตรการให้ผู้สอนสนใจหลักสูตร จุดเริ่มต้นของการเรียนการสอน ทุกรายอยู่ที่หลักสูตร ไม่ใช่อยู่ที่แบบเรียนของรายวิชานั้น ๆ หน้าที่โดยตรงและจำเป็นอย่างยิ่งของผู้บริหารคือจะต้องชี้ชวน ชักนำให้ผู้สอนหันมาสนใจทำความเข้าใจหลักสูตรให้ได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สอนทุกคนจะต้องเข้าใจ หลักการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างแจ่มแจ้ง จึงจะทำให้การเรียนการสอนในรายวิชานั้น ๆ มีคุณภาพและประสิทธิผลตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร และเป็นการดำเนินงานที่ไม่หลงทางด้วย เพราะมองจุดหมายและหลักการอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องวางมาตรการหรือแนวทางปฏิบัติเพื่อการนี้ให้ได้ตามกลวิธีของตนเอง
3. ทนต่อการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารต้องเป็นคนแรกในสถานศึกษาที่ทราบความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง แกไขหลักสูตรซึ่งมีมาอยู่เสมอ โดยเอกสาร คำสั่ง ประกาศ และระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตร รับผิดชอบเข้าใจการเปลี่ยนแปลงนั้น จะต้องขยายความ และตีความให้ชัดเจน กำหนดแนวปฏิบัติและชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องทราบโดยเร็ว เพื่อจะได้ดำเนินการให้ถูกต้องทันทั่วทั้งที่
4. ควบคุม ดูแลและติดตามผลการใช้หลักสูตร ผู้บริหารต้องเอาใจใส่สอดส่องดูแลช่วยเหลือ สนับสนุนส่งเสริมอาจารย์ให้ดำเนินตามแนวปฏิบัติที่วางไว้ ขณะเดียวกันติดตามผล

ด้วยการสังเกต หรือกำหนดวิธีการเป็นเอกสารหลักฐานอื่นใดตามความเหมาะสมกับแนวปฏิบัติที่วางไว้

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาและผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ มีบทบาทสำคัญต่องานหลักสูตรและการสอนเป็นอย่างยิ่งเพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดนโยบาย ทิศทาง ตลอดจนทั้งแนวปฏิบัติด้านวิชาการ

3.2 การจัดการเรียนการสอน

จุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา เป็นกระบวนการจัดการเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์ และกิจกรรมการเรียนของนักศึกษา นับตั้งแต่การดูแลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของการสอน การพัฒนาเทคนิคการสอน การนิเทศและการบริการสื่อการสอน รวมไปถึงการวัดผลและประเมินผลการศึกษา การกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับผู้สอน ผู้เรียน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การวิจัยและส่งเสริมวิชาการ และการ จัดกิจกรรมนักศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงสุด

การจัดการเรียนการสอนเป็นขั้นตอนของการนำหลักสูตรไปแปลงสู่การปฏิบัติ โดยการจัดปัจจัยต่าง ๆ ภายในสถาบันการศึกษาให้เอื้อต่อการนำหลักสูตรไปใช้ และการดำเนินการสอนของอาจารย์ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจึงหมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนกับการสอน การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ (1) คุณสมบัติของผู้สอนมีความเหมาะสม (2) สมรรถภาพของผู้สอนซึ่งประกอบด้วยความรู้ของผู้สอน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ (3) ผลการสอนของอาจารย์ ได้แก่ การพัฒนาด้านสติปัญญาและอารมณ์ของผู้เรียน เป็นต้น (Ryan and Cooper. 1975. 130-131) ทั้ง 3 ส่วนนี้ เป็นสิ่งที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างมากในกระบวนการเรียนการสอน ความอยู่รอดของสถาบันอยู่ที่คุณภาพงาน (Genova and others. 1976 : unpagged) และอาจารย์ก็เห็นว่างานสอนเป็นงานที่สำคัญที่สุด (Aleamoni. 1984 : 95)

องค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วนของการสอนนั้น รีเกอลูธและเมอริลล์ (Reigeluth and Merrill. 1983 : 13) อธิบายว่า เงื่อนไขหรือสภาพวิธีการสอนและผลที่เกิดขึ้นที่ได้รับเงื่อนไขเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อวิธีการในการเรียนการสอน และมีความสำคัญในการที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่แตกต่างกันภายใต้เงื่อนไขต่าง ๆ ผลที่เกิดขึ้นเป็นผลที่ได้รับจากวิธีการสอนวิธีใดวิธีหนึ่ง ภายใต้สภาพการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ผลที่มุ่งหวังจากการสอน คือ ประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผลของการเรียนการสอน (Effectiveness) และความชื่นชมยินดี (Appeal)

การจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จัดการเรียนการสอนและวิจัยแบบตลาดวิชา ผู้ศึกษาสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียนก็ได้ มหาวิทยาลัยรามคำแหงเปิดทำการสอนครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2514 โดยรับสมัครนักศึกษาเข้าศึกษาในคณะต่าง ๆ ไม่จำกัดจำนวนและไม่ต้องผ่านการสอบคัดเลือก ปัจจุบันมหาวิทยาลัยรามคำแหงได้เปิดสอนทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโทและประกาศนียบัตรบัณฑิต เปิดทำการสอน 8 คณะมีภาควิชา 47 ภาควิชา ได้แก่ คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์และบัณฑิตวิทยาลัย นอกจากนี้มหาวิทยาลัยได้จัดตั้งสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติส่วนภูมิภาค ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 จัดให้มีการเรียนการสอนด้วยระบบดาวเทียมในระดับปริญญาตรี 4 สาขาวิชา คือ สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชาบริหารทั่วไป สาขาวิชาสื่อสารมวลชนและสาขาวิชาบริหารธุรกิจ โดยมีสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ ส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ 6 แห่ง คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดแพร่ จังหวัดนครพนมและจังหวัดอำนาจเจริญ

ในปี พ.ศ. 2539 มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้เปิดสอนระดับปริญญาโทส่วนภูมิภาคในระบบดาวเทียมแบบสื่อสารสองทาง ณ สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ 4 แห่ง คือสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดอำนาจเจริญ โดยเปิดสอน 3 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาบริหารการศึกษาและสาขาวิชา รัฐศาสตร์ (มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2540 ก : 13-15)

การจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา จากการศึกษาพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน มีปัญหาเกี่ยวกับหนังสือค้นคว้าอ้างอิงในหอสมุดไม่เพียงพอ ขาดแคลนอุปกรณ์การสอน ขาดแคลนหนังสือ (ลีลา สีนานุเคราะห์. 2525 : บทคัดย่อ ; พรเทพ สุทธิช่วย. 2534 : บทคัดย่อ) ขาดงบประมาณในการจัดทำสื่อการสอน ตลอดจนหนังสือตำราที่ใช้ในการอ้างอิง สื่อการสอนไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนการสอน (มณีวงศ์ ปัญญาประดิษฐ์. 2532 : บทคัดย่อ) อาจารย์บางท่านไม่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอน (ทัศนีย์ ศิริวัฒน์. 2533: 15) ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ลีลา สีนานุเคราะห์ (2525 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าอาจารย์มีภาระงานด้านการสอนทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมพัฒนาการสอนได้เท่าที่ควร (มณฑนา เหมชะญาติ. 2533 : บทคัดย่อ) จะเห็นว่าแต่ละสถาบันมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่คล้ายกันและแตกต่างกัน ผู้บริหารควรดูแลและรับทราบปัญหาเพื่อจะได้แก้ไขต่อไป

3.3 การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการที่สำคัญอีกกระบวนการหนึ่งของการจัดการศึกษา เพราะทำให้ทราบถึงพื้นฐานความรู้ของนักศึกษาเพื่อนำมาจัดกิจกรรมการสอนให้เหมาะสมตลอดจนใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

การวัดผลเป็นกระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขให้กับวัตถุ สิ่งของหรือบุคคลตามความมุ่งหมายและเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัดนั้น ๆ บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ (2533 : 172) ให้ความเห็นว่าการวัดเป็นการพรรณนาเชิงปริมาณหรือการตีค่าเป็นตัวเลขตามกฎเกณฑ์ ไพศาล หวังพานิช (2535 : 4) ให้ความเห็นว่าการวัดผลเป็นกระบวนการติดตามผลการปฏิบัติว่าได้ผลตรงตามเป้าหมายเพียงใด กล่าวคือ การวัดผลการศึกษาทำหน้าที่โดยตรงในการตรวจสอบผลการเรียนการสอนว่า ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ได้ผลระดับใด ผู้เรียนมีความสามารถชนิดใดบ้างและยังมีสิ่งใดที่บกพร่องแก่การแก้ไขบ้าง ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของสมบุรณ์ ชิตพงศ์ (2536 : 485) ว่าการวัดเป็นการกำหนดสิ่งที่มีความหมายแทนคุณลักษณะ คุณภาพของสิ่งที่ต้องการวัด โดยสิ่งที่กำหนดนั้นอาจอยู่ในรูปของภาษา ตัวเลข หรือสัญลักษณ์ก็ได้และต้องใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้สิ่งที่เป็นผลการวัดที่สอดคล้องกับลักษณะที่ต้องการวัดนั้น

การประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการตัดสิน ตีราคาลงสรุปเพื่อพิจารณาความเหมาะสมหรือคุณค่าของลักษณะและพฤติกรรมโดยอาศัยข้อมูล หรือรายละเอียดที่ได้จากการวัดเป็นหลักแล้ววินิจฉัยอย่างมีหลักเกณฑ์และคุณธรรม เพื่อพิจารณาตัดสินใจว่าสิ่งนั้นดีหรือเลว เก่งหรืออ่อน ถ้าเป็นการสอบก็ตัดสินว่า ได้ - ตก ผ่าน - ไม่ผ่าน (ไพศาล หวังพานิช. 2526 : 14) บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ (2533 : 14) ให้ความหมายของการประเมินผลว่าเป็นการตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพหรือคุณค่าของวัตถุ สิ่งของ ส่วนการประเมินผลในความหมายของอรนุช ศรีสะอาด (ม.ป.ป. : 7-8) ให้ความเห็นว่าการประเมินผลเป็นกระบวนการตัดสินคุณค่า ตัดสินใจวินิจฉัย หรือสรุปสิ่งที่ได้จากการวัดผล อย่างมีหลักเกณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2524 : 2) ที่กล่าวไว้ว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการตัดสิน ตีราคาหรือสรุปผลเพื่อพิจารณาความเหมาะสมหรือคุณค่าของคุณลักษณะ พฤติกรรมของสิ่งของว่าดีเพียงใดโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน

สรุปได้ว่า การวัดเป็นกระบวนการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่มีความหมายแทนคุณลักษณะหรือคุณภาพของสิ่งที่จะวัดโดยใช้เครื่องมือวัดที่มีประสิทธิภาพ เพื่อชี้รายละเอียด

เกี่ยวกับสิ่งที่วัดว่ามีจำนวนหรือปริมาณเท่าใด ส่วนการประเมินผลเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการวัดมาตัดสินด้วยการเปรียบเทียบความสอดคล้องกันระหว่างผลที่ได้จากการวัดกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งเอาไว้

การวัดผลการศึกษาเกิดขึ้นเนื่องจากการยอมรับความจริงเกี่ยวกับธรรมชาติของผู้เรียนว่ามีความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งความเชื่อดังกล่าวนี้ ไพศาล หวังพานิช (2530 : 4-5) ได้อธิบายไว้ 2 ประการคือ

1. เชื่อว่าคนเราเรียนรู้ได้ไม่เท่ากันในเวลาที่เท่ากัน
2. เชื่อว่าคนเราเรียนรู้ได้เท่ากันในเวลาที่ไมเท่ากัน

จากความเชื่อดังกล่าวนี้อเอง จึงทำให้ต้องมีการวัดผลการศึกษาใน 2 ลักษณะ คือ

1. การวัดผลเพื่อประเมินผลการเรียน (Summative Evaluation) เป็นการสอบวัดเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบหรือพิจารณาผลการเรียน โดยสรุปว่าผู้เรียนแต่ละคนเก่งหรืออ่อน ดีหรือไม่ดีเพียงใด ใครมีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้มากน้อยเพียงใด การวัดประเภทนี้จะดำเนินการเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนทั้งหมดอาจจะเป็นหนึ่งภาคเรียน หรือหนึ่งปีก็แล้วแต่ ซึ่งการวัดชนิดนี้รู้จักกันในรูปการสอบรวมหรือสอบไล่นั่นเอง การวัดผลเพื่อประเมินผลการเรียนการสอนจึงทำหน้าที่ตรวจสอบว่าเมื่อใช้เวลาในการเรียนเท่ากัน ผู้เรียนคนเก่งอ่อนมากน้อยกว่ากันเพียงใด

2. การวัดผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน (Formative Evaluation) เป็นการวัดที่มีเป้าหมายในการค้นหาข้อบกพร่องในการเรียนของผู้เรียน เพื่อจะได้ช่วยเหลือซ่อมเสริม หรือแก้ไขข้อบกพร่องเหล่านั้น จึงถือว่าการวัดที่ให้ประโยชน์อย่างมากต่อผู้เรียน เพราะจะได้รับการช่วยเหลือแนะนำในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนเป็นระยะ ๆ ไป อาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า การวัดผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนเป็นการวัดเพื่อค้นหาว่าผู้เรียนคนใด ควรใช้เวลาในการเรียนเพิ่มมากขึ้นเท่าใดจึงจะมีความสามารถต่าง ๆ ใกล้เคียงกับคนอื่น ๆ การวัดผลในลักษณะดังกล่าวเป็นการวัดผลระหว่างการเรียนการสอนดำเนินอยู่ ซึ่งนิยมสอบวัดเมื่อจบเนื้อหาย่อย ๆ เป็นระยะๆไป

หลักการวัดและประเมินผล

ไพศาล หวังพานิช (2535 : 11-15) ได้เสนอแนะหลักเกณฑ์หรือองค์ประกอบสำคัญที่ถือว่าเป็นหลักของการวัดผลการศึกษาไว้ ดังนี้

วัดให้ตรงกับวัตถุประสงค์ ในการวัดแต่ละครั้งต้องมั่นใจว่าสามารถวัดสิ่งที่ต้องการ จะวัดได้อย่างแท้จริง เช่น ถ้าต้องการว่าผู้เรียนนำความรู้วิชาวิทยาศาสตร์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่ แต่ออกข้อสอบวัดความจำลักษณะนี้เรียกว่าวัดได้ไม่ตรงวัตถุประสงค์

ใช้เครื่องมือที่ดี ในการวัดแต่ละครั้งย่อมขึ้นกับคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้เป็นอย่างมาก ถ้าเครื่องมือมีคุณภาพดี ผลการวัดย่อมดีเชื่อถือได้ ในทางตรงข้ามถ้าเครื่องมือไม่ดี ไม่แน่นอน ผลการวัดก็ย่อมผิดพลาดคลาดเคลื่อนเหมือนกับตาชั่งที่ไม่ดี ย่อมบอกน้ำหนักได้ไม่ตรง เป็นต้น ในการวัดผลการศึกษาซึ่งต้องการนำผลการวัดไปใช้แปลความสามารถของบุคคลหรือไปใช้ในการประเมินผลหรือใช้เพื่อการวิจัย จะต้องเริ่มต้นด้วยการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ เช่น ต้องใช้เครื่องมือที่มีความเที่ยงตรง เชื่อมั่นได้ มีความเป็นปรนัย มีอำนาจจำแนกสูง และเหมาะสมกับระดับของบุคคลที่จะวัด

มีความยุติธรรม ในการวัดผลการศึกษา การที่จะนำผลการวัดมาเปรียบเทียบกันในกลุ่ม หรือจะนำไปเทียบกับมาตรฐานอย่างอื่นเพื่อจะตัดสินระดับสูงต่ำของความสามารถในการเรียนของผู้เรียนจะต้องเป็นผลการวัดที่ได้มาจากการวัดที่ยุติธรรมกับทุกคน

แปลผลได้ถูกต้อง ผลการวัดที่ได้ในแต่ละครั้งเพื่อนำผลที่ได้ดังกล่าวไปใช้อธิบายหรือเปรียบเทียบกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ การนำผลไปใช้อธิบายหรือ เปรียบเทียบความสามารถ ต่าง ๆ ของผู้เรียนนั้นจะกระทำได้อย่างถูกต้องเพียงใด ย่อมขึ้นกับหลักเกณฑ์ที่ใช้และความสมเหตุสมผลว่ามีมากน้อยเพียงใด โดยทั่วไปแล้วมักจะมีการแปลผลการสอบอยู่สองลักษณะ คือ แปลโดยเปรียบเทียบผลการวัดภายในกลุ่มของผู้เรียนกับเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่มีอยู่ การแปลผลในลักษณะใดก็ตามจำเป็นต้องคำนึงถึงเสมอว่า คะแนนหรือผลการวัดที่ได้นั้นใช้แทนคุณลักษณะใดของผู้เรียน ผลการวัดนั้นมีความละเอียดเพียงใด เป็นผลการวัดที่มีอยู่ในระดับใด มีหน่วยเท่ากันหรือไม่ ความคลาดเคลื่อนของผลการวัดมีมากน้อยเพียงใด

ใช้ผลการวัดได้คุ้มค่า การวัดผลที่ดีมิได้มีความมุ่งหมายแต่เพียงการตรวจสอบความสามารถของผู้เรียนว่ามีคุณภาพเป็นเช่นไร ได้หรือตกเท่านั้น ควรจะมุ่งหวังที่จะค้นหาความเด่นหรือด้อยของผู้เรียน เพื่อจะได้พัฒนาหรือปรับปรุงความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนให้ดีขึ้น ดังนั้นในการวัดผลแต่ละครั้งควรจะได้นำผลที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ คุ้มค่าของการลงทุนและสอดคล้องกับความมุ่งหมายที่แท้จริงของการวัดผล

หลักการประเมินผล หลังจากได้ข้อมูลจากการวัดแล้ว ผู้วัดจะนำมาแปลผล ซึ่งในปัจจุบันระบบใหญ่ ๆ ของการวัดและการประเมินทางการศึกษามีอยู่ 2 ระบบ ที่สำคัญ คือ ระบบอิงกลุ่ม และระบบอิงเกณฑ์ซึ่งในเรื่องนี้ สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (2536 : 487-488) ได้กล่าวถึงรายละเอียดและลักษณะสำคัญของทั้งสองระบบไว้ ดังนี้

1. ระบบอิงเกณฑ์ เป็นระบบที่มุ่งเน้นการกำหนดเกณฑ์ในการยอมรับว่าบุคคลมีความสามารถหรือคุณลักษณะที่ต้องการ แล้วพยายามพัฒนาบุคคลให้ถึงซึ่งเกณฑ์กำหนดดังกล่าว ซึ่ง

ถ้าเมื่อไรการพัฒนาบุคคลทำได้ถึงเกณฑ์กำหนด ก็เป็นที่ยอมรับได้ว่าบุคคลนั้น ๆ มีความสามารถหรือคุณลักษณะตามที่ต้องการแล้ว สิ่งที่น่ามาเป็นเกณฑ์กำหนดนั้นมีได้หลายอย่าง แต่ในกรณีของการวัดผลสัมฤทธิ์มักจะเน้นเกณฑ์ที่เป็นจุดประสงค์ในการเรียนรู้เป็นสำคัญโดยจะกำหนดลงไปว่าผู้เรียนจะต้องมีความสามารถหรือคุณลักษณะใดบ้าง จึงจะยอมรับได้ว่าบรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ การกำหนดจุดหลักในการพัฒนาความสามารถหรือคุณลักษณะขึ้นไว้ก่อนนี้เป็นสิ่งที่มีประโยชน์มากสำหรับการเรียนการสอน เพราะจะทำให้ผู้สอนได้ทราบว่าจะพัฒนาบุคคลไปสู่จุดใด และสักเท่าไรจึงจะพอ บุคคลที่ถูกพัฒนาจะได้พยายามไปให้ถึงเกณฑ์กำหนดดังกล่าวเป็นการแข่งขันกับตัวเองที่จะต้องไปให้ถึงเกณฑ์ที่กำหนดให้ กล่าวโดยสรุปได้ว่าระบบอิงเกณฑ์มุ่งวัดและประเมินผู้เรียนว่ามีความสามารถตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด

2. ระบบอิงกลุ่ม เป็นระบบที่มุ่งเน้นการเปรียบเทียบความสามารถหรือคุณลักษณะของบุคคลโดยอาศัยกลุ่มอ้างอิงเป็นหลัก ความสำเร็จของบุคคลในระบบนี้ขึ้นอยู่กับว่า ความสามารถหรือคุณลักษณะที่ต้องการนั้น ๆ เขามีอยู่เหนือผู้อื่นมากน้อยแค่ไหน ถ้าเหนือกว่าผู้อื่นมากก็ถือได้ว่ามีความสำเร็จในระดับสูงแต่ถ้าเหนือกว่าผู้อื่นไม่มากก็ถือได้ว่ายังไม่ประสบผลสำเร็จ จะเห็นได้ว่าถ้าในกรณีของการวัดผลสัมฤทธิ์แล้ว สภาพหรือลักษณะของกลุ่มเป็นตัวบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพของบุคคลตามเป้าหมายของหลักสูตร กล่าวโดยสรุปได้ว่า ระบบอิงกลุ่มเป็นการเปรียบเทียบความสามารถของผู้เรียนว่าเด่นหรือด้อยกว่าผู้อื่นในกลุ่มเพียงใด

การวัดและประเมินผลในระดับอุดมศึกษา สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2524 : 195) ได้กล่าวสรุปเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การวัดผลก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบความรู้เดิม แล้วนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิธีการที่ใช้ได้แก่ ใช้ข้อสอบ สังเกต และแบบสอบถาม

2. การวัดผลระหว่างสอน เพื่อตรวจสอบทักษะพื้นฐาน จุดเด่น จุดด้อยของผู้เรียนอันจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงวิธีสอนและการเรียนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น วิธีการที่ใช้ได้แก่ข้อสอบแบบฝึกหัด แบบสอบถาม สังเกต สัมภาษณ์ และการรายงาน

3. การวัดผลหลังการสอน เพื่อเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์หรือผลการเรียนรู้และจัดอันดับคะแนน วิธีการที่ใช้ได้แก่ ข้อสอบและรายงาน

หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 200-201) ได้เสนอแนะว่าผู้บริหารควรมีหน้าที่และความรับผิดชอบในด้านการวัดและประเมินผล ดังนี้

1. กำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในเรื่องต่อไปนี้

ก. ประเภทของข้อสอบที่ใช้วัดผล

ข. ระยะเวลาที่ใช้ในการสอบ จำนวนครั้งที่สอบ และการเก็บคะแนนสอบแต่ละครั้ง

ค. มาตรฐานในการสอบวัดผล

ง. การเตรียมแบบฟอร์มสำหรับรายงานผลการสอบแก่ผู้ปกครอง

2. จัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการสอบ เช่น เครื่องพิมพ์ เครื่องโพรเจกเตอร์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก

3. พยายามส่งเสริมอาจารย์ให้มีความรู้ทางการวัดและประเมินผลโดยการจัดการฝึกอบรม การประชุมปฏิบัติการ ในด้านเทคนิคการออกข้อสอบ การให้คะแนน การประเมินผลข้อสอบ ตลอดจนการรายงานผลการสอบ

4. การจัดตารางสอบ ห้องสอบ และระเบียบในการสอบและการคุมสอบ

5. ควรมีการประเมินผลการสอน หากมีข้อบกพร่องจะได้หาทางแก้ไขต่อไป หรือเสนอแนวทางในการนำไปปรับใช้ในครั้งต่อไป

การวัดและประเมินผลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

การประเมินผลการเรียนในมหาวิทยาลัยรามคำแหงนั้น พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหงว่าด้วยระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2538 : 261) ระบุไว้ว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงจะจัดให้มีการวัดผลสำหรับกระบวนวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนไว้ไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง การวัดผลอาจทำในระหว่างภาคการศึกษาก็ได้ เมื่อสิ้นภาคการศึกษาหนึ่ง ๆ จะมีการสอบไล่ในแต่ละกระบวนวิชา แต่บางกระบวนวิชาอาจไม่มีการสอบไล่ตอนปลายภาคการศึกษาก็ได้ ซึ่งมหาวิทยาลัยจะแจ้งให้ทราบไว้ในประกาศกระบวนวิชาที่เปิดสอน เมื่อได้ประเมินผลกระบวนวิชาใดเป็นครั้งสุดท้ายแล้วถือว่าการเรียนกระบวนวิชานั้นสิ้นสุดลง และการพิจารณากำหนดการประเมินผลของแต่ละกระบวนวิชา มหาวิทยาลัยใช้ระบบการให้อักษรระดับคะแนน (Letter Grade) อักษรระดับคะแนน ได้แก่ G, P และ F

เนื่องจากสภาพการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีข้อจำกัดคือ นักศึกษาจะมาฟังคำบรรยายหรือไม่มาฟังคำบรรยายก็ได้ ทำให้การจัดดำเนินการสอบย่อยระหว่างภาคเรียนทำได้ยาก อีกทั้งนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในบางกระบวนวิชามีจำนวนมาก และการจัดสอบของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในแต่ละปีจะมีหลายครั้ง เพราะแบ่งออกเป็นหลายภาคเรียน รวมทั้งการสอบซ่อม อาจารย์ผู้สอนส่วนมากจึงใช้วิธีวัดผลเพียงครั้งเดียวตามตารางที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้เท่านั้น จากการศึกษาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงนั้น สมจิตรา เรืองศรี และเพ็ญศรี เศรษฐวงศ์ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่องการสำรวจระบบการให้เกรด

ของอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า ลักษณะข้อสอบของอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นแบบอัตนัยมากที่สุด ระบบการให้เกรดของอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่นิยมมากที่สุด คือ แบบอิงเกณฑ์ อาจารย์ที่นิยมใช้ระบบนี้ ได้แก่ อาจารย์คณะนิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และคณะวิทยาศาสตร์ วิธีการที่ใช้ในการให้เกรดที่นิยมมากที่สุดคือ การกำหนดเกณฑ์เป็นคะแนนเปอร์เซ็นต์ ส่วนอาจารย์คณะบริหารธุรกิจ นิยมให้เกรดแบบผสมมากที่สุด วิธีการที่ใช้ในการให้เกรดที่นิยมมากที่สุด คือ การกำหนดเกณฑ์เป็นคะแนนเปอร์เซ็นต์แล้วพิจารณาจำนวนคนสอบได้สอบตกประกอบ

จะเห็นได้ว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงให้เสรีภาพทางวิชาการแก่ผู้สอนแต่ละคน โดยไม่ได้วางกฎเกณฑ์ตายตัวในการกำหนดวิธีการให้เกรดแก่นักศึกษา นอกจากนี้มีงานศึกษา (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการจัดการด้านวิชาการของฝ่ายวิชาการวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข พบปัญหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ได้แก่ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการกำหนดระเบียบวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมกับการปฏิบัติจริง และระเบียบการวัดและประเมินผลของกองงานวิทยาลัยพยาบาลบางส่วนไม่เหมาะสมกับการนำมาปฏิบัติ สมศักดิ์ สุร่ายคิมหันต์ (2530 : 113) ได้ศึกษาการบริหารวิชาการตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงพุทธศักราช 2527 ประเภทช่างกลอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษา 12 พบว่า ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนมีระดับการปฏิบัติ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ จัดให้มีการติดตามผลการฝึกงานของนักศึกษาในสถานประกอบการ จัดให้มีการกำหนดเกณฑ์ตัดสินและระยะเวลาการวัดผลและประเมินผลไว้ชัดเจน จัดให้มีการติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อประเมินว่าสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานมากน้อยเพียงใด และสนับสนุน ให้มีการจัดตั้งธนาคารข้อสอบภายใน

สรุปได้ว่า การวัดผลและประเมินผลนั้นจะต้องกระทำร่วมกันทั้งผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในการวัดผล ตลอดจนอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ เพื่อให้การวัดผลและประเมินผลดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการควบคุมคุณภาพทางวิชาการ อันจะนำไปสู่คุณภาพที่ดีของนักศึกษา

3.4 การบริการวิชาการ

การบริการวิชาการเป็นบทบาทประการสำคัญอย่างหนึ่งในหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาที่พึงกระทำต่อสังคม โดยทั่วไปการบริการวิชาการแก่สังคม หมายถึง การให้บริการใด ๆ ก็ตามที่จะทำให้สังคมได้รับประโยชน์จากการให้บริการ โดยประโยชน์ที่สังคมจะได้รับดังกล่าวจะทำให้นำไปสู่การปรับปรุงสภาพของสังคมให้ดีขึ้นและนำไปสู่การพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของ

สังคมต่อไปในอนาคต (สากล จริยวิทยานนท์. 2524 : 114) การบริการวิชาการแก่สังคมตามแนวคิดของไพฑูรย์ พงศบุตร (2517 : 85) หมายถึงงานที่มหาวิทยาลัยจัดทำเพื่อให้ความรู้เป็นพิเศษทั้งในด้านการศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพแก่สังคม ซึ่งได้แก่การจัดหลักสูตรพิเศษสำหรับการฝึกอบรมอาชีพหรือวิชาการเฉพาะอย่าง การจัดปฐกถา อธิบาย สัมมนาและนิทรรศการทางวิชาการเพื่อเผยแพร่เอกสารทางวิชาการหรือเพื่อเผยแพร่โดยทางสื่อสารมวลชนต่าง ๆ ทบวงมหาวิทยาลัย (2530 : 39) ได้กล่าวถึงบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาที่มีต่อสังคมดังนี้

1. สถาบันอุดมศึกษาไม่ควรจะมุ่งปฏิบัติการกิจในด้านการเรียนการสอนแต่ฝ่ายเดียว แต่ควรจะหาทางส่งเสริมภารกิจด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะภารกิจในการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน
2. สถาบันอุดมศึกษาควรนำผลกรวิจัยในสาขาวิชาการต่าง ๆ มาประยุกต์ให้เป็นประโยชน์ในการให้บริการต่อสังคมหรือชุมชน
3. ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรและการสอนในสถาบันอุดมศึกษาให้อาจารย์ และผู้เรียนได้มีโอกาสสัมผัสข้อเท็จจริงพบเห็นปัญหาสังคมด้วยตนเอง
4. สถาบันอุดมศึกษาควรสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ทั้งที่เป็นภาครัฐบาล ภาคเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับหน่วยงานที่เป็นหน่วยปฏิบัติงาน

สรุปความจำเป็นที่สถาบันอุดมศึกษาต้องให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนคือ เพื่อต้องการให้อาจารย์และนักศึกษาได้มีประสบการณ์ สามารถนำสิ่งที่ได้ศึกษาในห้องเรียนไปประยุกต์และปรับปรุงให้เหมาะสม ทั้งยังเป็นการช่วยเหลือชุมชนหรือสังคมให้ก้าวไปข้างหน้าทันกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สถาบันอุดมศึกษาจะเน้นการสอนอย่างเดียวไม่ได้ ดังที่อดีตนายกรัฐมนตรี ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช (2528 : 10) กล่าวว่า "มหาวิทยาลัยจะต้องเป็นเลิศทุกด้าน คือ ด้านวิชาการ การเรียนการสอนและการบริการสังคม มหาวิทยาลัยเป็นของสังคม ฉะนั้นจึงแยกออกจากสังคมมิได้" อาจจะสามารถกล่าวได้ว่ามหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาไม่เพียงแต่เป็นชุมชนของนักวิชาการเท่านั้นแต่เป็นชุมชนของประชาชนโดยทั่วไปอีกด้วย

การให้บริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยรามคำแหงได้ทำหน้าที่บริการด้านความรู้ การจัดอบรม ฝึกปฏิบัติการ การสัมมนา อภิปราย การเผยแพร่ความรู้ การให้คำแนะนำปรึกษา การสาริต การประชุมเชิงวิชาการ การแจกจ่ายเอกสาร การให้บริการทางวิทยุ การให้บริการทางโทรทัศน์ให้ชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกับสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ เนื่องจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีการเรียนการสอนและวิจัยแบบตลาดวิชา มีนักศึกษาจำนวนมากผู้ศึกษาสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียนที่มหาวิทยาลัยจัดให้ก็ได้ ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงจัดการ

บริการวิชาการให้แก่นักศึกษาในหลายรูปแบบ และมีการบริการวิชาการด้านอื่น ๆ โดยใช้เทคโนโลยี มาช่วยเพื่อให้การบริการเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

การบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นสถาบันการศึกษาแบบตลาดวิชา ใช้ระบบการเรียนการสอน โดยจัดให้มีการบรรยายในชั้นเรียนและใช้ระบบสื่อการสอนทางไกล ดังนั้นนักศึกษาจึงสามารถเลือก เรียนได้ตามที่ต้องการโดยมหาวิทยาลัยได้จัดบริการด้านวิชาการให้นักศึกษา ดังนี้

1. การบรรยายในชั้นเรียน

1.1 ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง (รวม 1) มหาวิทยาลัยจัดให้มีการบรรยายสำหรับ นักศึกษาชั้นปีที่ 2, 3 และ 4

1.2 ที่วิทยาเขตปัจฉิมสวัสดิ์ - สุวรรณศรี (รวม 2) มหาวิทยาลัยจัดให้มีการบรรยาย สำหรับนักศึกษาชั้น ปีที่ 1

2. การบริการสื่อวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา

มหาวิทยาลัยได้จัดศูนย์บริการสื่อวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา โดยบริการนำเทปวีดิทัศน์ การบรรยายสรุปกระบวนการวิชาชั้นปีที่ 1 มาบริการแก่นักศึกษาที่ต้องการฟังบรรยายสรุปเพิ่มเติม จากการฟังบรรยายในชั้นเรียนที่วิทยาเขต ในช่วงเวลาว่างจากการบรรยายสรุปกระบวนการวิชาได้ จัดรายการสาระความรู้ข่าวสารความบันเทิงต่าง ๆ มาจัดขยายเพื่อเป็นแหล่งความรู้เพิ่มเติม

3. การบรรยายทางสถานีวิทยุโทรทัศน์

มหาวิทยาลัยได้จัดให้มีการบรรยายทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ โดยแพร่ภาพออกอากาศผ่านสัญญาณดาวเทียมไปทั่วประเทศ

4. การบรรยายทางวิทยุกระจายเสียง

มหาวิทยาลัยจัดให้มีการสรุปทางสถานีวิทยุกระจายเสียงทุกวันตลอดสัปดาห์ โดย จัดให้มีการบรรยายสรุป ดังนี้

1. ส่วนกลาง จัดให้มีการบรรยายสรุปที่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย รายการที่ 2 เพื่อการศึกษา

2. ส่วนภูมิภาค จัดให้มีการบรรยายสรุปที่สถานีวิทยุกระจายเสียง วปภ. และ สวท. ตามจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ

5. การบริการที่ศูนย์บริการวิชาการส่วนภูมิภาค

เพื่อเป็นการเสริมสื่อการสอนในแบบต่าง ๆ และให้ผู้ศึกษาได้เลือกศึกษาตามโอกาส มหาวิทยาลัยจึงได้จัดส่งตำราและเทปคำบรรยายกระบวนการวิชาการต่าง ๆ ทุกชั้นปีจากห้องเรียน

ที่มหาวิทยาลัยเป็นรายชั่วโมงไปให้บริการนักศึกษาที่อาศัยอยู่ตามส่วนภูมิภาค ณ ศูนย์บริการวิชาการส่วนภูมิภาค สำหรับศูนย์บริการวิชาการส่วนภูมิภาคตั้งอยู่ที่ห้องสมุดประชาชนประจำจังหวัดในภาคต่าง ๆ จะเป็นสื่อกลางระหว่างมหาวิทยาลัยกับนักศึกษา ด้านการให้บริการและข่าวสารการรับสมัครนักศึกษาใหม่ การให้บริการตำรา การบรรยายสรุปและการให้บริการด้านอื่น ๆ เช่น ส่ง ม.ร 30 ให้นักศึกษาถึงบ้าน ตรวจสอบผลการเรียน ขอใบรับรองการเป็นนักศึกษา

6. การบริการวิชาการแก่ชุมชนเป็นรายวิชาโดยไม่รับปริญญา

มหาวิทยาลัยจัดบริการวิชาการแก่ชุมชน โดยการเปิดอบรมหลักสูตรระยะสั้นและเปิดสอนเป็นรายกระบวนวิชาโดยไม่รับปริญญา

7. บริการด้านตำรา และอุปกรณ์การศึกษา

มหาวิทยาลัยรามคำแหงดำเนินการเกี่ยวกับการผลิตตำราและอุปกรณ์การศึกษา ให้แก่นักศึกษาในราคาไม่สูงนัก และเปิดบริการสั่งซื้อตำราทางไปรษณีย์อีกทางหนึ่งด้วย

8. บริการห้องสมุด มหาวิทยาลัยจัดบริการห้องสมุดให้แก่นักศึกษา อาจารย์ ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ โดยจัดบริการที่ห้องสมุดกลางและบริการที่คณะต่าง ๆ

9. สถาบันคอมพิวเตอร์ ให้บริการข้อมูลข่าวสารด้วยระบบแถบรหัส (Barcode) ให้แก่นักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง รวดเร็วด้วยระบบข้อมูลข่าวสารที่ทางสถาบันคอมพิวเตอร์ ให้บริการ ได้แก่ การตรวจสอบผลการลงทะเบียน ตรวจสอบผลการสอบ บริการตรวจสอบรายบุคคล บริการข่าวสารของมหาวิทยาลัย

3.5 การพัฒนาอาจารย์

ในสถาบันอุดมศึกษามีบุคลากรหลายประเภท บุคลากรที่มีความสำคัญมากที่สุดและเป็นบุคลากรหลักคือ บุคลากรที่ทำหน้าที่บริหารและคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานด้านการสอน อาจารย์ผู้สอนมีบทบาทที่สำคัญยิ่งในการผลิตบัณฑิต เพราะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการดำเนินงานผลิตบัณฑิตให้ได้คุณภาพตามต้องการโดยผ่านระบบการเรียนการสอน (สุกัญญา ศิริตันติกกร. 2523 : 95) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ นิรมล ศตฤทธิ (2539 : ไม่มีเลขหน้า) ว่าบุคลากรที่มีความสำคัญที่สุด คือ อาจารย์ ไม่ว่าจะหลักสูตรจะดีเลิศแค่ไหน การบริหารในสถาบันการศึกษานั้นจะยอดเยี่ยมเพียงใด ถ้าอาจารย์มิได้ดำเนินบทบาทของอาจารย์อย่างเต็มที่และมีได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพแล้ว การจัดการศึกษาก็จะขาดประสิทธิภาพและจะไม่บรรลุเป้าหมาย อาจารย์จึงเป็นกลไกหลักที่ขาดไม่ได้ในการจัดการศึกษา และเป็นกลไกที่ไม่สามารถปล่อยให้อ่อนล้าได้ จำเป็นต้องพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน ให้กลไกแข็งแกร่งตลอดเวลาพร้อมทั้ง

ต้องเพิ่มความแข็งแกร่งขึ้นเรื่อย ๆ อาจารย์ที่สอนอยู่ในทุกระดับการศึกษาจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา เช่นเดียวกันทั้งสิ้น ทิพวรรณ สีดลรัศมี (2524 : 11) ได้ให้ความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอาจารย์ไว้ว่าเป็นการช่วยให้คณาจารย์ได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ รวมทั้งปรับปรุงทัศนคติและเทคนิคต่าง ๆ ในการสอน หรือการทำงานที่ส่งเสริมประสิทธิภาพด้านการเรียนการสอนของอาจารย์เป็นสำคัญ และได้กล่าวเกี่ยวกับการพัฒนาอาจารย์ว่า หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาอาจารย์ เพื่อให้อาจารย์มีความรู้ความสามารถสูง มีทักษะและทัศนคติใหม่ที่จะช่วยให้อาจารย์รักษาความสำเร็จและเกียรติภูมิในการเป็นอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาไว้ได้ การพัฒนาอาจารย์ยึดหลักสำคัญ 2 ประการคือ ต้องเป็นกิจกรรมที่มีใช้ฝึกอบรมและให้อาจารย์เป็นผู้ริเริ่มพัฒนาตนเอง เจือจันทร์ จันทบุตร (2522 : 38-40) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาอาจารย์ว่าควรจะทำในทุกหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษา คือ พัฒนาอาจารย์ด้านการเรียนการสอน พัฒนาอาจารย์ในด้านการวิจัยและด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคม ส่วนไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2525 : 21) ได้เสนอวิธีการพัฒนาอาจารย์ว่าอาจทำได้หลายวิธีคือ การประชุมอภิปราย การให้คำปรึกษา การเผยแพร่ข่าวสารและการจัดทำอุปกรณ์การสอน วิจิตร วรุตบางกูร (2535 : 354-370) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการพัฒนาอาจารย์ไว้ดังนี้

1. กำหนดนโยบายการวางแผนเพื่อพัฒนาอาจารย์ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวและควรมีกระบวนการตั้งแต่การคัดเลือกบุคคลมาเป็นอาจารย์ การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมรวมทั้งการฝึกอบรมและพัฒนาเมื่อไปปฏิบัติหน้าที่ด้วย
2. การกำหนดกิจกรรมเพื่อพัฒนาอาจารย์ให้หลากหลายและชัดเจน เช่น การพัฒนาประสบการณ์ใหม่ โดยการศึกษาต่อหรือทำงานพิเศษ การพัฒนาความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ การพัฒนาการสอน การพัฒนาหลักสูตร การวัดและประเมินผล การให้บริการคำปรึกษาและการพัฒนาตนเองในด้านความรู้ทั่วไป เช่น การพัฒนาอาชีพและการพัฒนาอนามัย
3. การปฐมนิเทศและการประเมินผลงาน ได้แก่ การปฐมนิเทศอาจารย์ใหม่ให้เข้าใจในบทบาทและความรับผิดชอบในการสอนและงานอื่น ๆ นอกจากนั้นควรมีการประเมินผลงานของอาจารย์เป็นระยะ ๆ เพื่อจะได้ปรับปรุงตนเองให้เหมาะสมกับการเป็นอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา
4. การพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติด้านการบริหารงาน ด้านความรู้ทางวิชาการที่ตนเองถนัดและภารกิจที่ตนรับผิดชอบ
5. การจัดสวัสดิการและบริการให้พัฒนาตนเองและเสริมสร้างกำลังใจในการทำงาน
6. การจัดระบบสื่อสาร จัดกิจกรรมให้อาจารย์ได้เข้าใจในการปฏิบัติงานให้มีความสัมพันธ์กับสถานศึกษา

คณะกรรมการบริหารโครงการการจัดทำแผนงานโครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนาอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ (2539 : ไม่มีเลขหน้า) ได้เสนอนโยบายและมาตรการการพัฒนาอาจารย์มหาวิทยาลัย ดังนี้

1. ส่งเสริม และพัฒนาอาจารย์ให้ปฏิบัติภารกิจหลัก 4 ประการได้อย่างมีประสิทธิภาพ (การเรียนการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม)
2. ให้มีองค์กรพัฒนาอาจารย์ เพื่อฝึกฝน อบรม วิชาการด้านต่าง ๆ ที่จำเป็น เช่น ภาษาอังกฤษ การวิจัย คอมพิวเตอร์
3. เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ของอาจารย์ โดยอาศัยความร่วมมือจากภาคเอกชน
4. พัฒนาอาจารย์มหาวิทยาลัยไปสู่ระดับสากล โดยสร้างความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ
5. ส่งเสริมและพัฒนาให้อาจารย์ สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับชุมชนและประเทศเพื่อนบ้าน ในทุก ๆ ด้าน
6. ส่งเสริมและพัฒนาให้อาจารย์ บริการวิชาการแก่ชุมชนและประเทศเพื่อนบ้านในทุก ๆ ด้าน
7. พัฒนาและยกระดับสถานภาพของอาจารย์มหาวิทยาลัย ตลอดจนสิทธิประโยชน์ และสวัสดิการต่าง ๆ
8. พัฒนาอาจารย์เพื่อให้เป็นนักบริหารที่ดีในทุกระดับ
9. ศึกษาและพัฒนา เพื่อให้มีกิจกรรมที่เหมาะสมในการเสริมสร้างบุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์และจริยธรรมแก่อาจารย์
10. พัฒนาระบบบริหารของมหาวิทยาลัย ให้เอื้อต่อการพัฒนาอาจารย์

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ (2520 : 13-14) ได้เสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมการพัฒนา คณาจารย์ว่ามีวิธีการจัดหลายแบบ อาจแบ่งได้ 3 ประการคือ

1. แบบที่จัดตามสะดวก (Unsystematic Programs) แบบนี้มักจะจัดการบรรยายหรือการประชุมเป็นครั้งคราวตามโอกาสเหมาะ ๆ เช่น ตอนเปิดเทอม ตอนปฐมนิเทศอาจารย์ใหม่ เป็นต้น และเวลาที่จัดก็มักจะจัดในระยะเวลาสั้น ๆ เช่น ประมาณ 1 - 2 ชั่วโมง หรือไม่เกินครึ่งวัน ผู้บรรยาย นั้นมักจะเป็นผู้รู้ด้านนั้นจริงและไม่เน้นในเรื่องของอุปกรณ์การสอนหรือเครื่องมือเครื่องใช้หรือบริการ ด้านอื่น ๆ
2. แบบที่จัดอย่างมีระบบ (Systematic Programs) แบบนี้มักจะจัดกิจกรรมเกือบทุกรูปแบบ มีการบรรยาย สัมมนา และมักจะมีการจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่เพื่อกระตุ้นให้อาจารย์

เห็นความสำคัญของการสอน และเมื่ออาจารย์เห็นความสำคัญแล้วก็จะต้องมีบริการให้ เช่น การให้คำปรึกษา แนะนำ การจัดประชุมปฏิบัติการ การให้ทุนอุดหนุน เป็นต้น ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเหล่านี้ มีตั้งแต่ 1 - 2 ชั่วโมง ไปจนถึง 1 - 2 เดือน แล้วแต่กิจกรรมแบบใด

3. แบบที่จัดอย่างสมบูรณ์ (Comprehensive Programs) กิจกรรมแบบที่เป็นแนวคิดใหม่ของการพัฒนาอาจารย์ โดยที่กิจกรรม 2 แบบข้างต้นมักจะมีข้อขัดข้องอยู่ที่ว่า เมื่ออาจารย์มีความสนใจ มีความกระตือรือร้นแล้ว หน่วยงานต่าง ๆ ที่อาจารย์ทำงานอยู่รวมทั้งทัศนคติของอาจารย์เองควรจะได้มีการปรับปรุงและพัฒนาด้วย

การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาอาจารย์ให้มีความรู้ความสามารถสูง มีทักษะและทัศนคติที่ดีต่อสังคมและส่วนรวม สามารถดำรงเกียรติภูมิเหมาะสมกับการเป็นอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาไว้ได้นั้น นักวิชาการได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาอาจารย์เป็น 2 แนวทางคือ การฝึกอบรมและการพัฒนาตนเอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การฝึกอบรม การฝึกอบรมอาจารย์เป็นภารกิจสำคัญอันจำเป็นของสถาบันการศึกษา ต้องดำเนินการต่อเนื่อง และมีทิศทางที่ชัดเจน การฝึกอบรมเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถทักษะในการปฏิบัติงาน มีความรู้เกี่ยวกับระบบงานใหม่ ๆ ให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยี รวมทั้งสร้างจิตสำนึกและมโนธรรมในความรับผิดชอบต่อภารกิจด้านการเรียนการสอน และการพัฒนาการศึกษาของชาติ รวมทั้งปลูกฝังศรัทธา เจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูและจรรยาบรรณของครู (กรมการฝึกหัดครู. 2535 : หน้า ค) การฝึกอบรมจำเป็นต้องมีจุดมุ่งหมายเฉพาะเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตรงกับงานที่ปฏิบัติ จึงจำเป็นต้องมีองค์ประกอบตามเกณฑ์ของหลักสูตรคือ เนื้อหาสาระที่จะนำมาใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ประสพการณ์การเรียนรู้ และยุทธวิธีการสอน (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2526 : 21)

นักวิชาการหลายท่าน ได้เสนอแนวคิดในการฝึกอบรมไว้หลายวิธีด้วยกัน (อุทัย หิรัญโต. 2531 : 111 - 113 ; ธงชัย สันติวงษ์. 2533 : 93 -97 ; จำนงค์ บุญชู. 2531 : 579 - 593) ซึ่งสามารถสรุปได้เป็น 3 วิธีคือ

1. การฝึกอบรมก่อนทำงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์บรรจุใหม่ เนื้อหาในการฝึกอบรม ได้แก่ การปฐมนิเทศ การให้รู้จักผู้บังคับบัญชา ตลอดจนเพื่อนร่วมงาน และนโยบาย ระเบียบปฏิบัติ รวมทั้งงานที่รับผิดชอบ เป็นต้น

2. การฝึกอบรมระหว่างทำงาน (In-service Training) ได้แก่ การฝึกอบรมอาจารย์ภายหลังได้ปฏิบัติงานมาเป็นเวลาระยะหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาความสามารถในการทำงานและการสอนให้ดีขึ้น โดยให้เข้าใจใช้เทคนิค วิธีการทำงานใหม่ ๆ วิธีการฝึกอบรมทำได้

หลายวิธี เช่น การฝึกตัวต่อตัว (Coaching) การเป็นผู้ช่วย คือรับฝึกการอบรมจากผู้มีประสบการณ์มากกว่า การสับเปลี่ยนงาน (Job Rotation) และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Management Apprenticeship)

3. การฝึกอบรมนอกการทำงาน (Off the Job Training) แบ่งการฝึกอบรมเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มคือ

3.1 การฝึกอบรมแบบรายบุคคล มี 3 วิธีคือ การจัดโปรแกรมการอ่านเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้อ่านสิ่งพิมพ์ด้วยตนเอง บทเรียนสำเร็จรูปเป็นบทเรียนสามารถศึกษาหาคำตอบด้วยตนเอง และการฝึกอบรมภาคสนาม โดยให้ศึกษาสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง

3.2 การฝึกอบรมเป็นกลุ่ม ประกอบด้วยวิธีการต่อไปนี้

3.2.1 การบรรยาย คือ การบรรยายให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมฟัง

3.2.2 การประชุมกลุ่ม เป็นการประชุมปรึกษาหารือเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน เช่น การอภิปราย การประชุมปรึกษาหารือ การประชุมสัมมนา การเสนอผลงานทางวิชาการ การประชุมกลุ่มย่อย การอภิปรายเป็นคณะ เป็นต้น

3.3 การฝึกอบรมโดยจำลองสถานการณ์ โดยให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เผชิญหน้ากับสถานการณ์จำลองและค่อย ๆ ซึมซับประสบการณ์ ได้แก่

3.3.1 การศึกษากรณี (Case Method) โดยศึกษาจากปัญหากรณีตัวอย่าง

3.3.2 การเสนอสถานการณ์ (Incident Process) โดยให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับข้อมูลเพียงพอ และสามารถตัดสินใจได้

3.3.3 การแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) โดยให้ผู้เข้ารับการอบรมได้แสดงบทบาทต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำงาน

3.3.4 เกมส์ โดยใช้เกมส์เป็นสื่อในการฝึกอบรม

3.4 การฝึกอบรมในห้องปฏิบัติการ (Laboratory Training) หรือที่เรียกว่า Sensitivity Training เป็นการฝึกอบรมที่มีวัตถุประสงค์เบื้องต้นคือ ช่วยให้คนได้มีความรู้และทักษะในการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เช่น การใช้เทคนิค t-Group เป็นต้น

2. การพัฒนาตนเอง การพัฒนาอาจารย์นอกจากการฝึกอบรมดังกล่าวมาแล้ว นักวิชาการยังเห็นว่า การพัฒนาตนเองของอาจารย์จะเกิดประโยชน์ต่ออาจารย์มากที่สุด วิจิตร วรุตบางกูร (2535 : 356 - 362) ได้เสนอแนวคิดในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองของอาจารย์สรุปได้ดังนี้ (1) การหาประสบการณ์ใหม่ ได้แก่การให้อาจารย์ได้สับเปลี่ยนระหว่างคณะวิชาหรือหน่วยงานอื่นเพื่อหาประสบการณ์แปลกใหม่ (2) การพัฒนาความเชี่ยวชาญ ได้แก่ การให้อาจารย์

ได้ทำการวิจัยเสนอผลงานทางวิชาการ การเพิ่มความรู้และทักษะใหม่ๆ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน (3) การพัฒนาการเรียนการสอน ได้แก่ การให้อาจารย์ได้พัฒนาเทคนิคสื่อการสอนใหม่ ๆ การทดลองใช้เทคโนโลยีการสอนใหม่ เป็นต้น (4) การสนับสนุนให้อาจารย์ได้หาประสบการณ์การสอนใหม่ ๆ ในสาขาของตนหรือสาขาที่เกี่ยวข้องกัน (5) การบริการ ได้แก่ การให้คำแนะนำปรึกษาหารือ การปฏิสัมพันธ์กับนิสิต การมีส่วนร่วมในชุมชน การทำงานสำหรับคณะและมหาวิทยาลัย เป็นต้น (6) การพัฒนาตนเอง ได้แก่ การให้อาจารย์หาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การสมัครเรียนวิชาที่เปิดสอนพิเศษ การหาประสบการณ์ทางวัฒนธรรม การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพเสริมที่จะสนับสนุนงานประจำและการพัฒนาสุขภาพอนามัย เป็นต้น

จากวิธีการพัฒนาอาจารย์ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การฝึกอบรมมีความสำคัญและจำเป็นในการพัฒนาอาจารย์ ทั้งนี้เนื่องจากสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วมาก จึงจำเป็นจะต้องพัฒนาอาจารย์ให้มีความรู้ความสามารถทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคใหม่ได้ นักวิชาการหลายท่านได้มองเห็นความจำเป็นในการพัฒนาอาจารย์ เช่น กฤษณา ชูติมา (ม.ป.ป. : 14) เห็นว่า สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาอาจารย์เพราะถ้าไม่พัฒนาครูของครูแล้ว ผลผลิตจะไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร และยังมีงานวิจัยที่ชี้ชัดว่าองค์ประกอบที่ทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนประการหนึ่งที่นอกเหนือไปจากความตั้งใจและความสนใจของผู้เรียนคือ วิธีการสอนและประสบการณ์ในการสอนของอาจารย์ จึงมีความจำเป็นต้องพิจารณาให้ความสำคัญกับการพัฒนาอาจารย์ทางด้านการเรียนการสอน ซึ่งเป็นสื่อเชื่อมระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน (ไพฑูริย์ สินลาภรณ์. 2525 : 48)

กู๊ด (Good. 1983 : 127 - 144) ได้วิจัยพบว่า คุณภาพของผู้สอนมีผลต่อการเรียนการสอน การสอนอย่างตั้งใจจริง (Active Teaching) โดยเฉพาะอย่างยิ่งตอนที่เริ่มบทเรียน จะทำให้ผู้เรียนมีผลการเรียนดีขึ้น ทั้งนี้เพราะผู้สอนที่สอนอย่างตั้งใจจริง จะมีความเข้าใจ ความคิดรวบยอดของสิ่งที่สอน สามารถอธิบายความหมายได้อย่างถูกต้องชัดเจน จัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม เตรียมเรื่องที่จะสอนมาก่อน เอาใจใส่และสนใจการเรียนรู้ของผู้เรียนมาก หากผู้เรียนไม่เข้าใจสามารถจะสอนใหม่จนผู้เรียนเข้าใจ จากการทดลองปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีทัศนคติในวิชาที่เรียนดีกว่ากลุ่มควบคุม ผลการทดลองนี้แสดงว่า พฤติกรรมการสอนของผู้สอนมีผลต่อการเรียนของผู้เรียนสูงมาก และสามารถฝึกอบรมให้ผู้สอนมีพฤติกรรมการสอนที่มีคุณภาพสูงได้

จะเห็นได้ว่า เป้าหมายการพัฒนาอาจารย์ คือต้องการให้อาจารย์ได้พัฒนาสมรรถภาพของตนเองให้สูงขึ้นโดยวิธีการต่าง ๆ กัน การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาอาจารย์ควรมุ่งที่คุณภาพทางวิชาการ ซึ่งจะช่วยให้การสอนมีคุณภาพสูงขึ้น และจะส่งผลต่อคุณภาพของนักศึกษาโดยตรง

จากการศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำหลักการ ทฤษฎีมาเป็นแนวทางประกอบการศึกษาเรื่องการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยแบ่งกรอบการศึกษาเป็น 5 ด้าน คือด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการและการพัฒนาอาจารย์ ในแต่ละด้านพบว่า ยังขาดแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่หลักในการรับผิดชอบเกี่ยวกับคุณภาพของนักศึกษา จึงต้องดำเนินงานทางวิชาการเพื่อให้คุณภาพทางวิชาการมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน อันจะนำผลสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้ คือ การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดทำข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2541 จำแนกเป็นผู้บริหาร 76 คน อาจารย์ 723 คน และนักศึกษา 36,138 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 36,937 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารอาจารย์และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามหลักเกณฑ์ของเครจจ์และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607) ได้กลุ่มตัวอย่าง 691 คน ที่ระดับความเชื่อมั่น .05 และใช้วิธีเทียบสัดส่วนจากประชากรแต่ละกลุ่มโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) รายละเอียดดังแสดงในตาราง 1, 2, 3 และ 4

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ผู้บริหาร	76	63
อาจารย์	723	248
นักศึกษา	36,138	380
รวม	36,937	691

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร จำแนกตามคณะต่าง ๆ

คณะ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
นิติศาสตร์	12	10
บริหารธุรกิจ	9	8
มนุษยศาสตร์	12	10
ศึกษาศาสตร์	14	12
วิทยาศาสตร์	10	8
รัฐศาสตร์	9	7
เศรษฐศาสตร์	10	8
รวม	76	63

ตาราง 3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ จำแนกตามคณะต่าง ๆ

คณะ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
นิติศาสตร์	64	22
บริหารธุรกิจ	62	22
มนุษยศาสตร์	135	46
ศึกษาศาสตร์	231	79
วิทยาศาสตร์	141	48
รัฐศาสตร์	39	14
เศรษฐศาสตร์	51	17
รวม	723	248

ตาราง 4 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา จำแนกตามคณะต่าง ๆ

คณะ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
นิติศาสตร์	6,417	67
บริหารธุรกิจ	11,340	120
มนุษยศาสตร์	4,671	49
ศึกษาศาสตร์	1,552	16
วิทยาศาสตร์	2,081	22
รัฐศาสตร์	8,530	90
เศรษฐศาสตร์	1,547	16
รวม	36,138	380

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง คือ

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี หลักเกณฑ์ หลักการเกี่ยวกับการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบและขอบเขตเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

2. นำข้อมูลมาสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยของผู้บริหารและอาจารย์ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ และการพัฒนาอาจารย์ และสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหงของนักศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลและการบริการวิชาการ โดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของไลเคิร์ต (Likert) โดยผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนัก ดังนี้

- คะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
 คะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่ามี การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
 คะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่ามี การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
 คะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่ามี การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
 คะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่ามี การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. สร้างแบบสอบถามตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัย

รามคำแหง

2.1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหงใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร การจัดการเรียน การสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการและการพัฒนาอาจารย์ จำนวน 60 ข้อ

2.2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหาร วิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหงใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การ วัดและประเมินผล และการบริการวิชาการ จำนวน 50 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

3.1 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหาร วิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหงของผู้บริหารและอาจารย์ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร การ จัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ และการพัฒนาอาจารย์

3.2 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหาร วิชาการของนักศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริการวิชาการ

4. นำแบบสอบถามเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อตรวจสอบ และให้ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม และนำแบบสอบถามซึ่งได้รับการแก้ไขแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความชัดเจน ของภาษา ความครอบคลุมเนื้อหา เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity)

5. นำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิมาแก้ไข และนำเสนอต่อ คณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำไปทดลองใช้ (Try - Out) กับผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้ร้อยละ 25 ของกลุ่มสูง และร้อยละ 25 ของกลุ่มต่ำ แล้วใช้ ที-เทสต์ (t - test) วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก เลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 1.77 ขึ้นไป (Ferguson. 1981 : 180) ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์สูงมาเป็นข้อคำถาม นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

6. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์-แอลฟา (Alpha-Coefficient) แบบสอบถามของผู้บริหารและอาจารย์มีค่าความเชื่อมั่น 0.98 และแบบสอบถามของนักศึกษา มีค่าความเชื่อมั่น 0.91

7. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงและแก้ไขแล้ว เสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท ตรวจสอบก่อนนำไปเก็บข้อมูล

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นที่มีต่อสภาพและการบริหารวิชาการของผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การประเมินค่า ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าสภาพการบริหารวิชาการมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าสภาพการบริหารวิชาการมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าสภาพการบริหารวิชาการมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าสภาพการบริหารวิชาการมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าสภาพการบริหารวิชาการมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวของผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรถึงอธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อขออนุญาตให้ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 691 ฉบับ ได้รับคืนและมีความสมบูรณ์ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 620 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.72 โดยส่งและรับคืนแบบสอบถามคืนด้วยตนเองตามเวลาที่กำหนดให้ ดังรายละเอียดแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไป ได้รับคืนและมีความสมบูรณ์ จำแนกตามตัวแปร

ตัวแปร	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน	ร้อยละ
ผู้บริหาร	55	87.30
อาจารย์	206	83.06
นักศึกษา	359	94.47
รวม	620	89.72

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษาที่ได้รับคืน จำแนกตามคณะ

คณะ	จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับคืน					
	ผู้บริหาร	ร้อยละ	อาจารย์	ร้อยละ	นักศึกษา	ร้อยละ
นิติศาสตร์	8	28.6	20	71.4	66	18.4
บริหารธุรกิจ	6	25.0	18	75.0	110	30.6
มนุษยศาสตร์	9	19.6	37	80.4	48	13.4
ศึกษาศาสตร์	11	14.3	66	85.7	16	4.5
วิทยาศาสตร์	6	13.3	39	86.7	22	6.1
รัฐศาสตร์	7	36.8	12	63.2	82	22.8
เศรษฐศาสตร์	8	36.4	14	63.6	15	4.2
รวม	55	21.1	206	78.9	359	100.0

การจัดกระทำข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมด นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำแนกตามสถานภาพ ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ และ นักศึกษาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนำข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS⁺ (The Statistical Package for the Social Sciences) และนำแบบสอบถามที่เป็นปลายเปิดมาตรวจ จัดกลุ่มของคำตอบ และแจกแจงความถี่ตามจำนวนของคำตอบ แล้วนำไปวิเคราะห์และเสนอข้อมูลเชิงบรรยายเพื่อใช้ประโยชน์ในการอภิปรายผลการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ตามความมุ่งหมาย ข้อ 1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ การพัฒนาอาจารย์ และโดยรวมทั้ง 5 ด้าน โดยการวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. ตามความมุ่งหมาย ข้อ 2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการและโดยรวมทั้ง 4 ด้าน โดยการวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. ตามความมุ่งหมาย ข้อ 3 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ การพัฒนาอาจารย์ และโดยรวมทั้ง 5 ด้าน โดยใช้ t-test

4. ตามความมุ่งหมาย ข้อ 4 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่สังกัดคณะต่างกันที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ การพัฒนาอาจารย์และโดยรวมทั้ง 5 ด้าน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Method)

5. ตามความมุ่งหมาย ข้อ 5 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่สังกัดคณะต่างกันที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการและโดยรวมทั้ง 4 ด้าน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Method)

6. รวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะจากคำถามปลายเปิด จัดกลุ่มและแจกแจงความถี่ของคำตอบ เพื่อนำผลไปวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายประกอบการอภิปรายผลการวิจัยต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 คะแนนเฉลี่ย (Mean) (Ferguson. 1981 : 49)

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (Ferguson. 1981 : 68)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อโดยใช้ t - test Dependent (Ferguson. 1981 : 180)

2.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) (Cronbach. 1984 : 161)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างจากคะแนนกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test

3.2 ทดสอบความแตกต่างจากคะแนนกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Method) (Ferguson. 1981 : 190,308)

บทที่ 4
การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
df	แทน	ระดับชั้นของความอิสระ
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหาร
วิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและ
ประเมินผล การบริการวิชาการ การพัฒนาอาจารย์และโดยรวมทั้ง 5 ด้าน จากค่าคะแนนเฉลี่ย
(Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ดังแสดงในตาราง 7-12

ตอนที่ 2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การ
บริการวิชาการ และโดยรวมทั้ง 4 ด้าน จากค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (Standard Deviation) ดังแสดงในตาราง 13-17

ตอนที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อสภาพการ
บริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัด
และประเมินผล การบริการวิชาการ การพัฒนาอาจารย์ และโดยรวมทั้ง 5 ด้าน โดยใช้
t - test ดังแสดงในตาราง 18

ตอนที่ 4 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่สังกัดคณะต่างกันที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ การพัฒนาอาจารย์และโดยรวมทั้ง 5 ด้าน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Method) ดังแสดงในตาราง 19 - 25

ตอนที่ 5 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกันที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการและโดยรวมทั้ง 4 ด้าน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Method) ดังแสดงในตาราง 26 - 30

ตอนที่ 6 ศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ดังแสดงในตาราง 31 - 32

ตอนที่ 1 ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ การพัฒนาอาจารย์ และโดยรวมทั้ง 5 ด้าน ดังแสดงในตาราง 7 - 12

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในแต่ละด้านและโดยรวม ทั้ง 5 ด้าน

ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารวิชาการ	ผู้บริหารและอาจารย์ (N = 261)	
	\bar{X}	S.D.
ด้านหลักสูตร	3.14	0.66
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.31	0.70
ด้านการวัดและประเมินผล	3.03	0.68
ด้านการบริการวิชาการ	3.62	0.71
ด้านการพัฒนาอาจารย์	3.16	0.84
รวมทุกด้าน	3.26	0.62

จากตาราง 7 แสดงว่าผู้บริหารและอาจารย์ มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยรวมทั้ง 5 ด้านว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 0.62) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการบริการวิชาการ ที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.71)

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและ
อาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านหลักสูตร เป็นรายข้อ

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารวิชาการ	ผู้บริหารและอาจารย์ (N = 261)	
		\bar{X}	S.D.
1.	มหาวิทยาลัยได้กำหนดแผนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรในทุก คณะวิชา	3.44	0.87
2.	ผู้สอนศึกษาเนื้อหาในหลักสูตรก่อนทำการสอน	3.70	0.86
3.	มหาวิทยาลัยมีนโยบายจัดการประชุมสัมมนาเพื่อ ปรับปรุงหลักสูตร	3.10	0.93
4.	มหาวิทยาลัยมีนโยบายในการปรับปรุงเนื้อหาในหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิชาการ	3.30	0.95
5.	มหาวิทยาลัยได้ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความ ต้องการของสังคม	3.33	0.89
6.	มหาวิทยาลัยมีนโยบายในการพัฒนาหลักสูตรของทุกคณะ ทุก 5 ปี	3.04	1.03
7.	มหาวิทยาลัยสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาและอาจารย์ ผู้สอนเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร	2.76	1.00
8.	มหาวิทยาลัยได้พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความ ก้าวหน้าทางวิชาการ	3.20	0.91
9.	มหาวิทยาลัยได้จัดเตรียมงบประมาณในการดำเนินการ พัฒนาหลักสูตร	3.03	0.88
10.	มหาวิทยาลัยเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ข้อ เสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตร	2.94	0.94
11.	มหาวิทยาลัยติดตามผลการใช้หลักสูตรให้ดำเนินไปอย่าง ต่อเนื่อง	2.93	0.87

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารวิชาการ	ผู้บริหารและอาจารย์ (N = 261)	
		\bar{X}	S.D.
12.	มหาวิทยาลัยได้ประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรโดยสื่อต่าง ๆ	2.89	0.91
13.	มหาวิทยาลัยจัดพิมพ์เอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับหลักสูตร ออกเผยแพร่	3.15	0.92
	รวม	3.14	0.66

จากตาราง 8 แสดงว่า ผู้บริหารและอาจารย์ มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านหลักสูตร เป็นรายข้อว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อ 2 ผู้สอนศึกษาเนื้อหาในหลักสูตรก่อนทำการสอนที่ผู้บริหารและอาจารย์ เห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.86)

ตาราง 9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการจัดการเรียนการสอน เป็นรายข้อ

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารวิชาการ	ผู้บริหารและอาจารย์ (N = 261)	
		\bar{X}	S.D.
1.	มหาวิทยาลัยได้จัดประชุมผู้บริหารทุกระดับเพื่อกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา	3.13	1.02
2.	มหาวิทยาลัยจัดให้มีการประเมินประสิทธิภาพการสอนโดยอาจารย์และนักศึกษา	2.87	1.15
3.	คณะวิชาจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	3.52	0.85
4.	คณะวิชาจัดหาสื่อด้านวิชาการให้แก่อาจารย์อย่างเพียงพอ	3.07	0.95
5.	มหาวิทยาลัยได้เชิญวิทยากรมาบรรยายเสริมความรู้ให้แก่ผู้สอนในสาขาวิชาต่าง ๆ	2.83	1.03
6.	มหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้ผู้สอนใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยโดยสนับสนุนงบประมาณ	3.18	0.96
7.	มหาวิทยาลัยเสนอแนะให้นำนวัตกรรมมาใช้ในการสอน	3.07	1.00
8.	มหาวิทยาลัยจัดทำเอกสาร ตำรา สื่อการสอน เพื่อเสริมประสิทธิภาพในการสอน	3.49	0.94
9.	มหาวิทยาลัยจัดงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การสอนอย่างเพียงพอ	3.13	0.95
10.	สนับสนุนอาจารย์ในการผลิตสื่อการสอน	3.26	0.93
11.	มหาวิทยาลัยจัดทำปฏิทินการศึกษาเพื่อวางแผนการดำเนินงานด้านวิชาการ	3.81	0.96
12.	มหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกเรียนตามความสามารถและความสนใจ	4.14	0.89

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารวิชาการ	ผู้บริหารและอาจารย์ (N = 261)	
		\bar{X}	S.D.
13.	มหาวิทยาลัยจัดสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยให้มีบรรยากาศทางวิชาการ	3.38	1.03
14.	มหาวิทยาลัยจัดบริการห้องอ่านหนังสือให้แก่นักศึกษาอย่างเพียงพอ	3.50	0.92
	รวม	3.31	0.70

จากตาราง 9 แสดงว่าผู้บริหารและอาจารย์ มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นรายข้อว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ ยกเว้น ข้อ3 คณะวิชาจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ข้อ 11 มหาวิทยาลัยจัดทำปฏิทินการศึกษาเพื่อวางแผนการดำเนินงานด้านวิชาการ ข้อ 12 มหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกเรียนตามความสามารถและความสนใจ และ ข้อ 14 มหาวิทยาลัยจัดบริการห้องอ่านหนังสือให้แก่นักศึกษาอย่างเพียงพอ ที่ผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.85, $\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.96, $\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.89 และ $\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.92 ตามลำดับ)

ตาราง 10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการวัดและประเมินผล เป็นรายชื่อ

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารวิชาการ	ผู้บริหารและอาจารย์ (N = 261)	
		\bar{X}	S.D.
1.	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวัดและประเมินผล	3.18	0.89
2.	มหาวิทยาลัยจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับเทคนิคการวัดและประเมินผลให้แก่ผู้สอน	3.00	0.88
3.	มหาวิทยาลัยจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลเพื่อเผยแพร่ให้แก่ผู้สอน	2.87	0.92
4.	มหาวิทยาลัยส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สอนวิเคราะห์ข้อสอบ	2.84	0.97
5.	ผู้สอนนำผลการวิเคราะห์ข้อสอบมาปรับปรุง	2.92	1.01
6.	ผู้สอนสร้างข้อสอบมาตรฐานที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้	3.07	0.97
7.	มหาวิทยาลัยมีนโยบายให้คณะต่าง ๆ จัดทำคลังข้อสอบ ..	2.90	1.02
8.	มหาวิทยาลัยได้จัดทำรายงานผลการสอบให้นักศึกษาทราบอย่างรวดเร็ว	2.20	1.07
9.	มหาวิทยาลัยให้โอกาสแก่นักศึกษาในการสอบแก้ตัว	4.06	1.02
10.	ผู้สอนนำผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลการเรียนมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนการสอน	3.28	0.97
	รวม	3.03	0.68

จากตาราง 10 แสดงว่าผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการวัดและประเมินผลเป็นรายชื่อว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อ 9 มหาวิทยาลัยให้โอกาสแก่นักศึกษาในการสอบแก้ตัว ที่ผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 1.02) และข้อ 8 มหาวิทยาลัยได้จัดทำรายงานผลการสอบให้นักศึกษาทราบอย่างรวดเร็ว ที่ผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่ามี การปฏิบัติอย่างในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.20$, S.D. = 1.07)

ตาราง 11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการบริการวิชาการ เป็นรายข้อ

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารวิชาการ	ผู้บริหารและอาจารย์ (N = 261)	
		\bar{X}	S.D.
1.	มหาวิทยาลัยมีนโยบายให้บริการวิชาการแก่สังคมหลายรูปแบบ	3.57	0.89
2.	คณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยจัดประชุม อบรม สัมมนา ให้แก่หน่วยงานภายนอก	3.21	0.95
3.	มหาวิทยาลัยให้การสนับสนุนอาจารย์ของมหาวิทยาลัยไปเป็นวิทยากรให้แก่หน่วยงานภายนอก	3.54	0.92
4.	มหาวิทยาลัยจัดสัมมนาทางวิชาการโดยร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐและเอกชน	3.26	0.91
5.	มหาวิทยาลัยบริการเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการผ่านสื่อมวลชน	3.39	0.92
6.	มหาวิทยาลัยเปิดสอนระดับปริญญาตรีและปริญญาโทในสวนภูมิภาคผ่านสัญญาณดาวเทียม	3.95	0.92
7.	มหาวิทยาลัยเปิดบริการวิชาการแก่ชุมชนเป็นรายวิชาโดยไม่รับปริญญา	3.60	1.00
8.	มหาวิทยาลัยจัดอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในด้านวิชาการ	3.37	1.03
9.	มหาวิทยาลัยจัดปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับการเรียนการสอน	3.93	0.98
10.	มหาวิทยาลัยให้บริการแก่นักศึกษาในการยืมสื่อทางการศึกษา	3.65	1.04
11.	มหาวิทยาลัยบริการให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนทางไปรษณีย์	4.10	0.93

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารวิชาการ	ผู้บริหารและอาจารย์ (N = 261)	
		\bar{X}	S.D.
12.	มหาวิทยาลัยบริการให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย	3.86	1.04
	รวม	3.62	0.71

จากตาราง 11 แสดงว่าผู้บริหารและอาจารย์ มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นรายข้อว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้น ข้อ 2 คณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยจัดประชุม อบรม สัมมนา ให้แก่หน่วยงานภายนอก ข้อ 4 มหาวิทยาลัยจัดสัมมนาทางวิชาการโดยร่วมกับหน่วยงานของรัฐและเอกชน ข้อ 5 มหาวิทยาลัยบริการเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการฝ่ายสื่อมวลชน และข้อ 8 มหาวิทยาลัยจัดอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในด้านวิชาการ ที่ผู้บริหารและอาจารย์ เห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$, S.D. = 0.95, $\bar{X} = 3.26$, S.D. = 0.91, $\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.92 และ $\bar{X} = 3.37$, S.D. = 1.03 ตามลำดับ)

ตาราง 12 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการพัฒนาอาจารย์ เป็นรายข้อ

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารวิชาการ	ผู้บริหารและอาจารย์ (N = 261)	
		\bar{X}	S.D.
1.	มหาวิทยาลัยกำหนดแผนในการพัฒนาอาจารย์อย่างชัดเจนทั้งระยะสั้นและระยะยาว	3.30	1.01
2.	มหาวิทยาลัยจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาอาจารย์อย่างเพียงพอ	3.16	1.01
3.	มหาวิทยาลัยจัดกิจกรรมทางวิชาการเพื่อให้อาจารย์ได้เพิ่มพูนความรู้และได้พัฒนาตนเอง	3.13	0.97
4.	มหาวิทยาลัยจัดกิจกรรมให้อาจารย์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	2.87	1.02
5.	มหาวิทยาลัยจัดกิจกรรมส่งเสริมให้อาจารย์มีความผูกพันกับมหาวิทยาลัย	2.92	1.05
6.	มหาวิทยาลัยเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ด้านต่าง ๆ แก่อาจารย์	2.97	1.02
7.	มหาวิทยาลัยมีนโยบายจัดส่งอาจารย์เข้ารับการฝึกอบรมหรือดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ	3.30	1.03
8.	มหาวิทยาลัยสนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัย	3.61	0.96
9.	มหาวิทยาลัยจัดให้มีการเผยแพร่งานวิจัยหรือผลงานวิชาการอย่างสม่ำเสมอ	3.14	0.99
10.	มหาวิทยาลัยได้ประชาสัมพันธ์ให้อาจารย์เข้าร่วมกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย	3.08	0.99

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารวิชาการ	ผู้บริหารและอาจารย์ (N = 261)	
		\bar{X}	S.D.
12.	มหาวิทยาลัยสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้ อาจารย์ โดยจัดสวัสดิการด้านต่าง ๆ	3.31	1.06
	รวม	3.16	0.84

จากตาราง 12 แสดงว่าผู้บริหารและอาจารย์ มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการพัฒนาอาจารย์ เป็นรายข้อว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นข้อ 8 มหาวิทยาลัยสนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัย ที่ผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.96)

ตอนที่ 2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ และโดยรวมทั้ง 4 ด้าน ดังแสดงในตาราง 13-17

ตาราง 13 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในแต่ละด้านและโดยรวมทั้ง 4 ด้าน

ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารวิชาการ	นักศึกษา (N = 359)	
	\bar{X}	S.D.
ด้านหลักสูตร	3.44	0.55
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.19	0.63
ด้านการวัดและประเมินผล	3.44	0.57
ด้านการบริการวิชาการ	3.35	0.61
รวมทุกด้าน	3.34	0.52

จากตาราง 13 แสดงว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยรวมทั้ง 4 ด้านว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

ตาราง 14 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านหลักสูตร เป็นรายข้อ

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารวิชาการ	นักศึกษา (N = 359)	
		\bar{X}	S.D.
1.	หลักสูตรที่ข้าพเจ้าเรียนอยู่มีความทันสมัย	3.62	0.79
2.	เนื้อหาในหลักสูตรในขณะที่ยังเรียนอยู่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม	3.72	0.70
3.	มหาวิทยาลัยได้ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม	3.70	0.88
4.	มหาวิทยาลัยจัดอาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำในการใช้หลักสูตรหรือวางแผนการเรียน	2.89	0.98
5.	มหาวิทยาลัยประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรโดยใช้สื่อต่าง ๆ	3.06	1.00
6.	มหาวิทยาลัยจัดสอนเสริมวิชาคอมพิวเตอร์ให้นักศึกษา	3.45	1.03
7.	มหาวิทยาลัยได้จัดทำคู่มือหลักสูตร เพื่อให้นักศึกษาได้วางแผนการเรียน	3.38	1.00
8.	มหาวิทยาลัยจัดหลักสูตรที่หลากหลายเพื่อให้นักศึกษาได้เลือกเรียนตามความสามารถและความสนใจ	3.97	0.93
9.	มหาวิทยาลัยมีการเทียบโอนหน่วยกิตให้แก่นักศึกษาย้ายคณะหรือสาขาวิชา	3.84	0.87
10.	มหาวิทยาลัยสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร	2.75	0.97
	รวม	3.44	0.55

จากตาราง 14 แสดงว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านหลักสูตรเป็นรายชื่อว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อ 4 มหาวิทยาลัยจัดอาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำในการใช้หลักสูตรหรือวางแผนการเรียน ข้อ 5 มหาวิทยาลัยประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรโดยใช้สื่อต่าง ๆ ข้อ 6 มหาวิทยาลัยจัดสอนเสริมวิชาคอมพิวเตอร์ให้นักศึกษา ข้อ 7 มหาวิทยาลัยได้จัดทำคู่มือหลักสูตรให้นักศึกษาได้วางแผนการเรียน และข้อ 10 มหาวิทยาลัยสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ที่นักศึกษาเห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.89$, S.D. = 0.98, $\bar{X} = 3.06$, S.D. = 1.00, $\bar{X} = 3.45$, S.D. = 1.03, $\bar{X} = 3.38$, S.D. = 1.00 และ $\bar{X} = 2.75$, S.D. = 0.97 ตามลำดับ)

ตาราง 15 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการจัดการเรียนการสอน เป็นรายข้อ

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารวิชาการ	นักศึกษา (N = 359)	
		\bar{X}	S.D.
1.	มหาวิทยาลัยได้จัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์	3.61	0.79
2.	อาจารย์ผู้สอนมีคุณสมบัติเหมาะสมในการสอนแต่ละวิชา ..	3.84	0.92
3.	มหาวิทยาลัยสนับสนุนให้ผู้สอนใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย	3.17	1.02
4.	ผู้สอนจัดสื่อการสอนได้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	3.31	0.95
5.	มหาวิทยาลัยจัดงบประมาณในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การสอนอย่างเพียงพอ	2.70	0.99
6.	มหาวิทยาลัยได้จัดทำปฏิทินการศึกษาแจกให้นักศึกษาเพื่อวางแผนการเรียน	3.35	1.10
7.	นักศึกษาได้เลือกเรียนวิชาตามความถนัดและความสนใจ ..	4.12	0.89
8.	มหาวิทยาลัยจัดสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยให้มีบรรยากาศทางวิชาการ	2.93	0.99
9.	มหาวิทยาลัยจัดอบรมคอมพิวเตอร์ให้นักศึกษาอย่างเพียงพอ	3.06	1.04
10.	มหาวิทยาลัยจัดห้องอ่านหนังสือให้เพียงพอ	2.83	1.07
11.	มหาวิทยาลัยได้ปรับปรุงตำราเรียนให้ทันสมัยสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน	3.26	1.00
12.	มหาวิทยาลัยจัดอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำด้านการเรียนการสอน	2.86	0.97
13.	มหาวิทยาลัยจัดบรรยายวิชาการทางโทรทัศน์วงจรปิดมีความชัดเจน	2.98	1.05

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารวิชาการ	นักศึกษา (N = 359)	
		\bar{X}	S.D.
14.	มหาวิทยาลัยสำรวจคุณภาพ อุปกรณ์ห้องเรียนและสถานที่ให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะบริการแก่นักศึกษา	2.67	0.95
	รวม	3.19	0.63

จากตาราง 15 แสดงว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นรายข้อว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ ยกเว้น ข้อ 1 มหาวิทยาลัยได้จัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ข้อ 2 อาจารย์ผู้สอนมีคุณสมบัติเหมาะสมในการสอนแต่ละวิชา และข้อ 7 นักศึกษาได้เลือกเรียนวิชาตามความถนัดและความสนใจ ที่นักศึกษาเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.79, $\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.92, และ $\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.89 ตามลำดับ)

ตาราง 16 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการวัดและประเมินผล เป็นรายข้อ

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ	นักศึกษา (N = 359)	
		\bar{X}	S.D.
1.	มหาวิทยาลัยกำหนดเกณฑ์ในการวัดและประเมินผล การเรียนรู้	3.31	0.98
2.	ผู้สอนกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและประเมินผล	3.44	0.90
3.	การประเมินผลแต่ละกระบวนวิชาสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	3.50	0.78
4.	ข้อสอบที่ใช้มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้	3.78	0.94
5.	มหาวิทยาลัยได้กำหนดเวลาในการสอบแต่ละกระบวนวิชา เหมาะสม	3.62	0.99
6.	มหาวิทยาลัยแจกตารางสอบประจำตัวเพื่ออำนวยความสะดวก สะดวกให้แก่นักศึกษา	4.06	0.97
7.	การดำเนินการสอบในแต่ละภาคเรียนเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ	3.76	0.89
8.	มหาวิทยาลัยให้โอกาสแก่นักศึกษาในการสอบแก้ตัว	4.19	0.91
9.	มหาวิทยาลัยแจ้งผลการสอบตรงเวลา	2.43	1.10
10.	มหาวิทยาลัยจัดทำรายงานผลการสอบให้นักศึกษาโดยใช้ เทคโนโลยีที่ทันสมัย	1.99	1.06
11.	มหาวิทยาลัยให้บริการตรวจผลการสอบของนักศึกษาด้วย เทคโนโลยีที่ทันสมัย	3.74	0.90
12.	มหาวิทยาลัยให้มีการปรับปรุงข้อสอบทุกภาคเรียน	3.40	0.87
	รวม	3.44	0.57

จากตาราง 16 แสดงว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการวัดและประเมินผล เป็นรายข้อว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เกือบทุกข้อ ยกเว้น ข้อ 1 มหาวิทยาลัยกำหนดเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลการเรียน ข้อ 2 ผู้สอนกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและประเมินผล ข้อ 12 มหาวิทยาลัยให้มีการปรับปรุงข้อสอบ ทุกภาคเรียน ที่นักศึกษาเห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 0.98, $\bar{X} = 3.44$, S.D. = 0.90, และ $\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.87 ตามลำดับ) ส่วนข้อ 9 มหาวิทยาลัยแจ้งผลการสอบตรงเวลา และข้อ 10 มหาวิทยาลัยจัดทำรายงานผลการสอบให้นักศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย นักศึกษาเห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.43$, S.D. = 1.10 และ $\bar{X} = 1.99$, S.D. = 1.06 ตามลำดับ)

ตาราง 17 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการบริการวิชาการ เป็นรายข้อ

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ	นักศึกษา (N = 359)	
		\bar{X}	S.D.
1.	มหาวิทยาลัยจัดบริการวิชาการแก่สังคมหลายรูปแบบ	3.30	0.86
2.	มหาวิทยาลัยนำเสนอผลงานวิชาการผ่านสื่อมวลชน	3.17	0.88
3.	มหาวิทยาลัยเปิดสอนรายวิชาโดยไม่รับปริญญา	3.24	1.04
4.	มหาวิทยาลัยเปิดสอนรายวิชาทางสถานีโทรทัศน์	3.26	0.98
5.	มหาวิทยาลัยจัดบริการให้คำปรึกษาในด้านการเรียนและปัญหาส่วนตัว	2.65	0.94
6.	มหาวิทยาลัยจัดให้มีการปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับการเรียนการสอนและบริการด้านอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัย	3.64	0.91
7.	มหาวิทยาลัยจัดทำตำรา วารสาร เอกสารงานวิจัยที่ทันสมัยอย่างเพียงพอ	2.90	1.04
8.	มหาวิทยาลัยจัดบริการลงทะเบียนเรียนด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย	3.70	1.04
9.	มหาวิทยาลัยบริการให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนทางไปรษณีย์	3.71	0.98
10.	มหาวิทยาลัยให้บริการสืบค้นข้อมูลทางวิชาการโดยใช้ระบบสื่อสารสนเทศ	3.62	1.10
11.	มหาวิทยาลัยประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรับสมัครนักศึกษาใหม่	3.69	0.81
12.	มหาวิทยาลัยให้บริการเพิ่ม ลด กระบวนวิชาได้รวดเร็วและถูกต้อง	2.97	0.92

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ	นักศึกษา (N = 359)	
		\bar{X}	S.D.
13.	มหาวิทยาลัยให้บริการนักศึกษาตรวจผลการสอบโดยใช้ระบบบาร์โค้ด	3.63	1.07
14.	เปิดสอนระดับปริญญาตรีและปริญญาโทในส่วนภูมิภาค โดยผ่านสัญญาณดาวเทียม	3.36	1.01
	รวม	3.35	0.61

จากตาราง 17 แสดงว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการบริการวิชาการเป็นรายข้อว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ ยกเว้น ข้อ 6 มหาวิทยาลัยจัดให้มีการปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับการเรียนการสอนและบริการด้านอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัย ข้อ 8 มหาวิทยาลัยจัดบริการลงทะเบียนเรียนด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ข้อ 9 มหาวิทยาลัยบริการนักศึกษาให้ลงทะเบียนเรียนทางไปรษณีย์ ข้อ 10 มหาวิทยาลัยให้บริการสืบค้นข้อมูลทางวิชาการโดยใช้ระบบสื่อสารสนเทศ ข้อ 11 มหาวิทยาลัยประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรับสมัครนักศึกษาใหม่ และข้อ 13 มหาวิทยาลัยให้บริการนักศึกษาตรวจผลการสอบโดยใช้ระบบบาร์โค้ด ที่นักศึกษาเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.91, $\bar{X} = 3.70$, S.D. = 1.04, $\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.98, $\bar{X} = 3.62$, S.D. = 1.10, $\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.81 และ $\bar{X} = 3.63$, S.D. = 1.07 ตามลำดับ)

ตอนที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ การพัฒนาอาจารย์และโดยรวมทั้ง 5 ด้าน โดยใช้ t-test ดังแสดงในตาราง 18

ตาราง 18 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในแต่ละด้านและโดยรวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามสถานภาพ

ด้านที่	การบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง	ผู้บริหาร (N = 55)		อาจารย์ (N = 206)		t	p
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1.	ด้านหลักสูตร	3.25	0.7	3.11	0.65	1.35	0.18
2.	ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.40	0.63	3.29	0.72	1.02	0.31
3.	ด้านการวัดและประเมินผล	3.04	0.68	3.03	0.68	0.12	0.91
4.	ด้านการบริการวิชาการ	3.76	0.60	3.58	0.74	1.92	0.58
5.	ด้านการพัฒนาอาจารย์	3.32	0.72	3.12	0.86	1.74	0.09
	รวมทุกด้าน	3.36	0.57	3.24	0.64	1.45	0.15

จากตาราง 18 แสดงว่าผู้บริหารและอาจารย์ มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในแต่ละด้าน และโดยรวมทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่สังกัดคณะต่างกันที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ การพัฒนาอาจารย์ และโดยรวมทั้ง 5 ด้าน ดังแสดงในตาราง 19-25

ตาราง 19 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัย
รามคำแหง จำแนกตามคณะ เป็นรายด้าน

การบริหารวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-Value
ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	6	7.43	1.24	3.14**	0.01
	ภายในกลุ่ม	199	78.56	0.39		
	รวม	205	85.99			
ด้านการจัดการเรียน การสอน	ระหว่างกลุ่ม	6	12.06	2.01	4.25**	0.01
	ภายในกลุ่ม	199	94.06	0.47		
	รวม	205	106.12			
ด้านการวัดและ ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	6	10.14	1.69	3.95**	0.01
	ภายในกลุ่ม	199	85.15	0.43		
	รวม	205	95.29			
ด้านการบริการวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	6	21.52	3.59	7.97**	0.01
	ภายในกลุ่ม	199	89.61	0.45		
	รวม	205	111.13			
ด้านการพัฒนา อาจารย์	ระหว่างกลุ่ม	6	14.85	2.48	3.58**	0.01
	ภายในกลุ่ม	199	137.55	0.69		
	รวม	205	152.40			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	6	10.62	1.77	4.88**	0.01
	ภายในกลุ่ม	199	72.13	0.36		
	รวม	205	82.75			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 19 แสดงว่าอาจารย์ที่สังกัดคณะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในแต่ละด้านและโดยรวมทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 20 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านหลักสูตร จำนวน

ตามคณะ

คณะ	ความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านหลักสูตร							
	รัฐศาสตร์	เศรษฐศาสตร์	บริหารธุรกิจ	มนุษยศาสตร์	วิทยาศาสตร์	นิติศาสตร์		
	\bar{X}	2.78	2.87	2.88	2.98	3.14	3.22	3.48
รัฐศาสตร์	2.78							
เศรษฐศาสตร์	2.87	2.78						
บริหารธุรกิจ	2.88	2.87	2.78					
มนุษยศาสตร์	2.98	2.87	2.88	2.78				
วิทยาศาสตร์	3.14	2.87	2.88	2.98	2.78			
ศึกษาศาสตร์	3.22	2.87	2.88	2.98	3.14	2.78		
นิติศาสตร์	3.48	2.87	2.88	2.98	3.14	3.22	2.78	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 แสดงว่าอาจารย์คณะนิติศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านหลักสูตร แตกต่างกับอาจารย์ในคณะต่อไปนี้เป็น คือ คณะรัฐศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ และคณะมนุษยศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคณะอื่นๆ ไม่พบว่ามี ความแตกต่างกัน

ตาราง 21 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการศึกษาริเรียน การสอน จำแนกตามคณะ

คณะ	มุมมอง					
	มนุษยศาสตร์	บริหารธุรกิจ	เศรษฐศาสตร์	วิทยาศาสตร์	ศึกษาศาสตร์	นิติศาสตร์
\bar{X}	2.98	3.12	3.26	3.27	3.30	3.88
มนุษยศาสตร์	2.98					
บริหารธุรกิจ		3.12				
เศรษฐศาสตร์			3.26			
วิทยาศาสตร์				3.27		
ศึกษาศาสตร์					3.30	
รัฐศาสตร์						3.57
นิติศาสตร์						3.88

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 แสดงว่าอาจารย์คณะนิติศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการศึกษาริเรียน การสอนแตกต่างกันกับอาจารย์ในคณะต่อไปนี้ คือ คณะมนุษยศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ อย่างไรก็ตามนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอื่นๆ ไม่พบว่ามีความแตกต่างกัน

ตาราง 22 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามคณะ

คณะ	การเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามคณะ					
	มนุษยศาสตร์	บริหารธุรกิจ	เศรษฐศาสตร์	รัฐศาสตร์	ศึกษาศาสตร์	วิทยาศาสตร์
\bar{X}	2.71	2.92	2.93	2.95	3.03	3.17
มนุษยศาสตร์	2.71					
บริหารธุรกิจ		2.92				
เศรษฐศาสตร์			2.93			
รัฐศาสตร์				2.95		
ศึกษาศาสตร์					3.03	
วิทยาศาสตร์						3.17
นิติศาสตร์						3.53

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 22 แสดงว่าอาจารย์คณะนิติศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกับ อาจารย์ในคณะต่อไปนี้ คือ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ นอกจากนี้ อาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างกับอาจารย์คณะมนุษยศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอื่นๆ ไม่พบว่ามีความแตกต่างกัน

ตาราง 23 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการบริการวิชาการ
จำแนกตามคณะ

คณะ	จำแนกตามคณะ							
	มนุษยศาสตร์	ศึกษาศาสตร์	บริหารธุรกิจ	วิทยาศาสตร์	เศรษฐศาสตร์	นิติศาสตร์		
	\bar{X}	3.01	3.56	3.63	3.67	3.78	3.78	4.23
มนุษยศาสตร์	3.01	*						
ศึกษาศาสตร์	3.56	*	*					
บริหารธุรกิจ	3.63	*	*	*				
วิทยาศาสตร์	3.67	*	*	*	*			
รัฐศาสตร์	3.78	*	*	*	*	*		
เศรษฐศาสตร์	3.78	*	*	*	*	*	*	
นิติศาสตร์	4.23	*	*	*	*	*	*	*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 23 แสดงว่าอาจารย์คณะมนุษยศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการบริการวิชาการ แตกต่างกับอาจารย์คณะต่อไปนี้เป็น คือ คณะศึกษาศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะวิทยาศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ และคณะนิติศาสตร์ นอกจากนี้จากนัยของความคิดเห็นเกี่ยวกับอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ และอาจารย์คณะบริหารธุรกิจ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอื่นๆ ไม่พบว่ามีความแตกต่างกัน

ตาราง 24 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการพัฒนา
อาจารย์ จำนวนตามคณะ

คณะ	มุมมอง							
	มนุษยศาสตร์	ศึกษาศาสตร์	บริหารธุรกิจ	เศรษฐศาสตร์	วิทยาศาสตร์	รัฐศาสตร์		
มนุษยศาสตร์	2.68							
ศึกษาศาสตร์	3.09	*						
บริหารธุรกิจ	3.10		*					
เศรษฐศาสตร์	3.22			*				
วิทยาศาสตร์	3.23				*			
รัฐศาสตร์	3.33					*		
นิติศาสตร์	3.69					*		
	\bar{X}	2.68	3.09	3.10	3.22	3.23	3.33	3.69

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 แสดงว่าอาจารย์คณะมนุษยศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการพัฒนา
อาจารย์แตกต่างกันอาจารย์ในคณะต่อไปนี้ คือ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และคณะนิติศาสตร์ อย่างไรก็ตามมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน
คู่อื่น ๆ ไม่พบว่ามีความแตกต่างกัน

ตาราง 25 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยรวมทุกด้าน
จำแนกตามคณะ

คณะ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง							
	มนุษยศาสตร์	บริหารธุรกิจ	เศรษฐศาสตร์	ศึกษาศาสตร์	รัฐศาสตร์	วิทยาศาสตร์		
	\bar{X}	2.88	3.13	3.22	3.25	3.29	3.30	3.77
มนุษยศาสตร์	2.88							
บริหารธุรกิจ	3.13							
เศรษฐศาสตร์	3.22							
ศึกษาศาสตร์	3.25	*						
รัฐศาสตร์	3.29		*					
วิทยาศาสตร์	3.30		*					
นิติศาสตร์	3.77	*	*	*	*	*	*	*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 แสดงว่า อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างจางอยู่ในคณะต่อไปนี้ คือ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะนิติศาสตร์ นอกจากนี้ อาจารย์คณะนิติศาสตร์มีความคิดเห็นแตกต่างกับอาจารย์ในคณะต่อไปนี้ คือ คณะบริหารธุรกิจ คณะศึกษาศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบว่ามีความแตกต่างกัน

ตอนที่ 5 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกันที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการและโดยรวมทั้ง 4 ด้าน ดังแสดงในตาราง 26 - 30

ตาราง 26 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำแนกตามคณะ เป็นรายด้าน

การบริหารวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-Value
ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	6	2.47	0.41	1.38	0.22
	ภายในกลุ่ม	352	105.22	0.30		
	รวม	358	107.69			
ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	6	7.70	1.28	3.34**	.003
	ภายในกลุ่ม	352	135.35	0.38		
	รวม	358	143.05			
ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	6	4.85	0.81	2.60*	0.02
	ภายในกลุ่ม	352	109.71	0.31		
	รวม	358	114.56			
ด้านการบริการวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	6	6.45	1.07	3.00**	0.01
	ภายในกลุ่ม	352	126.33	0.36		
	รวม	358	132.78			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	6	4.77	0.79	3.08**	0.01
	ภายในกลุ่ม	352	90.72	0.26		
	รวม	358	95.49			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 26 แสดงว่านักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านการจัดการเรียนการสอน การบริการวิชาการ และโดยรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านหลักสูตร ไม่พบว่ามี ความแตกต่าง

ตาราง 27 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อสภาพการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยจากตำแหน่ง ด้านการจัดการเรียน การสอน จำแนกตามคณะ

คณะ	เปรียบเทียบรายคู่						
	บริหารธุรกิจ	วิทยาศาสตร์	นิติศาสตร์	ศึกษาศาสตร์	มนุษยศาสตร์	รัฐศาสตร์	เศรษฐศาสตร์
บริหารธุรกิจ	3.04	3.06	3.14	3.17	3.29	3.38	3.47
วิทยาศาสตร์							
นิติศาสตร์							
ศึกษาศาสตร์							
มนุษยศาสตร์							
รัฐศาสตร์			*				
เศรษฐศาสตร์							
	\bar{X}						

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 27 แสดงว่า นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์กับนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัย จากตำแหน่ง ด้านการจัดการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบว่ามีความแตกต่างกัน

ตาราง 28 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามคณะ

คณะ	เปรียบเทียบรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการวัดและประเมินผล						
	บริหารธุรกิจ	วิทยาศาสตร์	มนุษยศาสตร์	นิติศาสตร์	รัฐศาสตร์	ศึกษาศาสตร์	เศรษฐศาสตร์
	\bar{X}						
บริหารธุรกิจ	3.29	3.34	3.42	3.51	3.53	3.59	3.66
วิทยาศาสตร์		3.34	3.42	3.51	3.53	3.59	3.66
มนุษยศาสตร์			3.42	3.51	3.53	3.59	3.66
นิติศาสตร์				3.51	3.53	3.59	3.66
รัฐศาสตร์					3.53	3.59	3.66
ศึกษาศาสตร์						3.59	3.66
เศรษฐศาสตร์							3.66

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 28 แสดงว่า นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์กับนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอื่นๆ ไม่พบว่ามีความแตกต่างกัน

ตาราง 29 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพทางบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการบริการ
วิชาการ จำแนกตามคณะ

คณะ	วิทยาลัยรามคำแหง					
	วิทยาศาสตร์	บริหารธุรกิจ	นิติศาสตร์	ศึกษาศาสตร์	รัฐศาสตร์	มนุษยศาสตร์
	\bar{X}					
วิทยาศาสตร์	3.19	3.19	3.33	3.43	3.47	3.57
บริหารธุรกิจ	3.19					
นิติศาสตร์	3.33					
ศึกษาศาสตร์	3.43					
รัฐศาสตร์	3.47	*				
มนุษยศาสตร์	3.49	*				
เศรษฐศาสตร์	3.57					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 29 แสดงว่า นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มีความคิดเห็นต่อสภาพทางบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการบริการ
วิชาการ แตกต่างกับนักศึกษาในคณะต่อไปคือ คณะรัฐศาสตร์ และคณะมนุษยศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้อื่นๆ ไม่พบว่ามี
ความแตกต่างกัน

ตาราง 30 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยรวมทุกด้าน
จำแนกตามคณะ

คณะ	เปรียบเทียบรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยรวมทุกด้าน						
	บริหารธุรกิจ	วิทยาศาสตร์	นิติศาสตร์	ศึกษาศาสตร์	มนุษยศาสตร์	รัฐศาสตร์	เศรษฐศาสตร์
บริหารธุรกิจ	3.20	3.24	3.33	3.39	3.44	3.46	3.57
วิทยาศาสตร์							
นิติศาสตร์							
ศึกษาศาสตร์							
มนุษยศาสตร์							
รัฐศาสตร์			*				
เศรษฐศาสตร์							

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 30 แสดงว่า นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์กับนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบว่ามีความแตกต่างกัน

ตอนที่ 6 แจกแจงความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการและการพัฒนาอาจารย์ และแจกแจงความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลและการบริการวิชาการ จากแบบสอบถามปลายเปิด ดังแสดงในตาราง 31 - 32

จากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในแต่ละด้าน ปรากฏว่า ผู้บริหารและอาจารย์ได้ให้ข้อเสนอแนะต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ใน 5 ด้าน จำนวน 86 ฉบับ จาก 261 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 32.95 และนักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ใน 4 ด้าน จำนวน 178 ฉบับ จาก 359 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 49.58 แล้วแจ้งเป็นความถี่ของคำตอบ ซึ่งสรุปสาระสำคัญ ดังแสดงในตาราง 31 - 32

ตาราง 31 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ความถี่
ด้านหลักสูตร	
1. หลักสูตรบางสาขาวิชาไม่ทันสมัย	21
2. ควรปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน	18
3. ควรปรับปรุงหลักสูตรที่ใช้มานานเกิน 5 ปี	15
4. มหาวิทยาลัยควรผลักดันให้มีการปรับปรุงหลักสูตรในระยะเวลาที่กำหนด	10
5. ควรจัดประชุมเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตร	9
6. มหาวิทยาลัยควรจัดทำแผนที่แนบอณในการปรับปรุงหลักสูตร	7
7. ควรลดขั้นตอนในการปรับปรุงหลักสูตร	7
8. ควรจัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงหลักสูตร	6
9. ควรจัดตั้งคณะกรรมการชำระและปฏิรูปหลักสูตร	4
10. ในแต่ละคณะควรมีกรรมการติดตามเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตร	3
11. หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปบางสาขามีวิชาบังคับทางสายสังคมมากเกินไปจนเกินไป	2

ตาราง 31 (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ความถี่
12. ควรเพิ่มหน่วยกิตในแต่ละวิชาบังคับที่มีเนื้อหาต่อเนื่องกันเพื่อจะลดจำนวนรายวิชา	2
13. ควรปรับปรุงเนื้อหาวิชาในหลักสูตรเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน	2
14. ควรพิมพ์เอกสารคู่มือหลักสูตรออกเผยแพร่	1
ด้านการจัดการเรียนการสอน	
15. อาจารย์ควรปรับปรุงวิธีสอนให้ทันสมัย	25
16. ผู้สอนบางคนขาดความรับผิดชอบในการสอน	22
17. ควรให้ภาควิชาจัดประชุมเพื่อแบ่งวิชาในการสอน เนื่องจากอาจารย์บางคนรับผิดชอบในการสอนหลายวิชา	20
18. สภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยไม่มีบรรยากาศทางวิชาการ	18
19. ห้องเรียนไม่เพียงพอ	17
20. ควรส่งเสริมให้ผู้สอนทำสรุปอรรถาธิบายวิชา	16
21. ตำราเรียนล้าสมัยและไม่เพียงพอ	15
22. ควรเพิ่มงบประมาณในการจัดซื้อตำราให้อาจารย์ทุกปี	12
23. ตำราเรียนควรจัดพิมพ์ให้รวดเร็ว	10
24. ตำราภาษาอังกฤษมีน้อย	9
25. สื่อการสอนไม่ทันสมัยคุณภาพต่ำ	8
26. ควรมีเครื่องฉายภาพโปรเจกเตอร์และที่บแสงทุกห้องเรียน	8
27. ควรมีเจ้าหน้าที่ในการผลิตสื่อการสอน	6
28. อุปกรณ์โสตทัศนศึกษาไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย	6
29. ควรมีเจ้าหน้าที่ในการผลิตสื่อการสอน	6
30. ห้องปฏิบัติการไม่เพียงพอ	2
31. การจัดพิมพ์ตำราล่าช้า ควรจัดทำตำราที่ศึกษาด้วยตนเองและควรอยู่ในเล่มเดียวกัน	1
32. มหาวิทยาลัยควรกำหนดขั้นตอนในการพิมพ์ตำราและกำหนดความแตกต่างของความหนาของตำราว่าต้องใช้เวลาในการพิมพ์นานเท่าใด	1
33. ควรพิมพ์ตำราทุกวิชา	1

ตาราง 31 (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ความถี่
ด้านการวัดและประเมินผล	
34. การประกาศผลการสอบมีความล่าช้า ควรกำหนดเวลาในการประกาศผลการสอบที่แน่นอน	22
35. ควรจัดประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลเป็นระยะ ๆ และต่อเนื่อง	20
36. อาจารย์ส่วนใหญ่ขาดความรู้ในเรื่องการวัดและประเมินผล	18
37. ควรมีบทลงโทษแก่อาจารย์ที่ส่งผลการสอบไม่ตรงเวลา	15
38. ควรมีการตรวจสอบเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของผู้สอน	14
39. เวลาในการสอบไม่สัมพันธ์กับข้อสอบ	12
40. ข้อสอบไม่ได้ปรับปรุงขาดประสิทธิภาพ ไม่ได้มาตรฐาน	10
41. การสอบบ่อยครั้ง ควรยกเลิกการสอบซ่อม	9
42. ควรมีกรรมการพัฒนาข้อสอบของภาควิชาในการกลั่นกรองข้อสอบและการตัดเกรด	8
43. มหาวิทยาลัยควรจัดให้มีคลังข้อสอบ	6
44. ควรมีการวิเคราะห์ข้อสอบ	5
45. ควรขยายช่วงเกรดเป็น P P P ⁺ G ⁻ G G ⁺	5
46. ควรเปลี่ยนเกรดที่ใช้อยู่เป็น A B C D เพื่อสร้างบรรยากาศของความพยายามในการศึกษา	4
47. ควรเข้มงวดในการสอบมากขึ้น	3
48. ควรมีเกณฑ์เดียวกันทุกคณะในการตัดสินผลการเรียน	2
ด้านการบริการวิชาการ	
49. มหาวิทยาลัยควรให้บริการแก่ชุมชนให้มากขึ้นในทุกด้าน	12
50. มหาวิทยาลัยควรมีศูนย์รวมทางวิชาการที่เหมาะสม	10
51. อาจารย์มีความรู้แต่ไม่ได้ให้ความรู้แก่ชุมชน	8
52. มหาวิทยาลัยควรกำหนดนโยบายให้ชัดเจนในแต่ละปีว่าจะเป็นการบริการด้านใดบ้างแก่สังคม	5
53. เอกสาร ตำราใหม่ขาดแคลน ล้าสมัยและไม่สะดวกในการค้นคว้า	4

ตาราง 31 (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ความถี่
54. ควรจัดเผยแพร่ผลงานของอาจารย์	2
ด้านการพัฒนาอาจารย์	
55. มหาวิทยาลัยควรจัดอบรม ฝึกงาน หรือเชิญวิทยากรมาบรรยาย	15
56. อาจารย์มีภาระงานมากมาย	12
57. อาจารย์บางคนไม่มีคุณภาพ ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่	10
58. ควรมีการตรวจสอบการปฏิบัติงานของอาจารย์	8
59. มหาวิทยาลัยต้องควบคุมคุณภาพของอาจารย์	8
60. ควรหาแหล่งทุนสนับสนุนฝึกอบรมระยะสั้นในต่างประเทศ	6
61. มหาวิทยาลัยควรจัดโอกาสให้เอื้อแก่บุคลากรในการพัฒนา	5
62. มหาวิทยาลัยควรจัดงบประมาณในการพัฒนาอาจารย์	4
63. มหาวิทยาลัยควรจัดอบรมดูงานในต่างประเทศโดยมีเงินเดือน	4
64. มหาวิทยาลัยควรจัดสรรทุนในการพัฒนาอาจารย์ให้เป็นที่จ่ายจริง	4
65. มหาวิทยาลัยควรจัดทุนให้มากขึ้นและทั่วถึง	4
66. ระเบียบการรับทุนดูงานต่างประเทศของมหาวิทยาลัยมีข้อจำกัดเรื่องการเดินทางไปเป็นคณะ	1
67. ควรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและอาจารย์	1
68. มหาวิทยาลัยควรแจ้งแหล่งทรัพยากรทางวิชาการให้อาจารย์ทราบ	1
69. มหาวิทยาลัยขาดความจริงจังในการพัฒนาอาจารย์	1
70. ควรจัดให้อาจารย์ได้พบปะสังสรรค์อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	1

จากตาราง 31 แสดงว่าผู้บริหารและอาจารย์ มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

ด้านหลักสูตร เสนอแนะว่า หลักสูตรทุกสาขาวิชาไม่ทันสมัย ($F = 21$) ควรปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ($F = 18$) ควรปรับปรุงหลักสูตรที่ใช้มานานเกิน 5 ปี ($F = 15$) มหาวิทยาลัยควรผลักดันให้มีการปรับปรุงหลักสูตรในระยะเวลาที่กำหนด ($F = 10$)

ด้านการจัดการเรียนการสอน เสนอแนะว่า อาจารย์ควรปรับปรุงวิธีการสอนให้ทันสมัย (F = 25) ผู้สอนบางคนขาดความรับผิดชอบในการสอน (F = 22) ควรให้ภาควิชาจัดประชุม เพื่อแบ่งวิชาในการสอน เนื่องจากอาจารย์บางคนรับผิดชอบการสอนหลายวิชา (F = 20) สภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยไม่มีบรรยากาศทางวิชาการ (F = 18) ห้องเรียนไม่เพียงพอ (F = 17) ควรส่งเสริมให้ผู้สอนทำสรุปย่อรายวิชา (F = 16) ตำราเรียนล้าสมัยและไม่เพียงพอ (F = 15) ควรเพิ่มงบประมาณในการจัดซื้อตำราให้อาจารย์ทุกปี (F = 12) ตำราเรียนควรจัดพิมพ์ให้รวดเร็ว (F = 10)

ด้านการวัดและประเมินผล เสนอแนะว่า การประกาศผลการสอบ มีความล่าช้า ควรกำหนดเวลาในการประกาศผลการสอบที่แน่นอน (F = 22) ควรจัดประชุมสัมมนาเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลเป็นระยะ ๆ และต่อเนื่อง (F = 20) อาจารย์ส่วนใหญ่ขาดความรู้ในเรื่องการวัดและประเมินผล (F = 18) ควรมีบทลงโทษแก่อาจารย์ที่ส่งผลการสอบไม่ตรงเวลา (F = 15) ควรมีการตรวจสอบเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของผู้สอน (F = 14) เวลาในการสอบไม่สัมพันธ์กับข้อสอบ (F = 12) ข้อสอบไม่ได้ปรับปรุงทำให้ขาดประสิทธิภาพไม่ได้มาตรฐาน (F = 10)

ด้านการบริการวิชาการ เสนอแนะว่า มหาวิทยาลัยควรให้บริการแก่ชุมชนให้มากขึ้นในทุกด้าน (F = 12) มหาวิทยาลัยควรมีสวนร่วมทางวิชาการที่เหมาะสม (F = 10)

ด้านการพัฒนาอาจารย์ เสนอแนะว่า มหาวิทยาลัยควรจัดอบรม ฝึกงาน หรือเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้แก่อาจารย์ (F = 15) อาจารย์มีภาระงานมากมาย (F = 12) อาจารย์บางคนไม่มีคุณภาพ ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ (F = 10)

ตาราง 32 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการ
ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ความถี่
ด้านหลักสูตร	
1. หลักสูตรควรมีความทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของสังคม	53
2. ควรมีการประชุมสัมมนาเพื่อปรับปรุงหลักสูตรเป็นระยะ ๆ	20
3. เนื้อหาวิชาไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน	15
4. วิชาเลือกเสรีมีน้อย	10
5. หลักสูตรควรมีความหลากหลาย	5
6. หลักสูตรที่ใช้อยู่มีความกว้างขวาง	4
7. เนื้อหาในบางวิชาไม่เป็นประโยชน์ต่อคณะที่เรียน	3
8. เนื้อหาในบางวิชาซ้ำซ้อน	2
9. บางวิชาไม่ควรเป็นวิชาบังคับ	1
ด้านการจัดการเรียนการสอน	
10. สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยไม่มีบรรยากาศทางวิชาการ	40
11. ตำราเรียนพิมพ์ล่าช้าและไม่เพียงพอ	37
12. อุปกรณ์การสอนที่มีอยู่ไม่มีประสิทธิภาพและไม่เพียงพอ	33
13. ผู้สอนเข้าสอนไม่ตรงเวลา	30
14. เนื้อหาในตำราเรียนไม่ทันสมัย ไม่ชัดเจนมีข้อผิดพลาด ควรปรับปรุง	28
15. ผู้สอนไม่ได้เตรียมการสอนทำให้ การสอนไม่ต่อเนื่องและไม่ตรงเนื้อหา	25
16. ตำราอ่านประกอบไม่เพียงพอ	24
17. หนังสือในห้องสมุดมีน้อยและไม่ทันสมัย	20
18. ควรจัดซื้อหนังสือในห้องสมุดให้ครบทุกประเภทและเพียงพอ	15
19. ห้องอ่านหนังสือไม่เพียงพอ	10
20. ผู้สอนบางคนไม่มีคุณภาพ สอนตามตำราและไม่ใช้สื่อ	9
21. ผู้สอนงดบรรยายไม่สอนชัดเจน	8
22. ควรมีการบรรยายสรุปก่อนการสอบทุกภาคเรียน	6
23. การสอนเน้นทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติ	4

ตาราง 32 (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ความถี่
24. การปรับปรุงตำราเปลี่ยนแต่รูปเล่มเนื้อหายังคงเดิม	4
25. ตำราเรียนไม่ทันสมัย ขาดคุณภาพ	2
26. ระบบเครื่องเสียงในห้องเรียนฟังไม่ชัดเจน	2
27. โทรทัศน์วงจรปิดเสียงทำให้ฟังคำบรรยายไม่ได้	1
28. โทรทัศน์วงจรปิดจอภาพมีขนาดเล็ก ติดตามการสอนไม่ทัน	1
ด้านการวัดและประเมินผล	
29. มหาวิทยาลัยประกาศผลการสอบล่าช้า	106
30. ควรประกาศผลการสอบก่อนการลงทะเบียนเรียน	90
31. ข้อสอบบางวิชาไม่ได้มาตรฐาน ขาดความเที่ยงตรง	50
32. ควรปรับปรุงข้อสอบทุกภาคเรียน	45
33. ควรมีเครื่องตรวจผลการสอบ (บาร์โค้ด) เพิ่มขึ้น	40
34. ควรเพิ่มเกรด P ⁺ เนื่องจากเกรด P และ G ต่างกันมาก	37
35. มหาวิทยาลัยควรชี้แจงถึงข้อดีและข้อเสียของระบบเกรด GPF	30
36. เกณฑ์การประเมินผลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงสูงมากเกินไป	25
37. ควรมีการตรวจสอบผลการสอบของนักศึกษาเมื่อมีข้อสงสัย	10
38. การแจ้งผลมีข้อผิดพลาด เจ้าหน้าที่ทำเกรดหาย	3
39. การรายงานผลการสอบของเครื่องคอมพิวเตอร์กับการตีประกาศที่บอร์ดไม่ตรงกัน	2
40. นักศึกษาไม่ทราบเกณฑ์เกี่ยวกับการวัดผลของมหาวิทยาลัย	2
41. นำข้อสอบเก่ามาใช้ในการสอบทุกภาคเรียน	1
42. ข้อสอบบางวิชารั่วก่อนสอบ	1
ด้านการบริการวิชาการ	
43. ควรอบรมเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยให้ใช้วาจาสุภาพในการให้บริการแก่นักศึกษา	20
44. การบริการวิชาการในทุกด้านไม่เพียงพอ	15
45. ควรตรวจสอบเกี่ยวกับกระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการลงทะเบียน เพื่อป้องกันไม่ให้ไฟดับ ทำให้การลงทะเบียนล่าช้า เนื่องจากมีนักศึกษาจำนวนมาก	10

ตาราง 32 (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ความถี่
46. ห้องน้ำในมหาวิทยาลัยสกปรกมากและปิดก่อนเวลา	10
47. การลงทะเบียนเรียนควรเพิ่มจุดการให้บริการมากขึ้น	9
48. ห้องอ่านหนังสือไม่เพียงพอ	8
49. ควรบริการสอนคอมพิวเตอร์ให้มากขึ้น	7
50. ควรมีหนังสืออ่านประกอบการเรียนให้มากขึ้นเพื่อให้นักศึกษาจะได้ศึกษาด้วยตนเอง	5
51. การบริการชาวสารวิชาการศึกษาที่มีความล่าช้า	3

จากตาราง 32 แสดงว่า นักศึกษามีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

ด้านหลักสูตร เสนอแนะว่า หลักสูตรควรมีความทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของสังคม (F = 53) ควรมีการประชุมสัมมนาเพื่อปรับปรุงหลักสูตรเป็นระยะ ๆ (F = 20) เนื้อหาวิชาไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน (F = 15) วิชาเลือกเสรีมีน้อย (F = 10)

ด้านการจัดการเรียนการสอน เสนอแนะว่า สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยไม่มีบรรยากาศทางวิชาการ (F = 40) ตำราเรียนพิมพ์ล่าช้าและไม่เพียงพอ (F = 37) อุปกรณ์การสอนที่มีอยู่ไม่มีประสิทธิภาพและไม่เพียงพอ (F = 33) ผู้สอนเข้าสอนไม่ตรงเวลา (F = 30) เนื้อหาในตำราเรียนไม่ทันสมัย ไม่ชัดเจน มีข้อผิดพลาดควรปรับปรุง (F = 28) ผู้สอนไม่เตรียมการสอนทำให้การสอนไม่ต่อเนื่องและไม่ตรงเนื้อหา (F = 25) ตำราอ่านประกอบไม่เพียงพอ (F = 24) หนังสือในห้องสมุดมีน้อยและไม่ทันสมัย (F = 20) ควรจัดซื้อหนังสือในห้องสมุดให้ครบทุกประเภทและเพียงพอ (F = 15) ห้องอ่านหนังสือไม่เพียงพอ (F = 10)

ด้านการวัดและประเมินผลเสนอแนะว่า ประกาศผลการสอบล่าช้า (F = 106) ควรประกาศผลการสอบก่อนการลงทะเบียนเรียน (F = 90) ข้อสอบบางวิชาไม่ได้มาตรฐานขาดความเที่ยงตรง (F = 50) ควรปรับปรุงข้อสอบทุกภาคเรียน (F = 45) ควรมีเครื่องตรวจผลการสอบ (บาร์โค้ด) เพิ่มขึ้น (F = 40) ควรเพิ่มเกรด P⁺ เนื่องจากเกรด P และ G ต่างกันมาก (F = 37) มหาวิทยาลัยควรชี้แจงถึงข้อดีและข้อเสียของระบบเกรด G P F (F = 30) เกณฑ์การประเมินผลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงสูงมากเกินไป (F = 25) ควรมีการตรวจสอบผลการสอบของนักศึกษาเมื่อมีข้อสงสัย (F = 10)

ด้านการบริการวิชาการ เสนอแนะว่า ควรอบรมเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยให้ใช้วาจาที่สุภาพในการให้บริการแก่นักศึกษา (F = 20) การบริการวิชาการในทุกด้านไม่เพียงพอ (F = 15) ควรตรวจสอบเกี่ยวกับกระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการลงทะเบียนเพื่อป้องกันไม่ให้ไฟฟ้าดับ ทำให้การลงทะเบียนล่าช้าเนื่องจากมีนักศึกษาจำนวนมาก (F = 10) ห้องน้ำในมหาวิทยาลัยสกปรกมาก และปิดก่อนเวลา (F = 10)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ การพัฒนาอาจารย์ และโดยรวมทั้ง 5 ด้าน
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ และโดยรวมทั้ง 4 ด้าน
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ การพัฒนาอาจารย์ และโดยรวมทั้ง 5 ด้าน
4. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่สังกัดคณะต่างกัน ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ การพัฒนาอาจารย์ และโดยรวมทั้ง 5 ด้าน
5. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกัน ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ และโดยรวมทั้ง 4 ด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 691 คน จากประชากรจำนวน 36,937 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 60 ข้อ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

จำนวน 50 ข้อ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของไลเคิร์ท (Likert) และในตอนท้ายของแบบสอบถาม จะเป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม เพื่อนำข้อมูลมาสรุปและใช้ประกอบในการอภิปรายผล แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีค่าความเชื่อมั่น 0.98 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีค่าความเชื่อมั่น 0.91

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองของผู้บริหารและอาจารย์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ส่งไป จำนวน 311 ฉบับ ได้รับคืนและมีความสมบูรณ์ จำนวน 261 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.92 และแบบสอบถามของนักศึกษาที่ส่งไป 380 ฉบับ ได้รับคืน จำนวน 359 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.47

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ การพัฒนาอาจารย์และโดยรวมทั้ง 5 ด้าน โดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ และโดยรวมทั้ง 4 ด้าน โดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ การพัฒนาอาจารย์และโดยรวมทั้ง 5 ด้าน โดยใช้ t-test
4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่สังกัดคณะต่างกัน ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ การพัฒนาอาจารย์และโดยรวมทั้ง 5 ด้าน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบว่ามีความ

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Method)

5. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกัน ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการและโดยรวมทั้ง 4 ด้าน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Method)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยตามความมุ่งหมายและสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

1. ผู้บริหารและอาจารย์ มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยรวมทั้ง 5 ด้านว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกด้าน ยกเว้น ด้านการบริการวิชาการที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2. นักศึกษา มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยรวมทั้ง 4 ด้านว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน
3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในแต่ละด้าน และโดยรวมทั้ง 5 ด้าน ไม่พบว่ามีความแตกต่างกัน
4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่สังกัดคณะต่างกัน ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในแต่ละด้าน และโดยรวมทั้ง 5 ด้าน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่สังกัดคณะต่างกัน ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นรายคู่ ผลปรากฏว่า

ด้านหลักสูตร อาจารย์คณะนิติศาสตร์มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง แตกต่างกับอาจารย์ในคณะต่อไปนี้ คือ คณะรัฐศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ

และคณะมนุษยศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบว่ามีความแตกต่างกัน

ด้านการจัดการเรียนการสอน อาจารย์คณะนิติศาสตร์มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง แตกต่างกับอาจารย์ในคณะต่อไปนี้ คือ คณะมนุษยศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบว่ามีความแตกต่างกัน

ด้านการวัดและประเมินผล อาจารย์คณะนิติศาสตร์มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง แตกต่างกับอาจารย์ในคณะต่อไปนี้ คือ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ นอกจากนี้ อาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างกับอาจารย์คณะมนุษยศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบว่ามีความแตกต่างกัน

ด้านการบริการวิชาการ อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง แตกต่างกับอาจารย์ในคณะต่อไปนี้ คือ คณะศึกษาศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะวิทยาศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์และคณะนิติศาสตร์ นอกจากนี้ อาจารย์คณะนิติศาสตร์กับอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ และอาจารย์คณะบริหารธุรกิจ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบว่ามีความแตกต่างกัน

ด้านการพัฒนาอาจารย์ อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง แตกต่างกับอาจารย์ในคณะต่อไปนี้ คือ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะนิติศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบว่ามีความแตกต่างกัน

สำหรับความคิดเห็นของอาจารย์ที่สังกัดคณะต่างกัน ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยรวมทั้ง 5 ด้าน พบว่า อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างกับอาจารย์ในคณะต่อไปนี้ คือ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะนิติศาสตร์ นอกจากนี้ อาจารย์คณะนิติศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างจากอาจารย์ในคณะต่อไปนี้ คือ คณะบริหารธุรกิจ คณะศึกษาศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบว่ามีความแตกต่างกัน

5. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกันที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหงพบว่า ในด้านการจัดการเรียนการสอน และการวัดและ

ประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการบริการวิชาการและ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นด้านหลักสูตร ไม่พบว่า มีความแตกต่างกัน

เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่า นักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกันที่มีต่อสภาพการบริหาร วิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และ โดยรวมทุกด้านพบว่า นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างกับนักศึกษาคณะบริหาร- ธุรกิจ ส่วนด้านการบริการวิชาการ นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจมีความคิดเห็นแตกต่างกับนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน คู่อื่น ๆ ไม่พบว่ามีความแตกต่างกัน

6. สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้บริหารและอาจารย์จากแบบสอบถาม ปลายเปิดที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีดังนี้

หลักสูตรทุกสาขาวิชาไม่ทันสมัย ควรปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการ ของตลาดแรงงาน อาจารย์ควรปรับปรุงวิธีการสอนให้ทันสมัย ผู้สอนบางคนขาดความรับผิดชอบ ในการสอน สภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยไม่มีบรรยากาศทางวิชาการ การประกาศผลการสอบ มีความล่าช้า ควรกำหนดเวลาในการประกาศผลการสอบที่แน่นอน ควรจัดประชุมสัมมนาเกี่ยวกับ วิธีการวัดและประเมินผลเป็นระยะ ๆ และต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยควรให้บริการแก่ชุมชนมากขึ้นใน ทุกด้าน มหาวิทยาลัยควรมีศูนย์รวมทางวิชาการที่เหมาะสม มหาวิทยาลัยควรจัดอบรมฝึกงาน หรือเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้แก่อาจารย์ และอาจารย์ของมหาวิทยาลัยมีภาระงาน มากมาย

7. สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษา จากแบบสอบถามปลายเปิด ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีดังนี้ หลักสูตรควรมีความทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ควรมีการประชุมสัมมนาเพื่อปรับปรุงหลักสูตรเป็นระยะ ๆ สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยไม่มีบรรยากาศทางวิชาการ ตำราพิมพ์ล่าช้าไม่เพียงพอ อุปกรณ์ การสอนที่มีอยู่ไม่มีประสิทธิภาพและไม่เพียงพอ ผู้สอนเข้าสอนไม่ตรงเวลา การประกาศผลการ สอบล่าช้า ควรประกาศผลการสอบก่อนการลงทะเบียนเรียน ข้อสอบบางวิชาไม่ได้มาตรฐาน ขาดความเที่ยงตรง ควรให้เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยใช้วาจาที่สุภาพในการให้บริการแก่นักศึกษา และการบริการวิชาการในทุกด้านไม่เพียงพอ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยได้นำเสนอ ดังนี้

1. จากผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การพัฒนาอาจารย์ และโดยรวมทั้ง 5 ด้าน ยกเว้นด้านการบริการวิชาการ ที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผลงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นรายด้าน ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านหลักสูตรว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นตรงกันว่าเรื่องหลักสูตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง บางสาขาวิชา ยังไม่ได้ปรับปรุง ดังที่เจลิเมเผ่า อจละนันท์ (2539 : 19) ได้เสนอแนะมหาวิทยาลัยรามคำแหงว่าควรปรับปรุงหลักสูตรเก่าให้มีความยืดหยุ่น มีความหลากหลายและทันสมัย ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี รวมทั้งให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เรื่องที่มหาวิทยาลัยมีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย ได้แก่ มหาวิทยาลัยไม่ได้สำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร และไม่ได้เชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตร การติดตามผลการใช้หลักสูตรดำเนินไปอย่างไม่ต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยมีปัญหาในเรื่องต่าง ๆ เช่น งบประมาณ บุคลากร ดังผลงานวิจัยของเตื่อนใจ เกตุธา (2534 : 8) พบว่า ปัญหาการประเมินและพัฒนาหลักสูตรของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ขาดงบประมาณและบุคลากรที่ใช้ในการประเมินและพัฒนาหลักสูตร ทำให้ไม่สามารถบริหารหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารและอาจารย์จึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านหลักสูตรว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการจัดการเรียนการสอนว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง นั้น แม้ว่ามหาวิทยาลัยรามคำแหงให้ความสำคัญในด้านการจัดการเรียนการสอน โดยมหาวิทยาลัยได้เชิญอาจารย์พิเศษที่ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ประจำในมหาวิทยาลัยก็ได้ทำการ

คัดเลือกผู้ซึ่งมีความสามารถในวิชาที่สอน สามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักศึกษา และมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมก็ตาม แต่การจัดการเรียนการสอนในบางประการยังไม่เหมาะสม ตามความคาดหวังของผู้บริหารและอาจารย์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การขาดแคลนอุปกรณ์และสื่อการสอน ทำให้อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่สอนโดยการบรรยาย อาจารย์บางท่านสอนตามตำรา ดังผลงานวิจัยของสุมาลี ชาญกาญจน์ (2530 : 33) พบว่าอาจารย์ที่สอนบางกระบวนวิชาบรรยายไม่ชัดเจน สอนตามตำรา ตำราเรียนเนื้อหาไม่ทันสมัย และตำราเรียนบางกระบวนวิชามีการปรับปรุงเพียงบางส่วนเท่านั้น เนื้อหายังคงเดิม (จุฬา เทียนไทย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อรทัย บุญช่วย เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่ห้องรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2541) เหตุผลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าการบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนที่ดำเนินอยู่ ในปัจจุบันยังไม่บรรลุเป้าหมาย ผู้บริหารและอาจารย์จึงมีความเห็นว่าสภาพการบริหารวิชาการด้านนี้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านการวัดและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการวัดและประเมินผลว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เรื่องที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ มหาวิทยาลัยได้จัดทำตารางงานผลการสอบให้แก่นักศึกษาทราบล่วงหน้า ไม่ได้สนับสนุนให้ผู้สอนทำการวิเคราะห์ข้อสอบและนำผลการวิเคราะห์ข้อสอบมาปรับปรุง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มหาวิทยาลัยมีการสอบหลายครั้ง ในหนึ่งปีการศึกษา นับตั้งแต่ปีการศึกษา 2532 เป็นต้นมา มหาวิทยาลัยได้จัดให้มีการสอบภาคฤดูร้อนเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีการสอบซ่อม ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง รวมแล้วปีการศึกษาหนึ่ง ๆ มีการสอบ 5 ครั้ง จึงทำให้ผู้สอนมีภาระในการเตรียมจัดทำข้อสอบ การคุมสอบ การตรวจกระดาษคำตอบ การประเมินผลการสอบ และนักศึกษาที่เข้าสอบในแต่ละกระบวนวิชามีจำนวนมาก การตรวจกระดาษคำตอบและการประเมินผลการสอบ จะต้องใช้เวลามากเพื่อให้มีความเที่ยงตรง ทำให้ผู้บริหารและอาจารย์ไม่มีเวลาเพียงพอในการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวอย่างเต็มที่จึงทำให้ผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการด้านการวัดและประเมินผลว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 17) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวัดและประเมินผลที่มีต่อการเรียนการสอนว่า ทำให้อาจารย์ทราบผลการสอนของตนเองและจะได้แก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น ในด้านของนักศึกษาก็จะได้ทราบว่าตนมีความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจในบทเรียนหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงตนเอง อย่างไรก็ตามหากผู้บริหารให้ความสำคัญเอาใจใส่ดูแลก็จะส่งผลต่อระดับการบริหารวิชาการด้านนี้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.4 ด้านการบริการวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหงว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงได้เห็นความสำคัญของการบริการวิชาการ ว่าเป็นบทบาทสำคัญประการหนึ่งในภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาที่พึงกระทำต่อสังคมเพื่อนำความรู้ไปปรับปรุงสภาพของสังคมให้ดีขึ้น และนำไปสู่การพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของสังคมต่อไปในอนาคต (สากล จริยวิทยานนท์. 2524 : 114) มหาวิทยาลัยได้จัดบริการวิชาการให้แก่สังคมในหลายรูปแบบอย่างกว้างขวาง ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย เปิดสอนระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโทในส่วนภูมิภาค เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นห่างไกลได้มีโอกาสศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสารทางไกลร่วมกับไทยสกายเคเบิลทีวี จัดให้มีการบรรยายสดและถ่ายทอดการกระจายเสียง (Broadcasting) สู่อินเทอร์เน็ตในส่วนภูมิภาค (รังสรรค์ แสงสุขและคณะผู้บริหาร. 2541 : 21) นอกจากนี้มีการจัดบริการวิชาการในมหาวิทยาลัยให้แก่ศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อให้นักศึกษาได้รับความรู้และความสะดวกรวดเร็ว เช่น จัดปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับการเรียนการสอน การแนะแนวการศึกษา อาชีพ การตรวจผลการเรียน การบริการให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนทางไปรษณีย์ การบริการข่าวสารวิชาการ จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการคอมพิวเตอร์เพื่อให้นักศึกษาใกล้จะจบเรียนทุกคนโดยให้ประกาศนียบัตรรับรองกำกับใบรับรองผลการเรียน จัดทำห้องอ่านหนังสือเป็นห้องเรียนปรับอากาศให้แก่นักศึกษา. (รังสรรค์ แสงสุข และคณะผู้บริหาร. 2541 : 5) จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้จัดและดำเนินการด้านการให้บริการวิชาการแก่ชุมชน และให้แก่ นักศึกษาโดยทั่วไปอย่างต่อเนื่อง การจัดบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหงได้รับความเอาใจใส่จากผู้บริหารและอาจารย์ด้วยดีตลอดมา ผู้บริหารและอาจารย์ได้ประจักษ์ในผลงานด้านนี้ จึงมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการ ด้านการบริการวิชาการ ว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการพัฒนาอาจารย์ ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการพัฒนาอาจารย์ ว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มหาวิทยาลัยได้สนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัย ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยรามคำแหงได้สนับสนุนงบประมาณให้ผู้บริหารและอาจารย์ในการทำวิจัยในแต่ละปีอย่างทั่วถึงและเพียงพอ แต่ปรากฏว่า พ.ศ. 2535-2540 มีจำนวนอาจารย์ขอรับทุนในการทำวิจัยเพียง 77 โครงการเท่านั้น (สุรศักดิ์ อมรรตณศักดิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อรทัย บุญช่วย ผู้สัมภาษณ์, ที่สถาบันวิจัยและพัฒนา

มหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2540) นอกจากนี้การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้อาจารย์ มีความผูกพันกับมหาวิทยาลัย และการเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ด้านต่าง ๆ แก่ อาจารย์ ผู้บริหารและอาจารย์ มีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มหาวิทยาลัยมีปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ หรือการขาดความร่วมมือจากบุคลากร หรือสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมไม่มีความพร้อมที่จะให้บริการ ผู้บริหารและอาจารย์จึงมีความเห็นว่าสภาพ การบริหารวิชาการ ด้านการพัฒนาอาจารย์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัย รามคำแหง พบว่า มีการปฏิบัติโดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าในแต่ละด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ได้แก่ ด้านหลักสูตร การจัดการเรียน การสอน การวัดและประเมินผล และการบริการวิชาการ ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลเป็นรายด้านดังนี้

2.1 ด้านหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการ ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านหลักสูตร ว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ นักศึกษามีความเห็น ว่า มหาวิทยาลัยได้จัดหลักสูตรที่หลากหลายให้นักศึกษาได้เลือกเรียน ตามความสามารถและความสนใจว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัย ได้เห็นความสำคัญของหลักสูตร ดังที่ ดุษฎี พงศ์ศาสตร์ (2535 : 41 -42) ได้กล่าวว่า หลักสูตร มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารในสถาบันอุดมศึกษา ผู้บริหารต้องใช้หลักสูตรเป็นตัวกำหนด นโยบาย ทิศทาง ตลอดจนทั้งแนวปฏิบัติทางด้านวิชาการ และต้องสามารถบริหารหลักสูตรให้เข้ากับ สภาพแวดล้อม แต่มหาวิทยาลัยไม่ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษา เพื่อนำข้อมูลมา ใช้ในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนที่ปรึกษาให้คำแนะนำการใช้หลักสูตร หรือวางแผนการ เรียนมีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะงบประมาณที่มหาวิทยาลัยได้รับมีจำกัด หรือ มหาวิทยาลัยขาดบุคลากรที่เชี่ยวชาญในการดำเนินการในด้านหลักสูตร ดังผลงานวิจัยของ เตือนใจ เกตุษา (2534 : 8) พบว่าปัญหาการประเมินและพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัย รามคำแหง ขาดงบประมาณและบุคลากรที่ใช้ในการประเมินและพัฒนาหลักสูตร จึงทำให้นักศึกษาเห็นว่าสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหงด้านหลักสูตรมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน ผลงานวิจัยพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อ สภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการจัดการเรียนการสอนว่า มีการ ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนที่มหาวิทยาลัยได้จัดให้ แก่นักศึกษา โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ เป็นสิ่งที่ดี

ที่ได้ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน แต่มีปัญหาและอุปสรรคบางประการที่จะต้องแก้ไขและปรับปรุง อาทิ การบรรยายผ่านทางโทรทัศน์วงจรปิดในห้องเรียนมีปัญหาเนื่องจากเครื่องรับชำรุดใช้การไม่ได้ในบางเครื่อง ทำให้ขาดความชัดเจนในการติดตามคำบรรยายในบางกระบวนวิชา นักศึกษาไม่มีโอกาสที่จะพบอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อรับคำแนะนำด้านการเรียนการสอน นอกจากนี้ อาจารย์ใช้อุปกรณ์การสอนน้อยมาก ซึ่งเดือนใจ เกตุษา (2528 : 60) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ ตามความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า อาจารย์ใช้อุปกรณ์การสอนน้อยมาก ไม่ค่อยมีการสอนสดเชยในกรณีงดสอนและเปิดโอกาสให้นักศึกษาพบนอกเวลาเรียนเพื่อซักถามปัญหานั้นน้อยมาก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของเอกชัย เอื้อเพื่อ (2529 : 143-144) เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคด้านการสอนของคณาจารย์มหาวิทยาลัยในประเทศไทย พบว่า อุปสรรคการเรียนการสอนไม่ทันสมัย ขาดคุณภาพและมีจำนวนไม่เพียงพอ คุณภาพของตำราที่ใช้ประกอบการสอนไม่ทันสมัย มีการส่งเสริมด้านการพัฒนาตำราค่อนข้างน้อย ตำราที่มีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษาและการค้นคว้าของอาจารย์ นอกจากนี้การสอนของอาจารย์ส่วนใหญ่เป็นแบบบรรยาย ไม่มีรูปแบบที่น่าสนใจหรือวิธีการใหม่ ๆ การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยประกอบการสอนมีน้อยมาก อีกประการหนึ่งที่พบว่าเป็นปัญหาคือบางห้องเรียนยังไม่ได้ปรับปรุงให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะให้บริการแก่นักศึกษา จากเหตุผลข้างต้น จึงทำให้นักศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการจัดการเรียนการสอน ว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ด้านการวัดและประเมินผล ผลงานวิจัยพบว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการวัดและประเมินผลว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ นักศึกษาเห็นว่า การวัดและประเมินผลของมหาวิทยาลัยในขณะนี้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับหนึ่ง คือ มหาวิทยาลัยให้โอกาสแก่นักศึกษาในการสอบแก้ตัว และมหาวิทยาลัยได้จัดทำตารางสอบประจำตัวเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักศึกษาในการสอบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยได้ให้ความสำคัญในด้านการวัดและประเมินผล ดังที่อนันต์ ศรีโสภณ (2524 : 1-2) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลทางการศึกษาเป็นเครื่องมืออันหนึ่งที่ช่วยพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาระดับต่าง ๆ เพราะนอกจากการวัดและประเมินผลจะช่วยเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจของผู้เรียนและผู้สอนเพื่อปรับปรุงวิธีการสอน การแนะแนว ตลอดจนช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนของผู้เรียนให้ถูกวิธียิ่งขึ้น แต่ในบางเรื่องที่นักศึกษาเห็นว่า ยังไม่ได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น ดังข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ได้แก่ การแจ้งผลการสอบให้แก่ศึกษาล่าช้าไม่ตรงเวลา และการจัดทำ

รายงานผลการสอบให้แก่นักศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยยังมีน้อย ไม่เพียงพอกับความ ต้องการของนักศึกษา อาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนมีภารกิจทั้งด้านการสอนและงานด้านบริหาร หรืออาจมีข้อจำกัดบางประการ หรืออาจจะเป็นเพราะขาดงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องมือที่ ทันสมัย หรือวิธีการจัดซื้อต้องดำเนินการตามระเบียบราชการทำให้เกิดความล่าช้า อย่างไรก็ตาม หากผู้บริหารให้ความสำคัญและเอาใจใส่ดูแล ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะดังกล่าว ก็จะทำให้การบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านนี้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.4 ด้านการบริการวิชาการ ผลงานวิจัยพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการ บริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการบริการวิชาการ ว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มหาวิทยาลัยมีการปฏิบัติในด้านนี้อยู่ในระดับมากเกือบ ทุกเรื่องแต่มีบางเรื่องที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ได้แก่ การจัดบริการให้คำ ปรึกษาในด้านการเรียนและปัญหาส่วนตัว การจัดหาตำรา วารสาร งานวิจัยที่ทันสมัย และการ บริการงานทะเบียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงบประมาณที่มหาวิทยาลัยได้รับมีจำนวนจำกัด หรือ จำนวนบุคลากรที่ให้บริการอาจมีน้อยเกินไป ไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับจำนวนนักศึกษาที่มาใช้ บริการในแต่ละวัน ดังผลงานวิจัยของปรานี นาคแก้ว (2533 : 38) เกี่ยวกับสภาพการให้บริการ ของคณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักศึกษาไม่พอใจต่อการให้บริการของคณะ ร้อยละ 50.6 นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษามีความต้องการต่อการให้บริการในหน่วยงานทะเบียน หน่วยงานแนะแนวการศึกษาและอาชีพ อยู่ในระดับมาก จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้นักศึกษา มีความคิดเห็นว่าคุณภาพ การบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการบริการวิชาการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริการวิชาการ ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในแต่ละด้านและโดยรวมทั้ง 5 ด้าน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทั้งผู้บริหารและอาจารย์ แม้จะมีสถานภาพ บทบาท บุคลิกภาพ ความรับผิดชอบและการปฏิบัติตามหน้าที่แตกต่างกัน คือฝ่ายหนึ่งเป็นผู้บริหารเป็นผู้ที่กำหนดนโยบายในการดำเนินงานในมหาวิทยาลัย ตลอดจนการ วางแผนการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามปรัชญาของการอุดมศึกษา ซึ่งต้องคำนึงทั้ง คุณภาพและมาตรฐานของการจัดการศึกษา แต่อีกฝ่ายหนึ่งเป็นอาจารย์ซึ่งมิใช่ทำหน้าที่แต่เพียง การสอนเท่านั้น แต่ยังเป็นผู้ที่ทรงความรู้ มีเหตุผล มีความรับผิดชอบและเป็นปฏิบัติตามนโยบาย ของมหาวิทยาลัย ซึ่งสมหมาย จันทรเรือง (2533 : 59) กล่าวว่า การเป็นอาจารย์ที่ดีควรทรงไว้ ซึ่งความรู้ความสามารถ รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้ การทำกิจกรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับ

นักศึกษาอีกด้วย อย่างไรก็ตามบุคคลทั้งสองกลุ่มต่างมีภารกิจด้านการสอนเช่นเดียวกัน ผู้บริหารส่วนใหญ่มาจากสายอาจารย์โดยตรง ผู้บริหารก็มีโอกาสที่จะกลับมาเป็นอาจารย์ผู้สอนเมื่อหมดวาระการปฏิบัติหน้าที่ ส่วนอาจารย์ผู้สอนก็มีโอกาสที่จะก้าวไปเป็นผู้บริหารได้เช่นกัน ดังนั้นบุคคลทั้งสองกลุ่มจึงมีสถานะที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ผู้บริหารและอาจารย์จึงมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในแต่ละด้านและโดยรวมทั้ง 5 ด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่สังกัดคณะต่างกันที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ การพัฒนาอาจารย์ และโดยรวมทั้ง 5 ด้าน พบว่าแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่กำหนดไว้ และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า อาจารย์คณะนิติศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างจากอาจารย์ในคณะอื่น ๆ กล่าวคือ อาจารย์คณะนิติศาสตร์เห็นว่าการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากกว่าอาจารย์ในคณะอื่น ๆ ในทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ คณะนิติศาสตร์มีความพร้อมในหลายด้านทั้งในด้านหลักสูตรและบุคลากร ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันคณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถและมีคุณธรรมออกไปรับใช้สังคมและประเทศชาติจำนวนมาก ทั้งนี้ด้วยความมุ่งมั่นอุทิศกำลังกาย กำลังใจและสติปัญญาของคณาจารย์ ข้าราชการและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จึงทำให้คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา (ประกาศนียบัตร อวยชัย, 2534 : 3) บัณฑิตเหล่านี้ที่กระจายอยู่ตามหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐบาลและภาคเอกชน เป็นที่ยอมรับทั้งในแง่คุณภาพ และความสามารถในการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบ สร้างชื่อเสียงและเกียรติคุณแก่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นอย่างยิ่ง และจากผลงานวิจัยของเตือนใจ เกตุษา (2528 : 15-16) เกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ตามความคิดเห็นของนักศึกษา พบว่า อาจารย์คณะนิติศาสตร์มีประสิทธิภาพด้านความสามารถในการสอนสูงกว่าอาจารย์คณะอื่น ๆ นอกจากนี้ คณะนิติศาสตร์ยังจัดการบริการวิชาการ โดยจัดตั้งสำนักงานช่วยเหลือและให้บริการทางกฎหมาย เพื่อประสานภารกิจด้านการเรียนการสอนเข้ากับการบริการวิชาการแก่ชุมชน เป็นการนำความรู้ทางวิชาชีพทางกฎหมายไปสร้างคุณประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม (คณะนิติศาสตร์, 2534 : 33 - 34) อีกด้วย จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้อาจารย์คณะนิติศาสตร์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ การบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากกว่าอาจารย์ในคณะอื่น ๆ ในทุกด้าน

5. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกันที่มีต่อ

สภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ และโดยรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่าแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่กำหนดไว้ ยกเว้น ด้านหลักสูตรพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน กล่าวคือนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มีความเห็นว่าสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาคณะบริหารธุรกิจในทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการให้บริการโดยเฉพาะหน่วยงานทะเบียนของคณะต่าง ๆ ใน มหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานที่มีนักศึกษา มาติดต่อขอใช้บริการจำนวนมาก บุคลากรของคณะรัฐศาสตร์ สามารถจัดให้บริการวิชาการ ให้คำปรึกษาแนะแนวทางการศึกษาให้แก่ศึกษาคณะรัฐศาสตร์ได้อย่างสะดวกและทั่วถึง จึงทำให้นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มีทัศนคติต่อบุคลากรของคณะรัฐศาสตร์ ดังผลงานวิจัยของทัศนีย์ศิริวัฒน์ (2537 : 57) ที่พบว่านักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มีทัศนคติต่อพฤติกรรมของบุคลากรที่ปฏิบัติงานให้คำปรึกษาและให้บริการแก่นักศึกษาในทางที่ดี ส่วนการจัดบริการของคณะบริหารธุรกิจ ซึ่งมีนักศึกษา มาติดต่อขอใช้บริการที่งานทะเบียนเป็นจำนวนมากเช่นกัน แต่คณะบริหารธุรกิจ ไม่สามารถจัดบริการให้นักศึกษาได้สะดวกและทั่วถึง ทำให้นักศึกษาไม่พึงพอใจต่อการให้บริการของคณะบริหารธุรกิจ ดังผลงานวิจัยของปราณี นาคแก้ว (2533 : 38) เกี่ยวกับสภาพการให้บริการแก่นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหงพบว่านักศึกษาไม่พึงพอใจต่อการให้บริการของคณะบริหารธุรกิจร้อยละ 50.6 นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษามีความต้องการต่อการให้บริการในหน่วยงานทะเบียน หน่วยงานแนะแนวการศึกษาและอาชีพอยู่ในระดับมาก หรืออาจกล่าวได้ว่าการจัดการให้บริการของคณะบริหารธุรกิจยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้นข้อมูลและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหงว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาคณะบริหารธุรกิจในทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา ที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยทั้ง 5 ด้านและเป็นรายด้านพบว่ามีการปฏิบัติ

อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นการปฏิบัติงานที่ดีอยู่ในระดับหนึ่ง แต่ควรปรับปรุงเพื่อส่งเสริมให้การปฏิบัติงานในแต่ละด้านมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่าควรดำเนินการปรับปรุงในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตร มหาวิทยาลัยรามคำแหง ควรปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ควรปรับปรุงหลักสูตรที่ใช้มานานเกิน 5 ปี และควรผลักดันให้มีการปรับปรุงหลักสูตรในระยะเวลาที่กำหนด

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรสรรหาอาจารย์ที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ที่เหมาะสมในการสอน ควรปรับปรุงวิธีการสอนให้ทันสมัยและสนับสนุนเกี่ยวกับสื่อต่าง ๆ ประกอบการสอนให้เพียงพอและทั่วถึงและควรจัดให้มีการประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์

1.3 ด้านการวัดและประเมินผล มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรปรับปรุงและสำรวจความต้องการของอาจารย์ในการจัดอบรมเรื่องการวัดและประเมินผล ส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์วิเคราะห์ข้อสอบ ควรจัดทำคลังข้อสอบ ปรับปรุงข้อสอบจากผลการวิเคราะห์และการจัดให้มีการสร้างข้อสอบมาตรฐานที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ควรประกาศผลการสอบก่อนการลงทะเบียนและให้ตรงเวลาที่กำหนด ควรมีเครื่องตรวจสอบผลการสอบ (บาร์โค้ด) เพิ่มขึ้น ควรเพิ่มเกรด P^+ เนื่องจากเกรด P และ G ต่างกันมาก

1.4 ด้านการบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรจัดบริการวิชาการแก่นักศึกษา และจัดอาจารย์ที่ปรึกษาแก่นักศึกษาในด้านวิชาการให้มากยิ่งขึ้น ควรเพิ่มจุดการให้บริการการลงทะเบียน ควรอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการให้ใช้วาจาและกิริยาที่สุภาพแก่นักศึกษา ควรดูแลความสะอาดห้องน้ำให้มากยิ่งขึ้นและไม่ควรปิดก่อนเวลา

1.5 ด้านการพัฒนาอาจารย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ด้านต่าง ๆ แก่อาจารย์ ควรส่งเสริมให้อาจารย์เข้ารับการฝึกอบรมหรือดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ ควรสนับสนุนให้อาจารย์ทำวิจัยและเขียนตำราที่มีคุณภาพ ควรจัดกิจกรรมให้อาจารย์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยศึกษาตัวแปรอื่น เช่น ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งทางวิชาการของผู้บริหารและอาจารย์ และควรศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรสาย ข ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานทางด้านวิชาการ เพื่อให้ทราบลักษณะและปัญหาการบริหารวิชาการอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาระบบการวัดและประเมินผลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงอย่างละเอียด เพื่อให้ทราบปัญหาการดำเนินการและเสนอแนวทางปรับปรุงที่เหมาะสม

2.3 ควรมีการประเมินหลักสูตรที่เปิดสอนมาเป็นเวลานาน เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงหลักสูตรโดยเฉพาะเนื้อหาของหลักสูตรให้ทันสมัย

2.4 ควรศึกษาสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยเพื่อหาแนวทางพัฒนาสิ่งแวดล้อม ทั้งทางวิชาการ (Academic) และไม่ใช่วิชาการ (Non Academic) ให้ดีขึ้น

2.5 ควรศึกษาสภาพการบริหารวิชาการในแต่ละด้านให้ละเอียดยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้ ข้อมูลมาปรับปรุงการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.6 ควรศึกษาเปรียบเทียบการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศไทย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษณ์ ศรีสุภา. "การบริหารงานวิชาการของศึกษาราชการจังหวัด," มิตรครู, 28(16) : 17 ; 17-19
ปีถัดหลัง เมษายน 2527.
- กฤษณา ชุตติมา. "มโนคติด้านการพัฒนาอาจารย์," เอกสารหน่วยพัฒนาอาจารย์ มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. หน้า 14-16. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ., ม.ป.ป. อัดสำเนา.
- การฝึกหัดครู, กรม. รายงานการวิจัย การฝึกอบรมครูในทศวรรษหน้า (2535 - 2544).
กรุงเทพฯ : ภูเก็ตการพิมพ์, 2535.
- กิติมา ปรีดีดิกล. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรภาพพัฒนา, 2532.
- โกสินทร์ ดีแสนและเบญจกุล สยงกล. รายงานการวิจัย ความคิดเห็นของอาจารย์ต่อการใช้
บริการด้านการประมวลผลการศึกษาของสำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล
มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ : สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2534. อัดสำเนา.
- คณะกรรมการบริหารโครงการการจัดทำแผนงานเพื่อพัฒนาอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ.
"นโยบาย และมาตรการการพัฒนาอาจารย์มหาวิทยาลัย," ใน รายงานการสัมมนา
ทางวิชาการ การพัฒนาศักยภาพและคุณภาพอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ระหว่างวันที่ 28-30 มิถุนายน 2539. ณ สำนักงานสภาอาจารย์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง และโรงแรมการ์เด็นปรีซเซอร์พ พักยา. ไม่มีเลขหน้า. ชลบุรี : มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2539.
- คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. มหาวิทยาลัยในทศวรรษของข้าพเจ้า. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2528.
- จำนงค์ บุญชู. องค์การและการบริหาร. เชียงใหม่ : ศูนย์ส่งเสริมตำราและเอกสารมหาวิทยาลัย
เชียงใหม่, 2531.
- จุฑา เทียนไทย. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อรทัย บุญช่วย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องรองอธิการบดีฝ่าย
วิชาการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2541.
- จุไรรัตน์ สมสุข. ปัญหาการใช้หลักสูตรปริญญา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สายวิทยาศาสตร์ และ
วิทยาศาสตร์ประยุกต์ โปรแกรมวิทยาศาสตร์การกีฬา (การฝึกและการจัดการกีฬา)
พุทธศักราช 2535 ของวิทยาลัยพลศึกษา ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.

- เจื้อจันท์ จันทุบรรณ. "หน่วยพัฒนาบุคลากรในมหาวิทยาลัย," รัฐมิแล 4 (2) : 38-40 ; พฤษภาคม - สิงหาคม 2522.
- เฉลิมเผ่า อัจฉะนันท์. "ภาวะการมีงานทำและคุณภาพในการทำงานของบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง รุ่นที่ 20 ปีการศึกษา 2536," จุลสารพัฒนาประสิทธิภาพการสอน 4(5) : 15-21 ; กันยายน - ตุลาคม 2539.
- ✓ ชมพันธ์ ฤกษ์ธรณ ออยุธยา. การพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- _____ การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ข่าวทหารอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ, 2540.
- ✓ ดุษฎี พงศ์ศาสตร์. "การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้," ใน การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา. เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา หน้า 41-42. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา, 2535.
- เดือนใจ เกตุษา. รายงานการวิจัย ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ตามความเห็นของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2528. อัดสำเนา.
- _____ รายงานการวิจัย ปัญหาการประเมินและพัฒนาหลักสูตรของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2534. อัดสำเนา.
- ทัศนีย์ ศิริวัฒน์. รายงานการวิจัย กรณีศึกษาการบริการให้คำปรึกษาของคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2537. อัดสำเนา.
- _____ รายงานการวิจัย การศึกษาปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2533. อัดสำเนา.
- ทิพวรรณ สีดลรัศมี. โครงการพัฒนาคณาจารย์ของวิทยาลัยครูลำปาง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- ✓ ทิพวรรณ อากาศวิภาต. การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์. ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

ธงชัย สันติวงษ์. กลยุทธ์การจัดการ. กรุงเทพฯ : รุ่งแสงการพิมพ์, 2533.

จ่าง บัวศรี. เอกสารแนะนำหลักสูตร ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2533.

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัท เอส. เอ็ม. เอ็ม. จำกัด, 2525.

นิติศาสตร์, คณะ. "โครงการพัฒนาคณะนิติศาสตร์ในช่วงพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539)," 20 ปี นิติศาสตร์ หน้า 23 - 25. กรุงเทพฯ : คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2534.

นิพนธ์ กิณางค์. หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์สมเทศ, 2523.

นิรมล ศตวุฒิ. "แนวทางการพัฒนาอาจารย์มหาวิทยาลัย," ใน รายงานการสัมมนาทางวิชาการ การพัฒนาศักยภาพและคุณภาพอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ณ สำนักงานสภาอาจารย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงและโรงแรมการ์เด็นบีช รีสอร์ท พัทยา ชลบุรี ไม่มีเลขหน้า. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2539.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. การวิจัย การวัดและประเมินผล. กรุงเทพฯ : โครงการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยมหิดล, 2533.

บุบผา การีเวท. รายงานการวิจัยสาเหตุการเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อมูลการลงทะเบียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ : สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2529. อัดสำเนา.

ประพิมพ์พรณ โชคสุวัฒน์กุลและคณะ. หลักสูตรมัธยมศึกษา. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2534.

ประภาศน์ อวยชัย. "สารศาสตราจารย์ประภาศน์ อวยชัย," 20 ปี นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. หน้า 3 คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2534.

ปรีชา บุญคมรัตน์. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่. ปริญญาโท กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริม, 2535.

ปราณี นาคแก้ว. รายงานการวิจัย การศึกษาสภาพการให้บริการนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ : คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2533. อัดสำเนา.

✓ พงษ์ศักดิ์ อธิศิริเวทย์. การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยเทคนิค. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

① พจน์ สะเพียรชัย. "คำกล่าวเปิดการสัมมนา," ใน รายงานการสัมมนาทางวิชาการเรื่องระบบการบริหารการศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง, ระหว่างวันที่ 21-23 พฤษภาคม 2532. หน้า 1. กรุงเทพฯ : สำนักงานสภาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2532.

"พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง," ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 88 ตอนที่ 24 : 88-112 ; มีนาคม 2514.

พรจรรย์ วิเวกกานนท์. "การบริหารวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา," สารพัฒนาหลักสูตร 33(8) : 13 -22 พฤษภาคม 2526.

พรเทพ สุทธิช่วย. การศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการในวิทยาลัยเทคนิคเขตการศึกษา 3. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2534. อัดสำเนา.

✓ ไพฑูรย์ พงศบุตร. "ภารกิจของมหาวิทยาลัยด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม," ใน รายงาน การสัมมนาภารกิจของมหาวิทยาลัยที่สังคมไทยมุ่งหวัง. หน้า 80 - 90. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2517.

✓ ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน. "ข้อสังเกตเกี่ยวกับการพัฒนาอาจารย์ในประเทศสหรัฐอเมริกา," ข่าวสารหน่วยพัฒนาคณาจารย์ด้านการเรียนการสอน. หน้า 13-14. กรุงเทพฯ : หน่วยพัฒนาคณาจารย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

_____ . หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2525.

ไพศาล หวังพานิช. การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.

_____ "หลักสูตร การสอน การวัดผล," ใน การอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการวัดผลภาคทฤษฎีภาคปฏิบัติ. ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ซิตี จอมเทียน ชลบุรี ระหว่าง 19 - 21 ตุลาคม 2535 หน้า 11 -15. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2535.

- ไพศาล หวังพานิช. เอกสารประกอบการอบรมการวัดผลการศึกษา. หน้า 5 - 10. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- ✓ ภิญโญ สารร. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : องค์การคุรุสภา, 2526.
- มณีวงศ์ ปัญญาประดิษฐ์. สถานภาพของบุคลากรทางการสอนและปัญหาการเรียนการสอน สาขาวิชาช่างกลโรงงานระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยเทคนิคในภาคเหนือ. ปริญญาทิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2532. อัดสำเนา.
- ✓ มหาวิทยาลัย, ทบวง. การผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยในอนาคต. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2530.
- มณฑนา เหมชะญาติ. การศึกษาการจัดการด้านวิชาการของฝ่ายวิชาการวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. อัดสำเนา.
- ✓ ระวีวรรณ ชินะตระกูล. "บทนำ," วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 24 (4) : 1-3 ; เมษายน-พฤษภาคม 2533.
- รังสรรค์ แสงสุขและคณะผู้บริหาร. รายงานกิจการการบริหารมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปี พ.ศ. 2539 - 2540. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2541.
- รามคำแหง, มหาวิทยาลัย. คู่มือศึกษาประจำปีการศึกษา 2540-2544. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2540 ก.
- _____ คำสั่งที่ 609/2539 เรื่องมอบอำนาจให้รองอธิการบดีแต่ละฝ่ายปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี. ลงวันที่ 22 เมษายน 2539.
- _____ 24 ปี มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ : สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2538.
- _____ ระเบียบการรับสมัครเข้าเป็นนักศึกษาและแผนกำหนดการศึกษาชั้นปริญญาตรี พ.ศ. 2538. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2538.
- _____ ระเบียบการรับสมัครเข้าเป็นนักศึกษาและแผนกำหนดการศึกษาชั้นปริญญาตรี พ.ศ. 2540. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2540 ข.

- ลีลา สีนานุเคราะห์. ปัญหาการพัฒนาสมรรถภาพด้านวิชาการของบุคลากร กรมการฝึกหัดครู.
 ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.
 อัดสำเนา.
- วันชัย ศิริชนะ. "การประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา," อนุสารอุดมศึกษา.
 23 (226) : 3-13 ; เมษายน 2540.
- วิจิตร วรุตบางกูร. ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา อธิการบดี คณบดี หัวหน้าภาควิชา กรุงเทพฯ :
 ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2535.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
 โอเดียนสโตร์, 2526.
- สังัด อุทรานันท์. พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
 มิตรสยาม, 2532.
- สมคิด ศิลป์ประกอบ. การบริหารวิชาการของวิทยาลัยครู. ปริญญาโท กศ.ด. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.
- สมจิตรา เรืองศรี และเพ็ญศรี เศรษฐวงศ์. รายงานการวิจัยการสำรวจระบบการให้เกรดของ
อาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 รามคำแหง, 2533. อัดสำเนา.
- สมชาย น้อยฉ่ำ. รายงานการวิจัยการศึกษาประสิทธิภาพ ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงาน
ศูนย์บริการวิชาการส่วนภูมิภาค มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ : สำนักบริการ
 ทางวิชาการและทดสอบประเมินผล มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2527. อัดสำเนา.
- สมบุญ ชาติพงศ์. "การวัดและการประเมินผลการศึกษา," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาสถิติวิจัย
และการประเมินผลการศึกษา หน้าที่ 9-15. หน้า 487-488. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ
 โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2536.
- สมศักดิ์ สุหรั่งคิมหันต์. การบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
พุทธศักราช 2527 ประเภทช่างกลอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษา 12.
 วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2530. อัดสำเนา.
- สมหมาย จันทรเรือง. "ทางสู่ความสำเร็จของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน," ใน
อุดมศึกษา : ทางสู่ความสำเร็จ. หน้า 57 - 60. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2533.

- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. การประเมินโครงการประชุม : หลักการและการประยุกต์ใช้. พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2524.
- สันต์ ธรรมบำรุง. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมศาสนา, 2527.
- สายหยุด จำปาทอง. การฝึกหัดครูไทย อดีต ปัจจุบันและอนาคต. กรุงเทพฯ : อักษรไทย, 2532.
- สากล จริยวิทยานนท์. "นักบริหารมหาวิทยาลัย," ไทยรัฐ. 4 มีนาคม 2540. หน้า 15.
- _____ . บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาส่วนภูมิภาคในการพัฒนาชนบท : ศึกษากรณี
วิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒน-
บริหารศาสตร์, 2524.
- สุภัญญา ศิริตันติกกร. "ระบบการเรียนการสอน" ใน การเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. หน้า
90-95 กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2523.
- สุมาลี ชาญกาญจน์. รายงานการวิจัยการเปรียบเทียบตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการสำเร็จการศึกษา
และไม่สำเร็จการศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง : เฉพาะกรณีที่ขอแจ้งจบ.
กรุงเทพฯ : สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
2530. อัดสำเนา.
- สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อรทัย บุญช่วย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สถาบันวิจัยและ
พัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2540.
- อดุลย์ วิริยะเวชกุล. "การสร้างบรรยากาศทางวิชาการ," ใน การอุดมศึกษาปริทัศน์ 1. หน้า
12-16. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.
- อนันต์ ศรีโสภณ. การวัดผลและประเมินผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- อรนุช ศรีสะอาด. คู่มือการสอนวิชาวัดผลการศึกษา. มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, ม.ป.ป.
- อำภา บุญช่วย. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์.
2537.
- อุทัย หิรัญโต. หลักการบริหารบุคคล. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พรีนติ้งเฮาส์, 2531.
- เอกชัย เอื้อเฟื้อ. รายงานการวิจัย ความคิดเห็นต่อบทบาททางวิชาการของคณาจารย์มหาวิทยาลัย
ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2529. อัดสำเนา.

- Aleamoni, L.M. "The Dynamics of Faculty Evaluation," in Changing Practices in Faculty Evaluation. Edited by P. Seldin. p.92 - 95. San Francisco : Jossey - Bass Publishers, 1984.
- Cronbach, Lee. J. Essentials of Psychological Testing. 4 th New York : Harper & Row, 1984.
- ✓ Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 5 th ed. New York : McGraw - Hill, 1981.
- Francis, J Bruce. "Curriculum and Instruction," in The International Encyclopedia of Higher Education. Vol. 3 p. 70 - 75 San - Francisco : Jossey - Bass Publishers, 1978.
- ✓ Genova, W.J. and others. Mutual Benefit Evaluation of Faculty and Administration in Higher Education. Massachusetts : Balinger Publishing Company, 1976.
- ✓ Good, Thomas L. "Classroom Research : A Decade of Progress," Educational Psychologist. 18(3) : 127 - 144 ; 1983.
- ✓ Krejcie, Robert J. and Daryle W. Morgan. "Determining Sample Size for Research Activities," Educational and Psychological Measurement. 30 : 607 - 610 ; Autumn, 1970.
- Reigeluth, C.M. and M. Merrill. An Instructional Design Theory and Models. New Jersey : Lawrence Urbana Associate Inc., 1983.
- ✓ Ryan K. and James M. Cooper. Those Who Can Teach. 2 nd ed. Boston : Houghton and Mifflin, 1975.
- ✓ Saylor, J.G. and William M. Alexander. Planning Curriculum for Schools. New York : Holt Rinehart and Winston, 1973.
- Sergiovanni, Thomas J. and others. Educational Governance and Administration. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall, 1987.
- ✓ Taba, Hilda. Curriculum Development : Theory and Practice. New York : Harcourt, Brace and World, 1962.
- ✓ Tyler, Ralph W. Basic Principles of Curriculum and Instruction. Chicago : The University of Chicago, 1970.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือแนะนำและแบบสอบถาม

แผนวิชาการอุดมศึกษา

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

วันที่ 24 กรกฎาคม 2541

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ท่านผู้บริหาร อาจารย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ด้วยดิฉัน นางอรทัย บุญช่วย นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ให้ทำวิจัยเรื่อง “การบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในระดับปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหงให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางอรทัย บุญช่วย)

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถาม

(สำหรับผู้บริหารและอาจารย์)

เรื่อง การบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตอนที่ 1 รายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงที่เกี่ยวข้องกับตัวท่าน

1. สถานภาพ

- () ผู้บริหาร
- () อาจารย์

2. คณะที่ท่านสังกัด

- () คณะนิติศาสตร์
- () คณะบริหารธุรกิจ
- () คณะมนุษยศาสตร์
- () คณะศึกษาศาสตร์
- () คณะวิทยาศาสตร์
- () คณะรัฐศาสตร์
- () คณะเศรษฐศาสตร์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง รวม 5 ด้าน
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด
 เพียงช่องเดียว

- 5 หมายถึง เห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง เห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
 3 หมายถึง เห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง เห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
 1 หมายถึง เห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารวิชาการ	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	ด้านหลักสูตร					
1.	มหาวิทยาลัยได้กำหนดแผนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรในทุกคณะวิชา
2.	ผู้สอนศึกษาเนื้อหาในหลักสูตรก่อนทำการสอน
3.	มหาวิทยาลัยมีนโยบายจัดการประชุมสัมมนาเพื่อปรับปรุงหลักสูตร
4.	มหาวิทยาลัยมีนโยบายในการปรับปรุงเนื้อหาในหลักสูตรให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิชาการ
5.	มหาวิทยาลัยได้ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม
6.	มหาวิทยาลัยมีนโยบายในการพัฒนาหลักสูตรของทุกคณะทุก 5 ปี
7.	มหาวิทยาลัยสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร
8.	มหาวิทยาลัยได้พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิชาการ

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารวิชาการ	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
9.	มหาวิทยาลัยได้จัดเตรียมงบประมาณในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตร
10.	มหาวิทยาลัยเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตร
11.	มหาวิทยาลัยติดตามผลการใช้หลักสูตรให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง
12.	มหาวิทยาลัยได้ประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรโดยสื่อต่าง ๆ
13.	มหาวิทยาลัยจัดพิมพ์เอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับหลักสูตรออกเผยแพร่
	ด้านการจัดการเรียนการสอน					
1.	มหาวิทยาลัยได้จัดประชุมผู้บริหารทุกระดับเพื่อกำหนดทิศทางในการจัดการศึกษา
2.	มหาวิทยาลัยจัดให้มีการประเมินประสิทธิภาพการสอนโดยอาจารย์และนักศึกษา
3.	คณะวิชาจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร
4.	คณะวิชาจัดหาสื่อด้านวิชาการให้แก่อาจารย์อย่างเพียงพอ
5.	มหาวิทยาลัยได้เชิญวิทยากรมาบรรยายเสริมความรู้ให้แก่ผู้สอนในสาขาวิชาต่าง ๆ
6.	มหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้ผู้สอนใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยโดยสนับสนุนงบประมาณ
7.	มหาวิทยาลัยเสนอแนะให้นำนวัตกรรมมาใช้ในการสอน
8.	มหาวิทยาลัยจัดทำเอกสาร ตำรา สื่อการสอน เพื่อเสริมประสิทธิภาพในการสอน

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารวิชาการ	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
9.	มหาวิทยาลัยจัดงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การสอนอย่างเพียงพอ
10.	สนับสนุนอาจารย์ในการผลิตสื่อการสอน
11.	มหาวิทยาลัยจัดทำปฏิทินการศึกษาเพื่อวางแผนการดำเนินงานด้านวิชาการ
12.	มหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกเรียนตามความสามารถและความสนใจ
13.	มหาวิทยาลัยจัดสภาพแวดล้อมภายในให้มีบรรยากาศทางวิชาการ
14.	มหาวิทยาลัยจัดบริการห้องอ่านหนังสือให้นักศึกษาอย่างเพียงพอ
	ด้านการวัดและประเมินผล					
1.	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวัดและประเมินผล
2.	มหาวิทยาลัยจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับเทคนิคการวัดและประเมินผลให้แก่ผู้สอน
3.	มหาวิทยาลัยจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลเพื่อเผยแพร่ให้แก่ผู้สอน
4.	มหาวิทยาลัยส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สอนวิเคราะห์ข้อสอบ
5.	ผู้สอนนำผลการวิเคราะห์ข้อสอบมาปรับปรุง
6.	ผู้สอนสร้างข้อสอบมาตรฐานที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้
7.	มหาวิทยาลัยมีนโยบายให้คณะต่าง ๆ จัดทำคลังข้อสอบ
8.	มหาวิทยาลัยได้จัดทำรายงานผลการสอบให้นักศึกษาทราบอย่างรวดเร็ว

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารวิชาการ	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
9.	มหาวิทยาลัยให้โอกาสแก่นักศึกษาในการสอบ แก้ตัว
10.	ผู้สอนนำผลที่ได้จากการวัดและประเมินผล การเรียนมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุง การเรียนการสอน
ด้านการบริการวิชาการ						
1.	มหาวิทยาลัยมีนโยบายให้บริการวิชาการแก่ สังคมหลายรูปแบบ
2.	คณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยจัดประชุม อบรม สัมมนา ให้แก่หน่วยงานภายนอก
3.	มหาวิทยาลัยให้การสนับสนุนอาจารย์ของ มหาวิทยาลัยไปเป็นวิทยากรให้แก่หน่วยงาน ภายนอก
4.	มหาวิทยาลัยจัดสัมมนาทางวิชาการโดยร่วมมือ กับหน่วยงานของรัฐและเอกชน
5.	มหาวิทยาลัยบริการเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการ ผ่านสื่อมวลชน
6.	มหาวิทยาลัยเปิดสอนระดับปริญญาตรีและ ปริญญาโทในสวนภูมิภาคผ่านสัญญา ดาวเทียม
7.	มหาวิทยาลัยเปิดบริการวิชาการแก่ชุมชนเป็น รายวิชาโดยไม่รับปริญญา
8.	มหาวิทยาลัยจัดอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้ คำปรึกษาแก่นักศึกษาในด้านวิชาการ
9.	มหาวิทยาลัยจัดปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่เพื่อ ชี้แจงเกี่ยวกับการเรียนการสอน

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารวิชาการ	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
10.	มหาวิทยาลัยให้บริการแก่นักศึกษาในการยืมสื่อทางการศึกษา
11.	มหาวิทยาลัยบริการให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนทางไปรษณีย์
12.	มหาวิทยาลัยบริการให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย
	ด้านการพัฒนาอาจารย์					
1.	มหาวิทยาลัยกำหนดแผนในการพัฒนาอาจารย์อย่างชัดเจนทั้งระยะสั้นและระยะยาว
2.	มหาวิทยาลัยจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาอาจารย์อย่างเพียงพอ
3.	มหาวิทยาลัยจัดกิจกรรมทางวิชาการเพื่อให้อาจารย์ได้เพิ่มพูนความรู้และได้พัฒนาตนเอง
4.	มหาวิทยาลัยจัดกิจกรรมให้อาจารย์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
5.	มหาวิทยาลัยจัดกิจกรรมส่งเสริมให้อาจารย์มีความผูกพันกับมหาวิทยาลัย
6.	มหาวิทยาลัยเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ด้านต่าง ๆ แก่อาจารย์
7.	มหาวิทยาลัยมีนโยบายจัดส่งอาจารย์เข้ารับการฝึกอบรมหรือดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ
8.	มหาวิทยาลัยสนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัย
9.	มหาวิทยาลัยจัดให้มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยหรือผลงานวิชาการอย่างสม่ำเสมอ

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารวิชาการ	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
10.	มหาวิทยาลัยได้ประชาสัมพันธ์ให้อาจารย์ เข้าร่วมกิจกรรมทั้งภายในและภายนอก มหาวิทยาลัย
11	มหาวิทยาลัยสร้างขวัญและกำลังใจในการ ทำงานให้อาจารย์ โดยจัดสวัสดิการด้านต่าง ๆ

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัญหาการบริหารวิชาการของ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง และข้อเสนอแนะ

1. ด้านหลักสูตร

ปัญหา.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน

ปัญหา.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

3. ด้านการวัดและประเมินผล

ปัญหา.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

4. ด้านการบริหารวิชาการ

ปัญหา.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

5. ด้านการพัฒนาอาจารย์

ปัญหา.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณยิ่งที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้

แผนวิชาการอุดมศึกษา

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

วันที่ 18 สิงหาคม 2541

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน นักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ด้วยดิฉัน นางอรทัย บุญช่วย นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ให้ทำวิจัยเรื่อง “การบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในระดับปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการแก้ไข - ปรับปรุง และพัฒนาการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหงให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางอรทัย บุญช่วย)

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถาม

(สำหรับนักศึกษา)

เรื่อง การบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตอนที่ 1

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงที่เกี่ยวข้องของนักศึกษา

คณะที่ท่านสังกัด

- () คณะนิติศาสตร์
- () คณะบริหารธุรกิจ
- () คณะมนุษยศาสตร์
- () คณะศึกษาศาสตร์
- () คณะวิทยาศาสตร์
- () คณะรัฐศาสตร์
- () คณะเศรษฐศาสตร์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหงของนักศึกษา

รวม 4 ด้าน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของนักศึกษามากที่สุดเพียงช่องเดียว

- 5 หมายถึง เห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง เห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
 3 หมายถึง เห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง เห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
 1 หมายถึง เห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารวิชาการ	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	ด้านหลักสูตร					
1.	หลักสูตรที่ข้าพเจ้าเรียนอยู่มีความทันสมัย
2.	เนื้อหาในหลักสูตรในคณะที่เรียนอยู่สอดคล้องกับความต้องการทางวิชาการ
3.	มหาวิทยาลัยได้ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม
4.	มหาวิทยาลัยจัดอาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำในการใช้หลักสูตรหรือวางแผนการเรียน
5.	มหาวิทยาลัยประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรโดยใช้สื่อต่าง ๆ
6.	มหาวิทยาลัยจัดสอนเสริมวิชาคอมพิวเตอร์ให้นักศึกษา
7.	มหาวิทยาลัยได้จัดทำคู่มือหลักสูตร เพื่อให้ นักศึกษาได้วางแผนการเรียน
8.	มหาวิทยาลัยจัดหลักสูตรที่หลากหลายเพื่อให้ นักศึกษาได้เลือกเรียนตามความสามารถและความสนใจ

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารวิชาการ	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
9.	มหาวิทยาลัยมีการเทียบโอนหน่วยกิตให้กรณี นักศึกษาย้ายคณะหรือสาขาวิชา
10.	มหาวิทยาลัยสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษา เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร
	ด้านการจัดการเรียนการสอน					
1.	มหาวิทยาลัยได้จัดการเรียนการสอนให้เป็นไป ตามวัตถุประสงค์
2.	อาจารย์ผู้สอนมีคุณสมบัติเหมาะสมในการสอน แต่ละวิชา
3.	มหาวิทยาลัยสนับสนุนให้ผู้สอนใช้เทคโนโลยีที่ ทันสมัย
4.	ผู้สอนจัดสื่อการสอนได้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา
5.	มหาวิทยาลัยจัดงบประมาณในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์การสอนอย่างเพียงพอ
6.	มหาวิทยาลัยได้จัดทำปฏิทินการศึกษาแจกให้ นักศึกษาเพื่อวางแผนการเรียน
7.	นักศึกษาได้เลือกเรียนวิชาตามความถนัดและ ความสนใจ
8.	มหาวิทยาลัยจัดสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย ให้มีบรรยากาศทางวิชาการ
10.	มหาวิทยาลัยจัดอบรมคอมพิวเตอร์ให้นักศึกษา อย่างเพียงพอ
11.	มหาวิทยาลัยจัดห้องอ่านหนังสือให้ อย่างเพียงพอ
12.	มหาวิทยาลัยได้ปรับปรุงตำราเรียนให้ทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารวิชาการ	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
13.	มหาวิทยาลัยจัดอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำด้านการเรียนการสอน
14.	มหาวิทยาลัยจัดบรรยายวิชาการทางโทรทัศน์วงจรปิดมีความชัดเจน
15.	มหาวิทยาลัยสำรวจคุณภาพ อุปกรณ์ห้องเรียนและสถานที่ให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะบริการแก่นักศึกษา
	ด้านการวัดและประเมินผล					
1.	มหาวิทยาลัยกำหนดเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลการเรียน
2.	ผู้สอนกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและประเมินผล
3.	การประเมินผลแต่ละกระบวนวิชาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
4.	ข้อสอบที่ใช้มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้
5.	มหาวิทยาลัยได้กำหนดเวลาในการสอบแต่ละกระบวนวิชาเหมาะสม
6.	มหาวิทยาลัยแจกตารางสอบประจำตัว เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักศึกษา
7.	การดำเนินการสอบแต่ละภาคเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
8.	มหาวิทยาลัยให้โอกาสแก่นักศึกษาในการสอบแก้ตัว
9.	มหาวิทยาลัยแจ้งผลการสอบตรงเวลา
10.	มหาวิทยาลัยจัดทำรายงานผลการสอบของนักศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารวิชาการ	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
11.	มหาวิทยาลัยให้บริการตรวจผลการสอบของ นักศึกษาด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย
12.	มหาวิทยาลัยให้มีการปรับปรุงข้อสอบทุก ภาคเรียน
	ด้านการบริการวิชาการ					
1.	มหาวิทยาลัยจัดบริการวิชาการแก่สังคม หลายรูปแบบ
2.	มหาวิทยาลัยนำเสนอผลงานวิชาการผ่าน สื่อมวลชน
3.	มหาวิทยาลัยเปิดสอนรายวิชาโดยไม่รับ ปริญญา
4.	มหาวิทยาลัยเปิดสอนรายวิชาทางสถานี โทรทัศน์
5.	มหาวิทยาลัยจัดบริการให้คำปรึกษาในด้าน การเรียนและปัญหาส่วนตัว
6.	มหาวิทยาลัยจัดให้มีการประชุมนิเทศนักศึกษาใหม่ เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับการเรียนการสอนและบริการ ด้านอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัย
7.	มหาวิทยาลัยจัดหาตำรา วารสาร เอกสารงาน วิจัยที่ทันสมัยอย่างเพียงพอ
8.	มหาวิทยาลัยจัดบริการลงทะเบียนเรียนด้วย เทคโนโลยีที่ทันสมัย
9.	มหาวิทยาลัยบริการให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียน ทางไปรษณีย์
10.	มหาวิทยาลัยให้บริการสืบค้นข้อมูลทางวิชาการ โดยใช้ระบบสื่อสารสนเทศ

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารวิชาการ	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
11.	มหาวิทยาลัยประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการ รับสมัครนักศึกษาใหม่
12.	มหาวิทยาลัยให้บริการเพิ่ม ลด กระบวนวิชา ได้รวดเร็วและถูกต้อง
13.	มหาวิทยาลัยให้บริการนักศึกษาตรวจผล การสอบโดยใช้ระบบบาร์โค้ด
14.	เปิดสอนระดับปริญญาตรีและปริญญาโทในส่วน ภูมิภาคโดยผ่านสัญญาณดาวเทียม

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัญหาการบริหารวิชาการของ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง และข้อเสนอแนะ

1. ด้านหลักสูตร

ปัญหา.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน

ปัญหา.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

3. ด้านการวัดและประเมินผล

ปัญหา.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

4. ด้านการบริการวิชาการ

ปัญหา.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณยิ่งที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้

ภาคผนวก ข

รายชื่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถาม

**รายชื่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม
จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง**

1. รองศาสตราจารย์ ดร.จุฬา เทียนไทย	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย
2. รองศาสตราจารย์ นพคุณ คุณาชีวะ	รองอธิการบดีฝ่ายสวัสดิการ
3. รองศาสตราจารย์ ระวีวรรณ ศรีคร้ามครัน	หัวหน้าภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์
4. รองศาสตราจารย์ ดร.วัชรีย์ บุญสิงห์	ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์
5. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์	ภาควิชาการประเมินผลและทดสอบ
คณะศึกษาศาสตร์

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นางอรรทัย บุญช่วย

เกิด 18 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2488

สถานที่เกิด จังหวัดตรัง

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 79/347 ซอยรามคำแหง 150 แขวงสะพานสูง เขตสะพานสูง
กรุงเทพมหานคร 10240

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8

สถานที่ทำงานปัจจุบัน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง แขวงหัวหมาก
เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2519 การศึกษามัธยมศึกษา (ชีววิทยา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

พ.ศ. 2542 การศึกษามหาบัณฑิต (การอุดมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

การบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทคัดย่อ
ของ
อรรถัย บุญช่วย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา
มีนาคม 2542

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบเกี่ยวกับสภาพการบริหาร วิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริการวิชาการ การพัฒนา อาจารย์ และศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษา ใน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร การจัดการเรียน การสอน การวัดและประเมินผลและการบริการวิชาการ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหาร 63 คน อาจารย์ 248 คน และนักศึกษา 380 คน รวมทั้งหมด 691 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ คะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และ การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Method)

ผลของการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ผู้บริหารและอาจารย์ มีความเห็นว่า สภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัย รามคำแหง โดยรวมทั้ง 5 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการบริการวิชาการ ที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2. นักศึกษามีความเห็นเห็นว่า สภาพการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในแต่ละด้านและโดยรวมทั้ง 4 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อสภาพการบริหาร วิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในแต่ละด้านและโดยรวมทั้ง 5 ด้าน พบว่าไม่มีความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่สังกัดคณะต่างกันที่มีต่อสภาพการ บริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในแต่ละด้านและโดยรวมทั้ง 5 ด้าน พบว่ามีความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกันที่มีต่อสภาพการ บริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในแต่ละด้านและโดยรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่ามีความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และ .05 ยกเว้น ด้านหลักสูตร พบว่าไม่มี ความแตกต่างกัน

Academic Administration of Ramkhamhaeng University

AN ABSTRACT

BY

ORATHAI BONNCHAUY

Presented in partial fulfillment of the requirements for the

Master of Education degree in Higher Education

At Srinakharinwirot University

March 1999

This research was to study and compare the opinions of the executives and instructors on academic administration of Ramkhamhaeng University in five aspects : the curriculum, instructional management, assessment and evaluation, academic service, faculty development and in all aspects and the opinions of the students in four aspects : the curriculum, instructional management, assessment and evaluation, academic service and in all aspects. The sample consisted of 63 executives, 248 instructors, and 380 students, total of 691 respondents. The instrument used in collecting data was five points rating scales questionnaire. Arithmetic mean, standard deviation, One Way Analysis of Variance and Scheffe' method were used for data analysis.

The research findings were as follows :

1. The opinions of the executives and the instructors on academic administration of Ramkhamhaeng University were rated at moderate level in all aspects, When each aspect was considered, it was found that most of the opinions were rated at moderate level except the academic service aspect on which the opinions were rated at the high level.

2. The opinions of the students on academic administration of Ramkhamhaeng University were rated at moderate level both in each aspect and in all aspects.

3. By comparing the executives and the instructors' opinions on the five aspects of academic administration at Ramkhamhaeng University, It was found that there was no significant difference between the two groups.

4. By comparing the opinions of the instructors from different faculties on academic administration of Ramkhamkaeng University in each aspect and in all aspects, it was found that there were significant differences at statistical level of .01

5. By comparing the opinions of the students from different faculties on academic administration of Ramkhamkaeng University in each aspect and in all aspects, it was found that there were significant differences at statistical level of .01 and .05 except the curriculum aspect which was not found the difference.